

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ «СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я»

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2011 рік

№ 11 (245)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

З ДУШІ ТА СЕРЦЯ

Художній збірник з вшанування геноцидного голоду в Україні

Не вперше до листопадових жалобних днів з нагоди Голодомору в Україні 1932— 1933 рр. редакція щомісячника «Бористен» готує книгу — реквієм. Вже побачили світ науковий збірник «Не підлягає забуттю» (2007 р.) та художньо-публіцистична книга «Про голодомор вустами молодих» (2008 р.) І ось нове видання з трагічної тематики — літературний альманах «З душі та серця». До збірника увійшли художні твори як відомих авторів так і молодих поетів та письменників, котрі присвячені геноцидному голоду в Україні. Докладніше про книгу — реквієм «З душі та серця» читайте в дописі **Ярослава ТРІНЧУКА «ГОЛОД ЯК СВДОМИЙ ТЕРОРИСТИЧНИЙ АКТ»** на стор. 24 цього числа.

"БОРИСТЕН" — літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник.

Шеф-редактор Фідель СУХОНІС

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Іваненко Валентин Васильович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.
Сайтонко Сергій Іванович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.
Шандюк Ганна Кирілівна - Національний технічний університет ім. Дніпропетровський, професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
Угод Олександр Андрійович - Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.
Василенко Віталій Олександрович - Національний технічний університет ім. Дніпропетровський, професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
Поповський Анатолій Михайлович - Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.
Демченко Володимир Дмитрович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.
Завороткокс Ніцель Іванівна - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.
Шандюк Максиміліан Альбертович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.
Томасенко Олександр Сергійович - Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
Пилипенко Петро Іванович - Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
Торощенко Алла Костянтинівна - Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Ревського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Степанюк Дмитро Васильович - Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Ревського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Грица Софія Іосифівна - Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Ревського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Найден Олександр Семенович - Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Ревського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.
Кликова Світлана Андріївна - Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.
Шейко Василь Михайлович - Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.
Коректор - Ірина Куч.

Представництва редакції:

у Києві: Юрій Вангородний, Т. 044-482-26-88, 030-489-88-63,
у США: Bahriany Foundation, INC. 8115 Roosevelt Ave., Arlington Hts. IL, 60005-2749 USA;
у реальних справах у США та Канаді: Mr. V. Balanskyj, 74 Oakridge, Waterburg, N. J. 07089, USA;
у Канаді: Mr. J. Busch, 80 Oak Hill Dr., Apt. 414, Toronto, Ont. M6S 3C9, Canada;
у Румунії: Biserica Virgil STR. 1 December 1, Block 59 So B. Ag. 6 8884 Macin Jud. Tulcea Romania;
у Бразилії: Pedro Harbetski AL. Augusto Stahl s/d, 79380410-140 Curitiba, PR BRAZIL;
у Австралії: Mr. Fedir Haladko 3. Rosevee Ct. T. Glenelg VIC. Australia - 3046 T. & Fax: 03.93061997
у Ізраїлі: Svetlana Ginz, Aris Rubin, 16/1, Lod, Israel;
у Польщі: Juri Nowylyuk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielak Prudnicki, Polska;
Кореспондент на США та Мексику: Barion Sierlyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журналі. Редакція сплачує авторам тільки за матеріали, які замовлені автором.
Редакція аналізує за тими ж правами спорочувати матеріали без згоди авторів.

**Адреса: "Бористен", абонентська скринька 791,
49608, Дніпропетровськ, Україна.
Телефони: 050-340-28-27, (036) 713-52-58.**

Серія 88, реєстр. номер 16084-4556 ПР Рів видання двадцять перший.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровський міський громадська організація "Товариство шанувальників журналу "Бористен", Національний технічний університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

ВИДАВЦІ: Дніпропетровський міський громадська організація "Товариство шанувальників журналу "Бористен", національний технічний університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером №1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтвознавства та культурології.
E-mail: borysten@u-teleport.com
Ваша вебсторінка: www.borysten.karad.ro.

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.
Підписано до друку 31.11.2011 р. Формат 60/84/8, друк офсетний.
Умов. друк. арк. 3,79.
Зам. № 1788. Тір. 1500.

ТОВ "Перша Миська друкарня".

**Адреса: вул. Степового фронту, 11-а,
м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.**

**УКРАЇНО,
ТИ - МОЯ
МОЛИТВА...**

Василь СИМОНЕНКО

**З
Б
І
Р
Н
И
К**

Тарас ШЕВЧЕНКО

Стоїть в селі Суботіві
На горі високій
Домовина України,
Широка, глибока.
Ото церков Богданова.
Там-то він молився,
Щоб москаль добром і лихом
З козаком ділився.
Мир душі твоєї, Богдане!
Не так воно стало;
Москалики, що заздріли,
То все очухрали.
Могили вже розривають
Та грошей шуканють,
Ляхи твої розкопують
Та тебе ж і лають,
Що й за труди не находять!
Отак-то, Богдане!
Занастив еси вбогу
Сироту Україну!
За те ж тобі така й дяка.
Церков-домовину
Нема кому полагодить!!
На тій Україні,
На тій самій, що з тобою
Ляха задавила!
Байстрюки Скатерини
Сараною сіли.
Отак-то, Зіновію,
Олексіїв друже!
Ти все оддав приятелям,
А їм і байдуже.
Кажуть, бачиш, що все то те
Таки й було наше,
Що вони тільки наймали
Татарам на пашу
Та полякам... Може, й справді!
Нехай і так буде!
Так сміються ж з України
Сторонні люди!
Не смійтеся, чужі люде!
Церков-домовина
Розвалиться... і з-під неї
Встане Україна.
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти!..

21 жовтня 1845 р.

Генріх АКУЛОВ

МОЛИТВА

Свята моя ненько, я вдячний Тобі,
Що в хаті тепленько і сіль є, і хліб,
За те, що ще можу свій хрест я нести,
О Матінко Божа, спаси і прости.
Твори, Богородице, рідному сину
Молитву за нас і за всю Україну,
Молитву нехитру, святу і просту,
Неси її, Сину Ісусу Христу.
Помилуй нас Боже, гріхи нам прости,
І дай нам ще сили в гріхах не зрости.
Свята наша Ненько, ми вдячні Тобі,
Що діток своїх Ти борониш в біді.

ЗМІСТ

ВІРШІ.....	2 с. ОБКЛАДКИ
Т.В. ШЕВЧЕНКО, «У ЧОМУ Ж СЬОГОДНІ ЗНАЙДЕМО КОРИСТЬ ДУШІ СВОЙ?».....	1
УСМІШКИ ВІД ЯРИНИ ЧОРНОГУЗ.....	2
ІНФ. ГОУН ОДА, «СЕМІНАР-ПРАКТИКУМ З ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧОЇ ТЕМАТИКИ».....	2

ВАЛЕНТИНА ГАЛАЦЬКА, «НЕРОЗГАДАНИЙ ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ».....	3
ІНФ. ДНУ, «У ДНУ З'ЯВИЛАСЯ ЩЕ ОДНА ЧЕМПІОНКА».....	4
ОЛЕКСАНДРА КРАВЧЕНКО (ДЕВІЛЬ), «ЧЕРЕПАШКА НАТАЛКА ЗБИРАЄ ДРУЗІВ».....	5
Є. БАДІН, «ВІЙСЬКО В ЛАБЕТАХ ЗЕЛЕНОГО ЗМІЯ».....	6
ОКСАНА ВАЩЕНКО, «ЕНЕРГЕТИКИ МАЙБУТЬОГО».....	9
ВАЛЕНТИНА ОРЛОВА, «СПІВПРАЦЯ З НГУ».....	10
Я. СТЕХ, «ЮВІЛЕЙ АГАТАНГЕЛА КРИМСЬКОГО».....	12
ІНФ. ДНУ, «РОЗШИРЮЄМО ГЕОГРАФІЮ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ».....	14
О.В. ГРИШАЄВА, «ПРОФТЕХСВІТА ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ ВПРОВАДЖУЄ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЕКОЛОГІЧНУ ОСВІТУ».....	15
Г. БЕРДО, «ЧУЖІ ЛЮДИ».....	16
Л. ЯКОБЧУК, Л. ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ, «БІБЛІЯ І ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ».....	19
НАТАЛЯ РОМАНЕЦЬ, «КОНТРЕВОЛЮЦІЙНЕ ПІДПІЛЛЯ В УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛІ».....	20
НАТАЛЯ ФЕДЬКО, ВІРШІ.....	23
Я. ТРІНЧУК, «ГОЛОД ЯК СВІДОМИЙ ТЕРОРИСТИЧНИЙ АКТ».....	24
В. ТРУБАЙ, «ВИДАВНИЦТВО «ГНИП» — НЕВ'ЯНУЧА СУВ'ЯЗЬ СВІТОВОГО УКРАЇНСТВА».....	25
О. ШАМРАЙ, «ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ».....	26
Ф. СУХОНИС, «ЗАПАЛЬНИЙ МАЧО З ГУСЬ- ХРУСТАЛЬНОГО».....	28
ІНФ. НГУ, «ШКОЛА ПІДЗЕМНОЇ РОЗРОБКИ РОДОВИЩ — 2011».....	29
ДАРИНА СУХОНИС-БУТКО, «ІНША ТУРЕЧЧИНА».....	30
ІНФ. ДНУ, «ВОЛОДИМИР НЕБОЖЕНКО: «МИСТЕЦТВО НЕ МОЖЕ БУТИ МОДНИМ, АДЖЕ СПРАВЖНЄ МИСТЕЦТВО ВІЧНЕ».....	32
ЛЮБОВ ПОЛІЩУК, «ШКОЛА, ЯКУ МИ БУДУЄМО».....	32
О.Ф. ЄГОРКІНА «ДО ДНЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА».....	33
ТЕТЯНА ОРЕШКІНА, «ІВАН ДРАЧ».....	34
ІНФ. НГУ, «ВЗАЄМОКОРИСНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО».....	34
НАТАЛІЯ АНДРЮЩЕНКО «СТУДЕНТИ ГІРНИЧОГО ЗАХОПИЛИСЬ КОНФЕРАНСОМ».....	35
ІНФ. ГОУН ОДА, «ЖОВТІ ВОДИ — ПЕРШЕ МІСТО».....	36
ДАРИНА СУХОНИС-БУТКО, «Я РОЗУМІЮ, ЯКОЮ ЦІНОЮ ДАЄТЬСЯ МЕНІ ЦЕ ЖИТТЯ!».....	36
КОЛЬОРОВА ВСТАВКА. МУДРІСТЬ НАРОДІВ СВІТУ, РЕКЛАМА.....	3 с. ОБКЛАДКИ

У ЧОМУ Ж СЬОГОДНІ ЗНАЙДЕМО КОРИСТЬ ДУШІ СВОЙ?

У День української писемності та мови у Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара пройшов перший етап XII Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яцика.

9 листопада в Україні відзначаємо свято, яке є даниною одному з найцінніших надбань нашого народу — мові. Саме мова є душею нації, її генетичним кодом, основою, на якій формується культурна самобутність. У всьому світі відомо, що державна мова є універсальною формою об'єднання людей в одне ціле, в один народ. Чомусь тільки українці це ще не зовсім збагнули. Та все ж у 1997 році Президент України Леонід Кучма на підтримку ініціативи громадських організацій та з урахуванням важливої ролі української мови в консолідації українського суспільства видав Указ № 1241/97 «Про День української писемності та мови». В Указі зазначено: «Установити в Україні День української писемності та мови, який відзначати щорічно 9 листопада в день вшанування пам'яті Преподобного Нестора Літописця».

Держава, яка бачить себе в майбутньому суверенною та незалежною, яка взагалі усвідомлює себе як державу, повинна гарантувати своїй національній мові всебічну підтримку, зробити якнайбільше для того, щоб її престиж зростав, щоб вона міцніла й розвивалася. Ліна Костенко наголошує: «Нації вмирають не від інфаркту. Спочат-

ку їм відбирає мову. Ми повинні бути свідомі того, що мовна проблема для нас актуальна і на початку XXI століття, і якщо ми не схаменімося, то матимемо дуже невтішну перспективу». Тому для кожного свідомого українця 9 листопада — це прекрасна нагода звернутися до витоків роду свого, пригадати історію української писемності, коріння якої сягають далекого минулого.

Зачинатилем українського писемного слова вважають Преподобного Нестора Літописця, найвизначнішою працею якого є літопис «Повість временних літ». Ця пам'ятка, складена в Києві на початку XII століття, висвітлює історію держави на широкому тлі світових подій з кінця XI століття до 1113 року. Цей давньоруський літопис є дорогоцінною реліквією історії, науки, літератури та культури.

У Київській Русі вміли цінувати писемне слово, книги вважалися рідкісним скарбом. Мати декілька книг означало володіти цілим багатством. «Повість минулих літ» називає книги «ріками, які наповнюють весь світ мудрістю незмірної глибини». «Якщо старанно пошукати в книгах мудрості, — зазначав літописець, — то знайдеш користь душі своїй».

«Користь душі своїй» студенти Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара шукали 9 листопада 2011 року, беручи участь у проведенні першого етапу XII Міжнародного

конкурсу з української мови ім. Петра Яцика. Організацію цього етапу конкурсу було доручено Обласному центру історії та розвитку української мови (голова журі конкурсу — декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства, науковий керівник Обласного центру історії та розвитку української мови, професор І.С. Попова; голова оргкомітету — директор Центру, доцент кафедри української мови Н.С. Голікова).

У конкурсі взяли участь 44 студенти з різних факультетів університету. Протягом двох годин учасники конкурсу виконували завдання, спрямовані на виявлення за-

гального рівня володіння українською мовою.

Переможцями першого етапу XII Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яцика серед студентів Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара стали:

— серед студентів-філологів: I місце — **ЛАПТЄЄВА Юлія Олегівна**, II місце — **АНДРІШКО Олег Михайлович**, III місце — **ШАБАЛІНА Олена Олександрівна**;

— серед студентів інших спеціальностей: I місце — **МАЙСТРЕНКО Роман Миколайович** (факультет суспільних наук та міжнародних відносин), II місце — **БІЛА Анастасія Анатоліївна** (фа-

культет міжнародної економіки), III місце — **ДОРОФЄЄВА Ганна Григорівна** (хімічний факультет).

Сподіваємося, що з року в рік кількість шанувальників рідного слова, корені якого проросли з найдавніших діалектів праслов'янських племен, рянами пагонами розвинулися в часи Давньоруської держави, зміцнювалися у найдавніших пам'ятках культури Київської Русі, у полемічних творах, у красному письменстві різних часів, неодмінно збільшуватиметься. Отже, зі святом вас, шановні українці!

Т.В. ШЕВЧЕНКО, к.ф.н., доцент, провідний спеціаліст Обласного центру історії та розвитку української мови.

• **НА КОНКУРС ТВОРЧОЇ МОЛОДІ МАРУСИ ТА ІВАНА ГНИП**

Ярина Черногуз (м. Київ)

УСМІШКИ ВІД ЯРИНИ ЧОРНОГУЗ

БАБУСИНА ПРИГОДА

Йде бабуся до дідусевої машини. Але замість дідусевої машини сідає в іншу. А шофер тієї машини й каже:

— Жінчина, еслі б ви білі моложе я б вас покатал.

— Ти без своїх жартиків не можеш?! — мовила бабуся, уважно розглядаючи список харчів.

— А у нас є молоко? — запитала вона, незважаючи на жарти водія.

— У мене молоко недавно щезло, залишилась тільки пляшка горілки.

— А, боже! — з переляку крикнула бабуся. — Я сіла не в свою машину.

Вона вискочила з тієї машини і цього разу побігла до дідусевої машини. Дідусь, що зігнувся від нестриманого реготу, мовив:

— Ти що не відрізняєш, «Опеля» від «Мерседеса»?

— Та яка різниця? Вони ж однакового кольору, і та чорна, і та.

А насправді машини були темно-зелені.

СКЛЕРОЗ

Питає бабуся у дідуса:

— Що будеш на обід?

— Молоду картоплю, — відповідає дідусь.

Приходить бабуся на кухню і думає: «А що ж він мені замовляв. А чи не гречку, бува, з молоком?»

Бабуся приготувала гречку, принесла дідусеві.

— Та я ж просив «молоду» картоплю! — каже дідусь.

Приходить знову бабуся на кухню і думає: «А що ж він мені цього разу замовив, а-а-а, здається, рисову кашу».

І так бабуся разів п'ять приносила дідусеві то рису, то гречку. Та все не доходила. Тому на шостий раз сказала:

— А ти мені запиши на папері, що ти їстимеш.

Дідусь записав. Бабуся прийшла на кухню, подивилася на папір і думає: «Картоплю треба, почистити, зварити, підсмажити сала, цибулі». Поки вона все це готувала, дідусь закуняв. Бабуся принесла йому, на-

решті молоду картоплю.

— Ось твоя картопля, — каже вона.

Дідусь прокинувся, протер очі та й сердито каже:

— Я ж тебе просив гречку з молоком, — каже він.

У КРИМУ

Якось приїхала одна сім'я у Крим. Серед тієї сім'ї був чотирьохрічний хлопчик. Побачив воду і в море. З несподіванки ковтнув трохи води. Виліз швиденько на берег і на весь пляж як закричить:

— Тату! Тату! Хтось море засолив.

ТІМКА

Купив дідусь на базарі собачку. І назвав він його Тимофієм, а скорочено — Тімка. Минув рік, може півтора року. Тімка вже засвоїв своє ім'я. Підстрибував та цілував в ніс то діда, то бабу. Та одного разу Тімка щось почала скавучати. Вибігла бабуся до Тімки, а вона в буді сидить, скавулить і з будки не вилазить. Бабуся почала його заспокоювати. А потім раптом каже дідусеві:

— Діду, а ну, ходи-но сюди. Поглянь на свого Тимофія, — і показує дідові на Тімку.

— Що ти мені показуєш?! — розгнівався дідусь. — Що я Тимофія не бачив? Тимофій, як Тимофій. Тільки похудає трішки. З ким не буває.

— Так, то воно так. Але ти заглянь усередину буди. Оце дивина — Тимофій шестеро цуценят привів.

КОСА І НІЖ

Їде баба Яга на «Мерседесі». А тут вискакує злодій.

— Бабуню, гроші є? — цікавиться.

«Бабуня» знімає з-за плеча косу і каже:

— А тобі нащо?

Так загадково і поетично називалися традиційні читання, присвячені 87-й річниці від дня народження видатного українського прозаїка Павла Загребельного, випускника Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

Вони відбулися в іменній аудиторії визначного митця на кафедрі української літератури ДНУ. Варто зауважити, що ім'я письменника стало для викладачів і студентів факультету української й іноземної

філології та мистецтвознавства своєрідним духовним орієнтиром у пошуках високої художності та справжнього патріотизму.

«Людина високого зросту», — так охарактеризував Загребельного Володимир Базилевський, маючи на увазі не тільки фізичний, а й розумовий, духовний зріст письменника. «Непрогнозований, пристрасний і категоричний у прихильності й неприхильності. Ті категоризми шокували, але й притягували».

Саме в такому художньо-особистісному осмисленні постаті представили письменника учасники

НЕРОЗГАДАНИЙ ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ: ЗАВЖДИ НЕСПОДІВАНИЙ, ЗАВЖДИ ЦІКАВИЙ...

читань: автори сценарію, викладачі кафедри української літератури Н. В. Полохова та В. Ф. Подлесна, студенти-філологи.

Відкрив читання проректор з науково-педагогічної роботи ДНУ професор В. В. Іваненко, підкреслюючи непересічність духовної сили Павла Загребельного, його могутній творчо-педагогічний вплив на різні покоління студентів університету. Прикметно, що в ДНУ традиційною подією вже стало проведення Всеукраїнської наукової конференції з питань творчості Павла Загребельного, яка минулого року відбулася вже вдруге на кафедрі української літератури.

Викладач кафедри української літератури Катерина Корнілова запропонувала власний погляд на творчу постать Павла Загребельного, який стане основою майбутньої кандидатської дисертації.

Студентка четвертого курсу українського відділення Анна Фещенко оприлюднила власне поетичне бачення особистості визнаного майстра слова. Її

однокурсниця Марина Порошина виступила з авторським есе про романіста. Першокурсник Максим Гонтар представив відомий вірш Євгена Євтушенка «Дорогой Павло Загребельный».

На цьому не звичному для пересічного сприйняття митця вечорі зворушливо прозвучали виступи студенток Надії Вовк та Анни Грицай про період роботи

Павла Загребельного редактором газети «Літературна Україна», його активну громадянську позицію у відстоюванні національних письменницьких пріоритетів. А потім студенти-філологи Максим Гонтар, Леонід Щолкін, Даниїл Войтенко, Євген Назаренко, Анна Фещенко представили у цікавому сценічному

варіанті уривок з твору Павла Загребельного «Тризе», в якому автор торкається складної проблеми непростості сутності письменницького покликання. Цей виступ став квінтесенцією цього заходу і викликав щире захоплення присутніх.

Заключним словом про унікальність постаті автора 30-ти романів, знаковість слова Павла Загребельного завершила читання завідувач кафедри української літератури,

доцент Н. П. Олійник. Учасники заходу намагалися відкрити різні грані П. Загребельного як талановитого письменника, вправного редактора, вірного друга й люблячого батька, але передусім людини, яка любила мистецтво і дарувала світові справжнє мистецтво слова.

Валентина ГАЛАЦЬКА,
доцент кафедри української
літератури ДНУ
імені Олеся Гончара.
Фоторепортаж з читань,
присвячених творчості
П. Загребельного,
викладача Ірини БІЛОЇ.

У ДНУ З'ЯВИЛАСЯ ЩЕ ОДНА ЧЕМПІОНКА

Це шістнадцятирічна студентка другого курсу кафедри соціології факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара КАТЕРИНА ВАСИЛЬЄВА. У складі національної збірної команди України дівчина завоювала золоту медаль на Чемпіонаті Європи з рукопашного бою, що проходить у польському місті Бісрун, який розташований у передмісті Кракова.

У п'ять років мама, до речі, вчителька фізкультури, відома спортсменка з плавання, відвела маленьку Катю на танці. Потім — театральна студія, художня школа, заняття з англійської мови, секції з баскетболу, волейболу, бадмінтону... І нарешті, у 10 класі інтереси талановитої школярки зосереджуються на рукопашному бої. Того ж року вона стає призером Чемпіонату України серед дівчат і, виборовши бронзу, одразу потрапляє до молодіжної збірної країни. Відтоді без медалей зі змагань не повертається. В 11 класі посідає третє місце в Нідерландах, на своїх перших міжнародних змаганнях — Відкритому турнірі європейських команд з рукопашного бою. За цю перемогу Катерина отримує звання кандидата в майстри спорту.

Школу дівчина закінчує екстерном у 15 років і відразу вступає до університету, де навчається на відмінно, отримує підвищену стипендію та достроково складає сесійні іспити. Цілеспрямованій студентці, члену національної збірної України спорт тільки допомагає. А це напружені тренування п'ять разів на тиждень, участь у різноманітних змаганнях, збори.

— Я дуже вдячна своїм вчителю — старшому тренеру збірної Валентину Іващенко та директору й ведучому тренеру з рукопашного бою спеціалізованій ДЮСШ Надії Сотниковій, які виховали в мені бійцівські якості та поставили техніку бою, — розповідає спортсменка. — Інтенсивна

підготовка до Чемпіонату проводилась протягом року, починаючи з виступів на Чемпіонаті України й продовжуючи зборами в селищах Коблево та Залізний Порт. Як результат, українська команда посіла перше місце в Європі. Загалом, наша збірна здобула 50 медалей, з яких 28 — на рахунок дніпропетровських бійців: 8 золотих, 15 срібних і 5 бронзових. Третину команди — 11 членів — склали спортсмени з Дніпропетровщини. А всього в Чемпіонаті взяли участь 500 спортсменів із 14 країн, у тому числі, з Польщі, Німеччини, Чехії, Угорщини й Бельгії,

які виявилися гідними суперниками збірної України. За результатами можна впевнено говорити, що українські бійці загалом, а нашої області — зокрема, є найсильнішими «рукопашниками» Європи, — цілковито переконана чемпіонка.

Попереду в спортсменки два

відкритих європейських турніри й Чемпіонат світу в Монако, з яких Катерина (вона не сумнівається, і ми теж) обов'язково привезе нові медалі. А найближчої неділі дівчина виступатиме на Фестивалі бойових мистецтв у Кривому Розі.

Більше Чемпіонатів тобі, більше Перемог, Катруся!

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара

• СТО РЯДКІВ ПРО КНИГУ

ЧЕРЕПАШКА НАТАЛКА ЗБИРАЄ ДРУЗІВ

У Дніпропетровській обласній бібліотеці для дітей (директор Ольга Шарабура) відбулась презентація нової книги дніпропетровської письменниці Еліни Заржицької. Книга називається «Як черепаха Наталка до школи збиралася» й адресована дітям дошкільного та молодшого шкільного віку.

Героїня казкової повісті Наталка має чудовий характер: вона добра, справедлива, розумна, гостинна, працююча, весела і скромна. І всі ці гарні риси виявляються не на словах, а на ділі. Наталка щиро всім допомагає, і тому в неї багато друзів, серед яких — діяльний і трохи задержуватий тритон Тришка, наївний пуголовок Грицько, суворий пугач Федір Федорович, легковажна сорока Соня та інші кумедні звірята і птахи.

На сторінках цієї книжки можна не тільки дізнатися подробиці із життя деяких тварин: як вони зростають, пересуваються, захищаються від небезпеки, але й краще зрозуміти, що таке дружба і взаємодопомога, підтримка і турбота.

У повісті багато жвавих діалогів і доброго гумору, вона читається легко, з цікавістю, і

справляє світле і тепле враження.

Можна впевнено сказати, що для всіх, хто прочитає цю книжку, черепаха Наталка стане однією з найулюбленіших дитячих героїнь. Книжка вустами і вчинками своєї героїні підводить читача до висновку, що тільки добро і розум переможуть зло, що тільки дружба і взаємна допомога покращить життя не лише в лісі, де мешкають герої, але і на всій нашій рідній землі.

Ілюстрації до казки Еліни Заржицької робили діти. Зустріч із добрими персонажами повісті надихнула їх на гарні малюнки. Маленькі ілюстратори були присутні на презентації, кожен з них отримав цю книгу у подарунок із рук автора.

Привітати Еліну Заржицьку прийшли дніпропетровські письменники, колеги, діти-читачі обласної бібліотеки для дітей.

Хочеться побажати письменниці натхнення і подальших успіхів у творчості, а юним читачам — нових цікавих зустрічей з героями її книжок.

Олександра КРАВЧЕНКО (ДЕВІЛЬ),
член Національної Спілки письменників України,
лауреат премії ім. В.Підмогильного.

Втрапив я до радянського війська мотострілецьким лейтенантом. До цього вчився в Січеславському університеті, де була військова кафедра, яку ми раз на тиждень відвідували. Чотири роки навчання на військовій кафедрі плюс два місяці військових таборів — і присвоювалося офіцерське звання.

Більшість старших офіцерів з кафедри пройшли Другу світову війну, тож в наших очах були героями. Але вони ніколи не хизувалися своїми військовими подвигами і не полюбили згадувати про війну. Навпаки, іноді в деякого з них виривалися фрази, далекі від офіційного прославлення тих подій. Так, повагою студентів користувався підполковник Темненко, який мав найсучасніший вигляд, а насправді був найлюдянішим з офіцерів. Темненко пройшов Сталінград. Ми всі чекали, що цей смуглявий (справді темний) бойовий офіцер, наче весь створений з м'язів, ко-

лись розповість нам про героїзм, про цікаві чи жахливі картини війни битви на Волзі. Але він не розповідав, натомість, коли ми до нього чіплялися з таким проханням (а офіційна пропаганда системно надмухувала в вуха про визначну перемогу), то він вимовив дивну непатріотичну фразу: «Якби ми всю війну воювали, як під Сталінградом, то ми ще б і досі йшли до Берліну». І більше — ні пари з вуст. Розумілося так, що війна в книгах і кіно — це одне, а справжня війна — це зовсім інше.

Треба віддати належне, що нас, мирних студентів — філологів, істориків та математиків підготували у військовій справі непогано. Військові статuti, тактика, вогнева підготовка, основні прийоми шиккування в строю ми засвоїли. В таборах постріляли майже з усіх видів вогнепальної зброї, покидали наступальну гранату, навіть з гранатомету шмальнули.

І ось призов. Направлення в Прикарпатський військовий округ в танкову дивізію, що розташувалася в старовинному містечку Ізяслав на Хмельниччині.

В перший день служби ми отримали по мішку військової форми (і це було ще не все), розпитали молодих кадрових офіцерів, які меш-

кали з нами в офіцерському гуртожитку, як правильно пришити погони, петлиці, в якому місці на погонах приколоті лейтенантські зірочки — і взялися до швацької роботи. Ми не встигли до наступного дня привести до ладу повністю військово-амуніцію, і тому на другий день служби прийшли в полк в цивільному. Нас не вилаяли, а направили до дивізійного штабу, бо ми, як нещодавно призначені, мали бути обов'язково представлені командиром дивізії.

Іти до штабу було далеченько, і дорогою я, за студентською звичкою, гадав, що командир дивізії, мабуть, як професор в університеті влаштує нам перевірку наших військових знань, щоби з'ясувати якої

геть не цікавиться, які фахівці прибули до нього. Йому головне, щоби ми не споживали оковиту.»

А коли в полку трохи роззнайомилися з ситуацією, то зрозуміли слушність запитання комдива. Офіцери в полку офіційно поділялися на старших і молодших, а неофіційно на дві основні категорії: питущих і непитущих. Перша категорія була багаточисельною, превалуючою.

Батько мій ніколи не пиячив, тож я й не уявляв собі, що чоловіки масово займаються цією почесною справою, а також не міг уявити собі гігантських масштабів алкогольної біди в країні, аж доки не потрапив до радянського війська. Я не відносився до категорії ненависників алкоголю. Просто полюбляв смачний

алкоголь: подобалося марочне масандрівське вино, молдавське, болгарське, угорське «Токайське» вважав винним шедевром.

Колишні студенти, а тепер офіцери-дворічники прибули до дивізії з Одеського університету (геологи), Дніпропетровського металургійного інституту, Московського інституту сталі і сплавів, з вишів Грузії, Росії, Казахстану. Їхню алкогольну толерантність в полках швидко визначили і також віднесли неофітів до першої або до другої категорії. Одесити-геологи, з якими мені припало жити в одній кімнаті офіцерського гуртожитку, без вагань приєдналися до першої категорії. Вони вправлялися в алкогольній справі всі студентські роки і з гордістю розповідали, як в чукотській експедиції пиячили з чукчами і що чукчі виявилися слабими в умінні враз поглинути велику кількість алкоголю.

Цікаво було спостерігати, як на одеситів, Сашка та Вітька, по-різному діє алкоголь. Вітько чим більше пив, тим пика його все більше червоніла і нарешті достигала ніжного стигло-помідорного кольору. Великі круглі очі його блищали, він голосно розповідав різні веселі історії. Сашко, коли вгачував багато оковитої, ставав бурякового кольору і йому неодмінно кортіло піти на вулицю та натовкти якусь неконкретну пику. Головне, щоби натовкти. Його доводилося си-

ВІЙСЬКО В ЛАБЕТАХ ЗЕЛЕНОГО ЗМІЯ

якості військові фахівці прибули до нього. В голові моїй сполохами блимали різноманітні військові знання, набуті на військовій кафедрі. Але коли нас привели до полковника, то його перше ж питання трохи ошелешило. Уважно дивлячись на недавніх студентів, він запитав: «Хлопці, як ви ставитеся до зеленого змія?» Товариш мовчки дивився в дерев'яну підлогу, тож прийшлося взяти ініціативу на себе. «Ми з ним не дружимо. В будні з ним не зустрічаємося. На свята, як прийнято, споживаємо алкоголь, але завжди в культурних межах.» «Оце — найголовніше. Тоді у вас буде все гаразд», — полегшено мовив полковник. Він ще запитав нас про побутові умови, і я відповів, що з цим у нас все гаразд. На цьому наша зустріч і скінчилася.

Прізвище комдива — Кривошеєв. В майбутньому він стане генерал-полковником, а уславиться він не військовими перемогами, а книгою. Вже після розпаду СРСР він напише книгу «Гриф секретності знятий», в якій розсекретить документи про людські втрати Союзу у Другій світовій.

Я йшов до штабу свого полку і розмірковував: «Як же, мабуть, допик полковника зелений змія, що він

ломіць валити на ліжку і чекати тієї хвилини, коли алкоголь нарешті стане на нього діяти, як снодійне. Вітько був українець, Сашко — росіянин.

Серед офіцерів полку була велика кількість таких, що пила щодня, хто зранку, хто в обід, хто ввечері, були такі, що відмічалися упродовж усіх фаз дня, благо основні місцеві генделики стояли недалеко від дивізійного паркану. А як же солдати: бачили свої забеканних командирів? Ні, не бачили, бо солдат не було. Справа в тому, що у більшості офіцерів не було особового складу. В нашому мотострілецькому полку не було жодного солдата-піхотинця, тому що полк і сама дивізія були кадрованими. Це означало, що офіцери були без війська. Все їхнє військо було на папері і з'являлося в живому вигляді тільки у випадку воєнних дій. Тільки в танковому батальйоні при полку були командири танків і механіки-водії. А також була невелика група солдат, які займалися господарчими справами, переважно це були водії військових авто, так звані авторота.

Значить, офіцери явно не перевтомлювалися від роботи з особистим складом, вони відповідали тільки самі за себе. Чому ж тоді пиячили? І однозначної відповіді дати не можна. Треба поставити інше питання: чому ці люди вибрали професійний військовий шлях?

Це була генерація, яка народилася незадовго до війни або в роки війни. Змалечку вони росли в злиднях. Майор-татарин мені з посмішкою розповідав, як він втрапив на службу: «Загітували мене вступати до військового училища. Мені не дуже хотілося. Думаю: поїду, роздивлюся. Приїхав, поселили на час вступу в казарму. Годують три рази на день, і всі три рази дають вершкове масло до хліба. Розкіш! Це ж я ще не офіцер, а от як стану офіцером, так взагалі заживу кум королю! Так через вершкове масло я і впряг шию у військове ярмо.» Хотілося хлопцям вибитися в можливі люди. Стати на шлях науки, де непогано платили, вони не могли, хисту не було. Та й самої науки було мало, а військових багато. В повоєнні роки з п'ятнадцять офіцерам, особливо старшим офіцерам платили високі зарплати. Їхні дружини зазвичай не працювали. Народ про це знав. А в армії питали

не про знання, а про здоров'я. От молоді, фізично здорові хлопці, не обтяжені знаннями, й обирали шлях до досягнення заможності. Але часи змінилися, і, хоча зарплата офіцера на початку 70-х років й не була маленькою, але й не такою, про яку мріялося. Один ротний мені казав: «Наш офіцер — самий дешевий у світі.» Мабуть, він мав рацію. Але це стосувалося всіх професій: у нас платили всім незрівнянно менше, ніж на Заході.

Так що ж виходить, що дружно пиячили через розбиті мрії? Не тільки. У когось не відбулася кар'єра через те, що не було протекції або через те, що за якусь невдачу старші зробили цапом відбувайлом. Та чи чимало прикростей чигає на людину, коли вона робить кар'єру?

І, безумовно, не треба відкидати давню російську традицію пияцтва (а росіян серед офіцерів було найбільше).. Згадаймо Салтикову-Щедріна. На питання, що буде через двісті років в Росії, сатирик з гіркотою відповідав: «А нічого не буде, будуть пити і красти.»

Горілка доводила нерозумних її adeptів до біди. Розповім про два випадки, які закінчилися благополучно, але ж не завжди так бувало. Правда, в них до горілчаних парів ще сильно домішуються нестримні ревності. В мізках недалеких офіцерів сверблячкою сиділа думка: доки я пропадаю на службі, дружина може знайти собі коханця. Особливо ця ідея-фікс загострювалася, коли такий офіцер виїжджав на кілька днів на полігон, чи то на навчання, чи то на стрільби. Те, що по дорозі на полігон він міг заїхати до знайомої кралі, це його обходило. Йому можна. А дружині не можна — і все тут.

В армії, як в замкненій, непрозорій структурі (а яка структура в ті часи була прозорою?), було багато власних поганих заморочок. Наприклад, обмеження часу на їжу. Ця заморочка була широко відома в народі. У мене з дитинства була звичка повільно їсти. Вже у сім років мати говорила: «Женя, ти дуже довго їсиш. Треба вчитися їсти швидко, інакше, як підеш до армії, ти будеш завжди голодним.» Потім в Запоріжжі я побачив, як їсть мій двоюрідний брат, який нещодавно прийшов з радянського війська. Це було щось неймовірне: я встиг тільки покласти до рота дві ложки борщу, а він за ці миттєвості спорож-

нив тарілки з першою і другою стравою. Медицина завжди була проти швидкого, а тим більше супершвидкого споживання їжі, бо доводила, що це шкідливо для здоров'я. А хто тоді слухав медицину? Головне — постійно тримати солдата в дисципліні, і коротко хвилинне заковтування — один з елементів виховування дисципліни підлеглого. Сама ж їжа готувалася на різних поганих жирах. Один раз спробував солдатський борщ: жир почав залипати в роті, і я з огидою кинув це заняття і за весь період служби більше ніколи не доторкнувся до цієї страви. Я міг собі це дозволити, солдати не могли.

Друга дурня, призначення якої зовсім ніяк не міг второпати — це не давати військовому спати. Мабуть, не давати спати це було перевіркою на витривалість, адже, як було записано в військовому статуті, військовий повинен холоднокровно перемагати усі незгоди та біди. Але ж сон — це одна з перших потреб здорової людини. Пам'ятаю, як на службі мені довелося вперше в житті не поспати дві доби поспіль. На третю добу я був вже зомбі. В мене вже не було ні моралі, ні совісті, ні сексуальних марень — лишилася одна потреба-фікс: сон. Може, зомбічний стан — це найкраща іпостась для військового на війні? Мислити вже не можеш, а стріляти здатен без вагань.

Так я ще був лейтенантом, а що казати про солдатів, які мали щоденний сонний пресинг? В книзі Ю. Андруховича «Таємниця» в главі про військову службу є таке: «Нас позбавляли сну настільки безжалісно-безглуздо, що наша сонливість робилася хронічною. Ми засинали постійно і всюди — на три секунди, на п'ять. За три секунди я встигав побачити ціле сновидіння. Нам вдавалося спати в будь-яких позах і конфігураціях. Спати сидячи. Спати стоячи...»

Вінцем абсурдного життя був полігон. Мені довелося півроку прослужити на армійському полігоні неподалік від Рівного. Називався він у нас Тучинський полігон. Я потрапив на саперну роту меліоративного батальйону (були у радянському війську й такі військові одиниці). Зведений батальйон, як військова одиниця, був створений на певний час. Тож люд туди набирався з усієї тринадцятої армії. І кого командири полків посилали у відрядження на полігон? Ясна річ, усіх

своїх постійних порушників статуту. Так що люд підібрався в батальйоні дисциплінарно-відбірний.

В першу ж ніч мого перебування на полігоні половина роти здиміла на села до дівчат. Це була українська частина роти; азербайджанці, грузини, росіяни лишилися на місці. Я вже відслужив рік, всякого бачив, але від такого масового порушення статуту був зовсім ошелешений. Азербайджанець Закір мене заспокоїв: «Та не переймайтеся так, товаришу лейтенант, до ранку всі вояки будуть на місці.» І дійсно: на ранок уся моя куца рота зібралася в повному складі.

Солдати й сержанти жили місяцями в наметах, в'п'ятьох, спали на нарах. Воду привозили. Кількість її була обмежена. Але не раз бувало й таке, що батальйон лишався на деякий час без води. За якоюсь там гігієною ніхто не слідував. Пику з рукомийника, прибитого до дерева, ще можна було вимити, а от по справжньому помити все тіло — зась. І взагалі митися, мати мило, чистити зуби — це було віддане на відкуп кожному. Хочеш мийся, не хочеш — не мийся. Тому деякі вояки час від часу починали специфічно припахати. А лазні на полігоні не існувало. Правда, постільну білизну заміняли регулярно: раз на десять днів.

Абсолютна більшість солдат хияляла алкогольні напої в міру своїх невеликих фінансових можливостей, а офіцери щоденно не розминалися з чаркою. Солдати пили місцеву вонючу самогонку, яка була значно дешевшою від горілки. Тут її гнали в основному з буряку, в Кривбасі вона мала назву «Три гички». Офіцери, особливо з Росії, ковтали переважно казюнку, хоча не гребували й самогоном. Як я вияснив: самогон це було українське виробництво, в Росії не вміли його виганяти, там — або бражка, або казюнка.

Там не додумалися до самогонного апарату. Адже самогонний апарат — це теж винахід. Через багато років побачив світліну шведського самогонного апарату XVII сторіччя, який знаходився в шведському музеї. У цього апарату було довге вузьке горлечко: він мав повітряне охолодження. Український же апарат завжди мав водяне охолодження. Хтось же мав це придумати.

Часто починався вічний спір: що краще: горілка чи самогонка? Вже добре заїжджений нашим первіснопримитивним життям, я вирішив

якось також хильнути на пробу самогонки-буряківки. Її приніс місцевий велетень-прапорщик. Ковтнув майже гранчак мерзено смордючої (це тобі не «Токайське») шестидесятиградусної рідини і пішов до себе в землянку. Ніколи не думав, що земля куля може з такою швидкістю обертати мою голову. Але свідомість не втрачав і тому зрозумів, що незабаром відбудеться. За годину виригав усе (добре, що був сам). А шлунок рипів ще дві доби: не роби цього, бо мені дуже боляче.

За перебування на полігоні нам йшла доплата, ці невеликі гроші справедливо між собою називали дикими. Тобто плата за дикі умови проживання.

Світ нахабства й брутальності оточував щомиті, стрілка духовності тремтіла біля нуля. Щоденні сутички з брутальністю вимотували. Ставати активною частиною цього світу принципово не хотів. В клони знаменитого іспанського ідальго не випадало теж. Втопити всі моральні болі в щоденній горілці? Значить, тоді виходило б, що цей світ мене перемиг. Ні. Що лишилося? Самотність і самозацькованість. Іншого варіанту не було. Бо навіть трохи ширший за полігон світ відносився вороже. Я маю на увазі навколишні села. Ще не так давно ці волинські ліси були базою вояків повстанської армії. Вояками були хлопці з навколишніх сіл. То як сприймали в цих селах офіцера з португесю? Ясна річ, як завойовника, окупанта. Солдат будь-якої національності був свій, бо його змусили йти до війська, а офіцер знову ж будь-якої нації — чужинець, загарбник. Солдата в селі нагдують, а офіцерові при нагоді й пику натовчуть. Кілька разів я втрапляв в ситуації, коли пику могли добре розфарбувати просто за те, що був при офіцерських погонах, але фортуна позбавила мене цього примарного задоволення.

Якось я їхав своїм стрибаючим на всіх вирвах горбоконином по селу і побачив попа. А в мене саме скінчилися усі книги, які брав для читання. Я звернувся українською мовою до служителя з проханням продати мені Біблію. Той бідолаха трохи не жажнувся од мене, але чемно відповів, що в нього мається тільки один примірник для служби, більше немає. До речі, українська мова зовсім не допомагала налагодити якісь контакти з місцевим

населенням, а все — через пого-ни з зірочками.

Щоденна боротьба за нерозчнення в полігонному світі, за збереження своєї духовної самоідентифікації нищівно вимотувала духовні сили. Нарешті після піврічного відрядження мене одізували назад до полку.

Фінал військової служби був в ізяславському ресторані «Горинь». Нам офіційно повідомили про наказ про звільнення з лав армії. Вирішили добре попрощатися з однополчанами. Всі офіцери-дворічники полку (окрім тих, хто написав рапорт і лишився на службі на 25 років) скинулися грошима і замовили столи в ресторані для офіцерів і прапорщиків полку. Командир полку і його заступники не прийшли. Всі інші прибули до ресторану вчасно. Ми постаралися з замовленням: на столах море горілки і всіх страв, які тільки могли приготувати в ресторані. Під час нашої гульні прибіг з полку вістовий з повідомленням, що в полку оголошена тривога з виїздом в район. Тривога — це діло серйозне. У кожного офіцера мала бути тривожна валізка з набором речей першої необхідності. При оголошенні тривоги офіцер, де б він не знаходився, мав все кинути, схопити тривожну валізку — і негайно прибути в полк. Тривогу військові чомусь полюбили проголошувати вночі. Мабуть, щоби з ворожого супутника не помітили страшної таємниці: як офіцери збігаються до полку. А ця несподівана тривога була проголошена ввечері, тож наринала думка про її штучність. Дехто з гультяїв покинув ресторан і подався в полк. Основна ж маса бенкетарів лишилася гуляти далі. Згодом прибіг другий вістовий з тим же повідомленням про тривогу. Народ незворушно прикипів до столів. Через півгодини під рестораном просигналізувала машина, і до ресторану ввійшов заступник командира полку. Він наказав всім вийти і сісти до машини: виїзд в район. Ще частина військових, непевно ступаючи, посунула з ресторану. Ті ж офіцери, яким уже було все рівно, чи тривога, чи атомна війна почалася, залишилися за столами, адже ще було досить невипитої горілки. Машина ще два рази просигналізувала і рушила в темряву. А військова братія лишилася під чарами зеленого змія.

«ЕНЕРГЕТИКИ МАЙБУТНЬОГО» ПОБУВАЛИ В НГУ

На початку жовтня діти співробітників Компанії «Дніпрообленерго» в рамках проекту «Енергетики майбутнього» відвідали Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет».

Просторими коридорами, лабораторіями та аудиторіями «гірничого Храму», як з повагою називають студенти свій НГУ, учасників екскурсії провів викладач кафедри СЕС (систем електропостачання), заступник декана електротехнічного факультету НГУ Олександр Ковальов. Він зазначив, що сьогодні НГУ здійснює підготовку висококваліфікованих фахівців і науковців не лише геологорозвідувальної та

гірничо-видобувної галузі, але й паливно-енергетичного та мінерально-сировинного комплексів, машинобудування та систем автоматизації, інформатизації виробництва; розповів про відомих випускників закладу, його викладачів. Юнаки та дівчата відвідали лабораторію релейного захисту та підстанцій, навчальний центр Компанії «Шнейдер електрик», лабораторію електричних машин. Екскурсія тривала близько двох годин і на всіх етапах була досить цікавою. Екскурсанти навіть стали свідками лабораторної роботи «Мікропроцесорний релейний захист лінії електропередач 6—10 кВ», що була реалізована на базі приладного модуля релейного

захисту та автоматики «Діамант» вітчизняного виробництва фірми «Хартрон» м. Харків та вакуумного вимикача ВВ/ТЄЛ ВО «Таврида Електрик». Було зимітовано коротке замикання в лінії, продемонстрована робота пристрою.

Професор кафедри систем електропостачання, викладач курсу «Релейний захист і автоматика систем електропостачання» Володимир Трифонов зізнався, що організатори екскурсії взяли за мету переконати юних екскурсантів, що саме вони — майбутні студенти гірничого університету. Тож кому як не їм — дітям енергетиків — здобувати знання в провідному закладі освіти та науки, яким і є Національний гірничий університет. Розповідаючи про здобутки рідної кафедри, Володимир Трифонов підкреслив, що завідувач кафедри систем електропостачання — академік Геннадій Півняк — ректор НГУ.

І вже цей факт говорить сам за себе: у присутніх є можливість стати справжніми спеціалістами-енергетиками, здобути елітну освіту. Екскурсією залишилися задоволені всі. Навіть за такий короткий час перебування в НГУ екскурсанти розширили свій кругозір і в черговий раз переконалися: професія енергетика не лише складна та відповідальна, але й цікава. На дітей енергетиків у рамках проекту «Енергетики майбутнього» чекає ще немало цікавих подорожей та екскурсій.

Оксана ВАЩЕНКО.

НИКОЛАУС НОЙБЕРГЕР, НАУКОВЕЦЬ ЕССЛІНГЕНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПРИКЛАДНИХ НАУК: «СПІВПРАЦЯ З НАЦІОНАЛЬНИМ ГІРНИЧИМ УНІВЕРСИТЕТОМ ЙДЕ ТОРОВАНОЮ СТЕЖКОЮ»

За роки незалежності України вітчизняні вузи отримали можливість вільної інтеграції у світовий науково-освітній простір. Особливо помітно це на прикладі діяльності Національного гірничого університету (НГУ, м. Дніпропетровськ), де останніми роками відчутно збільшилась кількість і якість міжнародних зв'язків. Співпраця університету з провідними зарубіжними науковими центрами стала вагомим фактором його подальшого розвитку.

Досить тісна співпраця поєднала НГУ з Есслінгенським університетом прикладних наук. Нещодавно у Дніпропетровську перебувала делегація цього німецького вузу у складі ректора Бернхарда Шварца, проректора з міжнародних зв'язків Штефані Майер, доцента факультету мехатроніки й електротехніки доктора-інженера Ніколауса Нойбергера, до речі, колишнього випускника НГУ. Кількаденне перебування німецької делегації в стінах визнаного гірничого університету і спілкування з українськими колегами закінчилися підписанням чергового меморандуму про співпрацю між двома вузами. З німецькими науковцями і ректором НГУ Геннадієм Півняком зустрілася відома радіожурналістка Валентина Орлова.

— Пане Шварц, контакти, які існують між НГУ й Есслінгенським університетом прикладних наук вже не один рік — це можливість успішного спільного розвитку. На вашу думку, які напрями діяльності яскраво відбивають партнерство між двома вузами?

Б. Шварц: Есслінгенський технічний університет займається підготовкою інженерних кадрів. Найбільшим підрозділом нашого університету є факультет мехатроніки, але фундамент вузу складає факультет машинобудування. Саме ці напрями є основою нашого співробітництва з НГУ.

— Пане Нойбергер, ви можете поділитися з власного досвіду, як впливають такі контакти на особистий інтелектуальний розвиток?

Н. Нойбергер: Я отримав освіту тут, у Національному гірничому університеті, зараз майже 20 років живу в Німеччині і працюю в універ-

ситеті Есслінген. Природно партнерство надає багато можливостей, в тому числі й мені. Оскільки з України приїждять студенти і вчені, які беруть участь у наших наукових та освітніх проектах, то мені доводиться багато займатися самоосвітою, щоб підвищувати свій рівень. Як відомо, спілкування збагачує, воно корисне не тільки для мене особисто, але й для всіх, хто також хоче знаходитися на вістрі нових знань.

— Пані Майер і пане Шварц, ви вперше в Україні, тому, гадаю, у вас багато вражень. Але якщо звузити цей спектр, то що ви будете найбільше згадувати, коли повернетесь у рідні пенати?

Ш. Майер: В першу чергу мені надовго запам'ятається великий і цікавий Національний гірничий університет, я розповім про нього нашим студентам, а також пораджу їм приїхати сюди. Ваш університет відкритий для друзів, у ньому відбуваються прогресивні зміни. Вражає висока культура і гостинність українців.

Б. Шварц: найбільше моє враження про Україну — це її незвичайна культура. Я побачив балет «Корсар» у місцевому театрі. На його перегляд прийшло багато глядачів, люди усміхалися і мені сподобалася їх радість до життя.

— Пане Нойбергер, ви довгий час жили в Україні, а тепер часто буваєте тут. Чи відчутні зміни на краще?

Н. Нойбергер:

— Я почуваюся тут, як вдома, тому здивувати мене чимось особливим майже неможливо. Єдине, що хотілось би відзначити, це розвиток міста Дніпропетровська, покращення якості доріг, збільшення числа гарних будівель, чистота на вулицях у центрі.

Негативи: збільшилася кількість дуже дорогих магазинів, де пересічний громадянин не в змозі щось купити. А в університетах треба більше навчати на інженерів, а не на юристів чи економістів.

— Пані Майер, з якими вузами у вас вже склалися тісні міжнародні контакти і наскільки виграшною є позиція України?

Ш. Майер: Есслінгенський університет співпрацює з вузами

Мексика, Туреччини, Китаю, Фінляндії й меншою мірою з багатьма іншими. Контакти з Україною знаходяться зараз у процесі активного розвитку. Якщо й надалі все складатиметься так успішно, як зараз, то НГУ може посісти перший рядок у списку вищезазначених країн.

— Хочу запитати професора Шварца про біотехнології, важливі як для всієї Європи, так і для України. Чи справді є можливість якнайшвидших розробок спільних взаємовигідних проектів?

— **Б. Шварц:** Вчора ми познайомилися з трьома студентами НГУ, які наступного року вивчатимуть у нашому університеті біотехнології. Завдяки обміну студентами ми зможемо дізнатися про сильні сторони наших вузів і визначити подальшу програму дій. Особливістю нашого університету є те, що він має тісні зв'язки з промисловістю. Більша частина коштів на розвиток науки надходить саме звідти, що свідчить про зацікавленість наукою у нашій країні з боку бізнесу.

— Панове, ми з вами зустрічаємося в не дуже зручний з фінансової точки зору для України час. Більше того, є відчуття, що ситуація ще загостриться, особливо в галузях машинобудування і металургії, бо попит на ці види продукції зменшується. Попри все зараз важливо втриматися і не впасти в прірву. Скажіть, яким чином ваша підтримка, прогнозування могли б посприяти Україні в тому, аби така ситуація не настала?

— **Б. Шварц:** Як представники університету ми не в змозі вирішувати фінансові проблеми цілої країни. Але один невеликий внесок зробити нам під силу. Ми робимо все для того, аби кілька німецьких підприємств розвивали свою діяльність на території України. І один з найяскравіших прикладів мотивації є те, що одна відома німецька фірма разом з випускниками університету Есслінген тут, на території вашої країни, засновує представництво. Я вважаю, що це не якийсь короткотерміновий успіх — найважливіше бачити, що в Україні є перспективи і фінансова криза буде подолана.

— Будь-яке співробітництво му-

ми. Приміром, між університетом Есслінген і НГУ підписаний меморандум. Наскільки він задовольняє вас як документ розвитку?

— **Б. Шварц:** Це вже четвертий підписаний між нашими вузами меморандум, і я задоволений тим, що перелік напрямів співпраці збільшується.

Ш. Майєр: Співпраця наших університетів — це наслідок того, скільки наукових напрямів ми візьмемо в розробку. Чим більше тем — тим більше факультетів співпрацюватимуть. Як сказав пан Шварц, а я додаю, що зараз ми зможемо прийняти трьох студентів НГУ вивчати біотехнології. Даний меморандум засвідчує, що наше співробітництво розширюється й міцніє.

Н. Нойбергер: Меморандум — це свідчення того, що ми вже реально робимо. Якщо підходити з ділової точки зору, то сьогодні ми можемо обійтися без будь-яких паперів взагалі, бо робота вже йде торованою стежкою і продовжуватиметься. Наші колеги підтвердили зацікавленість у подальшому партнерстві.

Більше того, я вперше почув, що студенти, які незабаром прийдуть до нас, навчатимуться за гроші, виділені Міністерством освіти та науки України, а це небагато-немає 1 млн 200 тис. гривень. Така подія відбувається в Україні вперше. На мою думку, якщо з'являться додаткові кошти, ми зможемо розширити напрями нашого співробітництва. Гадаю, як тільки з'являться додаткові кошти, ми зможемо розширити коло питань у співпраці, а це означає, що кількість студентів з України у нас збільшиться. Мені хочеться побажати, аби українських студентів ваш бізнес також матеріально підтримував, адже таким чином у молодих людей буде гарна можливість отримати у Німеччині практичні навички, повернутися додому і працювати на новітній техніці, приміром фірми Бош.

— Наскільки мені відомо, згідно конституції Німеччини професор — це абсолютно вільна людина, на яку не можна тиснути в наукових вподобаннях. Пане Ніколаусе, ви відчували цю свободу?

Н. Нойбергер: У Німеччині — це досить давня традиція, їй понад 100 років, питання освіти дуже довго дискутувалися. Насправді людині треба давати свободу, аби вона займалася дослідженнями у тому руслі, яке їй до вподоби. Тільки так можна досягти фундаментальних результатів. Колись цю ідею розвинув професор Гумбольдт, а я теж вважаю, що свобода вибору для професора є однією з наших національних цінностей. Більше того, університети Німеччини розглядаються у нас в країні як одне ціле, але кожен з них зокрема повинен свої досягнення віддавати суспільству.

Звичайно, свобода вибору наукового напрямку існує і в Україні.

Але порівнюючи українську й німецьку системи освіти, я хотів би зазначити, що незважаючи на цю свободу, кожен німецький дослідник має внутрішню відповідальність і ставить собі запитання: а кому будуть потрібні результати моєї праці? Адже будь-яке дослідження повинне приносити користь суспільству. Саме почуття внутрішньої відповідальності дозволило німецьким вченим і країні в цілому досягти того потенціалу, який вона має сьогодні.

— А тепер я попрохую панів ректорів університетів підбити підсумки, на мою думку, плідних переговорів.

Б. Шварц: З нашого досвіду ми можемо сказати, що дуже важлива мовна підготовка студентів для перебування в чужій країні, бо без знання мови людина безпорадна. Ми збираємося відкривати довгострокову підготовку для студентів. Ми також збираємося залучати велику кількість університетів до спів-

робітництва за новим напрямком, який ми відкрили, — біотехнології. Гадаю, що він стане одним з найуспішніших у нашій співпраці.

Я дуже радий нашій зустрічі, сподіваюсь на довгострокове співробітництво. Хочу вам передати системні пропозиції наших кафедр і свої власні пропозиції про можливе співробітництво. Єдиною перешкодою вважаю коротку добу, що має всього 24 години, а цього дуже мало для обговорення всіх питань.

Г. Півняк: — Наш університет має інноваційну інфраструктуру, працюємо з національним бізнесом, проводимо міждисциплінарні робочі дослідження. Найближчим часом буде зустріч з губернатором Дніпропетровська, який буде знайо-

митися з нашими інноваційними проектами. Наш університет технічний, деякі предмети викладаються англійською мовою. Ми маємо премії Президента України для молодих вчених, також комплексна наукова робота наших вчених і спеціалістів ДПЕК бере участь у конкурсі на здобуття цьогорічної Державної премії в галузі науки і техніки.

Дякуємо вам за вашу позитивну енергетику, пані Майєр. Ми готові прийняти вас у якості лектора для наших студентів. Дуже радію зустрічам з активною творчою особистістю паном Нойбергером, який є хорошим генератором нашої співпраці. На завершення хочу вам подарувати фото, зроблені під час наших зустрічей, аби ваша поїздка була пам'ятною!

*Інтерв'ю взяла
Валентина ОРЛОВА
До друку підготувала
Валентина ШАБЕТЯ.*

ЮВІЛЕЙ АГАТАНГЕЛА КРИМСЬКОГО — ФЕНОМЕНА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ

«А. Кримський вплив у рясний барвистий вінок нашої культури і свою пальмову гілочку, зробив її рідною, українською. А у вінку східних літератур його пальмова гілочка нагадує про верби над Дніпром, про тихі води, ясні зорі українських вечорів».

Олег Бабушкін

У цьому році виповнюється 140 років від дня народження Агатангела Кримського, визначного українського орієнталіста, письменника (псевдо А. Хванько), історика, славіста і сходознавця, дослідника фольклору, перекладача, одного з фундаторів першої української Академії наук. В слідуючому році минає 70-річчя від часу його загибелі в казматах НКВС 25 січня 1942 року. Агатангел Кримський відомий як один із найвизначніших світових дослідників сходу. Він став автором численних наукових праць з історії культури арабських країн, ґрунтовно вивчав історію ісламу, письменство, літературу та театри Сходу. Крім східної тематики, Агатангел Кримський знав стільки мов, що навіть в одному з листів писав: «легше буде сказати, яких мов я не знаю». Дослідники і досі розходяться в підрахунках кількості мов, якими володів поліглот. «За різними даними, знав він понад 60 мов, а дехто твердить, що знав понад 100». Народився Кримський у місті Володимирі-Волинському у родині вчителя історії та географії Кримського Юхима Степановича, який походив з татарського роду. Мати походила з шляхетського роду з Білорусі. Незважаючи на те, що Агатангел не був родовитим українцем, він для України зробив дуже багато і за неї був закатований. Любов до української мови, історії і літератури у нього вкорінювалася спонтанно. У дитячі роки його батьки переїхали у Звенигородку під Києвом, де він вперше зіткнувся з українством і на ціле дальше своє життя серцем, душею і розумом, на зло і добро, полює Україну. Після вчався у протогімназії в Острозі (1881—1884) та Другій київській гімназії (1884—1885) вступив за конкурсом у Колегію Павла Галаґана (1885—1889), де під впливом студентів поглибив своє зацікавлення й розвинув справжню любов до України. У ті роки опановує він іноземні мови: польську, французьку, англійську,

німецьку, грецьку, італійську, турецьку та латинську та інші мови поступенно опановує. Серед численних друзів Кримський познайомився з Павлом Житецьким, Михайлом Драгомановим та іншими тодішніми українськими діячами, які мали вагомий вплив на зміцнення його особистості і він повністю поринає у вир в українське життя та науку. У 1889—1892 рр. він навчався у Лазаревському інституті східних мов у Москві. Під керівництвом мовознавця В. Міллера, славіста Р. Брандта, знавця індоєвропейських мов П. Фортунатова в 1896 році склав магістерські іспити з арабістики у Петербурзькому університеті та зі слов'янської філології у Московському університеті. Крім того, він слухав у Московському університеті лекції із всесвітньої історії у професора В. Гер'є. Після закінчення Московського університету Кримський їздив до Сирії й Лівану, а відтак почав працювати в Лазаревському інституті, де викладав семітські мови. Провадив курс перекладу з російської мови на арабську і навпаки, вивчив Коран і читав лекції з історії арабської літератури. З 1901 року очолив кафедру арабської лінгвістики і став професором арабської літератури та історії мусульманського Сходу. У цьому періоді написав ряд наукових підручників, з історії Близького Сходу. Серед яких тематика з історії та культури арабських країн, Ірану, Туреччини та ін., семітології, історії, ісламу: «Історія мусульманства», 1904—12; «Історія арабів і арабської літератури», 1911—12; «Історія Персії та її письменства», 1923; «Історія Туреччини та її письменства», 4 тт., 1924—27; «Перський театр, звідки він узявся та як розвивався», 1925 р. Окремі історико-літературні монографії Кримського присвячені «Хамасі» Абу Таммана, Абану Ліхикі, Хафізу та П. Алемнському. У 1918 році переїхав до Києва, який дуже любив і тут став секретарем заснованої гетьманом Павлом

Скоропадським Української Академії наук. За словами Н. Полпнської-Василенко, тільки Кримський врятував від знищення Академію в найважчий період в нашій історії. С. Парамонів, пише: «Кримський заснував, випестив і довів до такої стадії, коли в Академії уже утворилися власні тверді традиції — їх уже не могла викоринити ніяка зла тодішня сила». У Києві Кримський був творцем науки й українського сходознавства. В Академії наук він також очолював історико-філологічний відділ, кабінет арабо-іранської філології, комісію словника живої мови, комісію історії української мови, діалектологічну та правописну комісії. А з 1921 року він також був директором Інституту української наукової мови. У жовтні 1921 брав участь у Першому Всеукраїнському Церковному Соборі, який підтвердив автокефалію Української автокефальної православної церкви. Треба признати, що А. Кримський брав активну участь в українському національному житті кінця XIX і початку XX ст. Провадив він листування з відомими діячами української культури — О. Огоновським, Б. Грінченком, І. Франком та з багатьма іншими. А головне він співпрацював з такими геніальними ученими, як Михайлом Грушевським, Володимиром Вернадським, Євгеном Онадським, С. Єфремовим, М. Зеробим та іншими. Працюючи професором всесвітньої історії у Київському університеті

теті Кримський виховав цілу плеяду свідомих молодих науковців, при тому був він одночасно редактором «Записок Історично-філологічного відділу Української Академії наук» та головою Київського філіалу Всесоюзної асоціації сходознавства. Чимало дослідницьких праць вчений опублікував на тему українських письменників, особливу увагу приділяв творам «Руської Тріци», Сквороді, Шевченкові та іншим. Вже у 1910 році про вченого орієнталіста лунала заслужена наукова популярність, як про «високоталановитого поета» і «дуже оригінального повістяря» та вникливого старанного дослідника. Ось варто згадати його збірку поезій «Пальмове гілля», яка містить оригінальні вірші дослідника та його власні переклади арабських поезій українською мовою. На думку дослідників, збірка Кримського є унікальною пам'яткою української літератури. Дуже високо цінував вченого Іван Франко, який писав: «Кримський дослідив і науково довів, що українська мова яскраво означилась вже в XI столітті і тому, (за його словами) вона заслуговує на вжиток й широку популярність». Вчений досліджував не лише мову, але історію, літературу, фольклор, етнографію тощо. Він полемізував з Соболевським, щодо давно російської мови, а не української в Києві. Свої докази Кримський сильно науково аргументував «Древньокиевский говор», а далі — «Українська граматики» (2 тт., 1917—08), «Нариси з історії української мови» (1922), у співавторстві з О. Шахматовим), понадто він редактор першого тому «Академічного словника» (1924). До його письменницької спадщини, крім вище згаданої збірки «Пальмове гілля» (3 тт., 1901, 1908, 1922), на увагу заслуговує збірка з оповіданнями «Повістки й ескізи з українського життя», 1895 і «Бейрутські оповідання», 1906 та романом — «Андрій Лаговський» (1905, повністю опублікований в 1972), «Розвідки, статті і замітки» (1928), «Нові знадобки для життєпису С. Руданського» (1929). Кримському також належать численні художні переклади Антари, Омара Хайяма, Сааді, Хафіза, Міхрі-Хітума, Фірдоусі та багатьох інших. У тому числі перекладав і популяризував в Україні твори західноєвропейських поетів. Перші переклади, переспіви і оригінальні твори друкував в часо-

писах «Зоря», «Правда», «Народ», «Зеркало», «Буковина». С. Парамонів пише: «Кримський був надзвичайно працюючим і його праці сягають до однієї тисячі написаних творів». Ім'я Кримського міститься у затвердженому XVI сесією Генеральної Асамблеї ЮНЕСКО в переліку видатних діячів світу. Інститут сходознавства НАН України носить ім'я Агатангела Кримського, його ім'ям названі окремі освітні заклади і вулиці міст в Україні. Кримський вписався своєю копійкою працею золотими буквами на тривало в історію України, як вчений і безмежний патріот нашого народу. Він не лише спілкувався, але в науковій та творчій праці свідомо використовує українську мову, навіть під час тотальної русифікації. Вчений принципово володів українською мовою і вимагав того від інших. З 1929 р. проти нього починається переслідування і позбавляють його посад. Сталінські репресії з того періоду доволі відомі. Не лише штучний голодомор, але в тому періоді масові арешти і розстріли української еліти. У ці чорні дні, пригадаймо, советські фашисти і негідники з-під знаку серпа і молота НКВД під кінець листопада 1937 р. на Соловках розстріляли пару тисяч в'язнів українців, серед яких були Лесь Курбас, Микола Зеров, Мирослав Ірчан, Микола Куліш, та сотки тисяч інших. Лише один кат — капітан НКВД Михайло Матвеев, кожного дня протягом півроку розстрілював особисто поверну 200 осіб денно, сказавши на смерть судовою «Троїкою товаришів НКВД». В московсько-комуністичній імперії тотальна русифікація продовжувалася. На різні посади в Україні насаджували були російськомовні чиновники, на зразок сучасного прем'єр міністра Миколу Азарова, який принципово реалізує російську імперську політику в Україні. В тих важких умовах А. Кримський важко захворів. Незважаючи на хворобу, до нього вночі 20 липня 1941 р. приїхав сержант НКДБ — Секарев з групою енкаведистів і забрав його до в'язниці. Там познайомлено ув'язненого з постановою арешту, в якій було написано: «Арештовано ідеолога українського націоналізму, який упродовж ряду літ очолював антирадянське націоналістичне підпілля в Україні». Нібито постанова була оформлена за зізнанням засуджених і страчених учасників

контрреволюційної націоналістичної організації СВК Єфремова, Дурдуківського та інших. В постанові було даліше сказано, що «Кримський діяв на створення самостійної буржуазної української держави і намагався відірвати її від Радянського Союзу». Вже 22 липня 1941 р. слідчий НКДБ молодший лейтенант Ківман перепровадив слідство з ув'язненим А. Кримським. В слідстві співробітник НКВС, звинуватив Кримського в антирадянській націоналістичній діяльності і запитував його, відколи був він знайомий з С. Петлюрою та про антирадянську діяльність арештованого. Ув'язнений відмовлявся від підступного оскарження, так перебуваючи у в'язницях в Україні, як рівнож перебуваючи в тюрмах НКВС в Кустані (тепер Казахстан). Під час слідства вчений зазнав жорстоких тортур в наслідок яких помер. 25 січня 1942 р. споряджено акт смерті 72-літнього академіка А. Кримського, який підписали сержант держбезпеки Сеткін і фельдшер тюрми ч.7 Нефедов. 8 травня 1957 р. Агатангела Кримського було реабілітовано. А ця стаття, присвячена ювілею — ще один привід згадати своїх героїв. Вічна шана і пам'ять українським Героям!

Література:

В. Кубійович «Енциклопедія Українознавства», т.3, Париж-Нью-Йорк, 1959, ст.1184, Валерій Шевчук «Людина вчений і поет» ж. Нові Дні, Торонто, 1971, ч.253, ст..7, Н. Полонська-Василенко, «До біографії акд. А. Кримського» «Наша Культура», 1953, ч.7, ст. 7—8 і ст. 128. С. Парамонів, А. Кримський «Наша Культура», 1952, ч.1. ст..17—18, Укр.

Радянська Енциклопедія т.7, ст. 398, Олег Бабушкін «А. Кримський» вид. «Дніпро», 1967, ст..113, Український православний календар за 1973, Нью-Йорк, ст. 134, Агатангел Кримський — учений, письменник, українець.

Збірник наукових праць. Луцьк, 2007, «Волинська книга», ст.116, Кримський Агатангел Юхимович // Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України — 75. 1930 — 2005: Матеріали до історії І В. Г. Скляренко (відп. Ред.) — К.: Довіра, 2005. — С. 375 — 376, Кравчук П. А. Книга рекордів Волині. — Луцьк: Волинська обласна друкарня Любешів: Ерудит, 2005. — 302 с. ІБВІЧ 966—361—079—4, С. Білокінь «Масовий терор як засіб державного управління СССР», Київ, 1999, Юрій Кочубей. Орієнтал з України // Український тиждень. № 13 (126). 2—8.04.2010 р. С. 46—48 та використано матеріалу з інтернет.

■

РОЗШИРЮЄМО ГЕОГРАФІЮ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ

Між Дніпропетровським національним університетом ім. О.Гончара та Національною академією авіації Азербайджану укладено Угоду про співпрацю в галузі освіти, науки і культури.

20—21 жовтня в Дніпропетровському національному університеті перебувала делегація з Національної академії авіації Азербайджану (Баку). У складі делегації працювали проректор з навчальної роботи, доцент Самедов Адалят Султан оглу, Вчений секретар, доцент Абдуллаєв Хагани Имран оглу та помічник ректора, доцент Газарханов Енвер Таптиг оглу.

Під час зустрічі гостей з ректором Миколою Вікторовичем Поляковим та проректорами ДНУ обговорювалися напрямки співпраці двох ВНЗ. За слова-

ми Адалят Самедова, Національна академія авіації Азербайджану сьогодні спрямовує зусилля на підготовку висококваліфікованих інженерів для діагностики авіаційної техніки і наземних комплексів, тому особлива увага приділяється ґрунтовній підготовці зі спеціальностей, що пропонують сьогодні фізико-технічний, механіко-математичний і факультет прикладної математики ДНУ ім. О.Гончара. Микола Поляков підкреслив, що в ході попередніх домовленостей з ректором Аріф Мір-Джолал огли Пашаєвим йшлося про створення в Національній академії авіації Азербайджану фізико-технічного факультету із напрямками підготовки «прикладна фізика», «двигуни й енергоустановки літальних апаратів», «системи автома-

тичного керування ракетно-технічними комплексами». Також з азербайджанськими колегами обговорювалися питання розробки спеціальних бакалаврських і магістерських програм, читання базових дисциплін викладачами з

ДНУ в Баку, організація курсів з підвищення кваліфікації для викладачів з НААА, створення спільного наукового колективу для проведення досліджень в аерокосмічній галузі та інші.

Під час перебування в Дніпропетровську гості зустрілися з завідувачами кафедр фізико-технічного, механіко-математичного та факультету прикладної математики ДНУ, відвідали фізтех і музей ракетно-космічної техніки Національного центру аерокосмічної освіти молоді. Підсумком переговорів стало підписання Угоди про двосторонню співпрацю між двома ВНЗ.

Зазначимо, що у ДНУ ім. О.Гончара вже є досвід подібної роботи з Євразійським національним університетом ім. Л.Гумільова (м. Астана, Казахстан). Результатом плідної співпраці стало створення міжнародної кафедри космічної техніки та технології в ЄНУ, співзасновникою якої виступив ДНУ. Казахські колеги викладають студентам фундаментальні дисципліни, спеціалізовані ж курси читають наші фахівці. Спеціалістів вищої кваліфікації й магістрів для викладання у казахському ВНЗ також готують в ДНУ.

***Інформаційно-аналітичне
агентство ДНУ ім. О.Гончара.***

ПРОФТЕХОСВІТА ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ ВПРОВАДЖУЄ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЕКОЛОГІЧНУ ОСВІТУ

14 жовтня в приміщенні головного управління агропромислового розвитку відбувся круглий стіл «Екологічна освіта і виховання — вимога цивілізованого суспільства». В його роботі взяли участь представники головного управління освіти і науки, молоді та спорту Дніпропетровської обласної державної адміністрації; навчально-методичного центру професійно-технічної освіти; Дніпропетровської обласної організації українського товариства охорони природи; вищих навчальних закладів; навчальних закладів професійно-технічної освіти; природоохоронної громадськості та засобів масової інформації.

Круглий стіл мав за мету створення на базі ПТНЗ області інноваційних майданчиків з обміну позитивним досвідом і вироблення відповідних рекомендацій щодо розвитку екологічної освіти у системі професійно-технічної освіти.

У рамках круглого столу презентована робота декількох проектів на рівні навчально-методичного центру та професійно-технічних навчальних закладів.

Для педагогів ПТНЗ області на сайті НМЦ ПТО (onmc-dp.narod.ru) створена сторінка «Екологічний вісник».

З цього навчального року кожен професійно-технічний навчальний заклад отримав навчально-методичний комплекс «Зелений пакет» — повна українська версія мультимедійного набору навчальних матеріалів для викладання екологічної освіти, який розроблено в рамках проекту ОБСЄ.

Професійно-технічні навчальні заклади галузей машинобудування, металургії, гірництва, будівництва, інформаційно-комунікаційних технологій запроваджують нову навчальну дисципліну «Основи енергоефективності», продукт спільного українсько-німецького проекту

«Підтримка реформи ПТО в Україні».

Працівниками НМЦ ПТО у Дніпропетровській області розроблений та запроваджений в навчальну діяльність ПТНЗ робочий зошит з екологічного напрямку для проведення практичних робіт, з матеріалами прикладного, професійного та краєзнавчого змісту.

На базі ПТНЗ області створені та працюють лабораторії для розробки та корегування інноваційних методик ефективного формування екологічної свідомості учнів:

- з питань енергоефективності — Міжрегіональне вище професійне училище поліграфії та інформаційних технологій;

- з питань проектної екологічної діяльності — Дніпропетровський центр професійної освіти (Проект «Освіта в інтересах збалансованого розвитку: молодіжний рух та його роль у неформальному екологічному навчанні»);

- з питань здорового способу життя — Перещепинський професійний ліцей (Проект «Польове спо(ви)живання» — Забезпечення всебічного (діагностичного, профілактичного, освітнього та інформаційного) супроводу учнівської молоді, впровадження в навчальний процес здоров'я зберігаючих технологій для досягнення позитивних змін у стані здоров'я учнів, спрямованих на формування культури здоров'я, та її організаційно-методичного забезпечення);

- з питань озеленення територій — Криворізький навчально-ви-

робничий центр (Проект «Зелений паросток майбутнього» навчання учнів практичним способам і методам благоустрою житлових приміщень та прибудинкових територій.);

- з питань співпраці з МАН — Апостолівський центр підготовки і перепідготовки робітничих кадрів (Науково-педагогічні аспекти еколого-просвітницької роботи в Апо-

столівському центрі підготовки і перепідготовки робітничих кадрів, шляхом співпраці з Малою академією наук);

- з питань краєзнавчої роботи — Дніпропетровський центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів туристичного сервісу (Проект «Екостежка до Дніпра» — Екологічна стежина, як ефективний метод вивчення екологічних проблем рідного краю).

Обговоривши проблеми підготовки робітника нової формації, учасники круглого столу дійшли одностайного висновку щодо необхідності залучення учнів і викладачів ПТНЗ до природоохоронної суспільної діяльності відповідно до професійної спеціалізації, включення екологічних аспектів у виробничу практику учнів ПТНЗ, розширення простору соціального партнерства, через підтримку ініціатив неурядових організацій, суспільних молодіжних об'єднань з екологічного виховання, поширення кращого досвіду з цього напрямку.

О.В.ГРИШАЄВА,
методист НМЦ ПТО.

ЧУЖІ ЛЮДИ

*Гнат БЕРДО,
(Торонто, Канада)*

(продовження, початок у №№ 9-10 2011 р.)

— Геть комісарів!

- Геть спекулянтів-здириків!
- Геть чужих тиранів!
- Нехай над нашими селами засяє яскраве сонце спокою і кращого вільного життя!
- Ми за правдиву радянську владу!

Мамай виголосив цю промову одним духом, бо прийшло до нього натхненне слово. Аж під кінець спостеріг, що тут не мітинг, а потомлені бунтарі. Хоч, правда, вони слухали цих запальних слів із зацікавленням та й збігалися до гурту, хто був подалі. І навіть його військові побратими слухали захоплено, бо ще ніколи не бачили свого командира таким відчайдушним, як тепер, коли він став отаманом і ступив на гайдамацький шлях захисту свого народу.

Мова Мамаю до народу не була, однак, виголошена марно, бо дехто з селян виразив охоту пристати до його відділу, особливо ті, кого чекало покарання більшовицькою владою. Мамай тут же вислав делегацію до повстанців у Холодному Ярі, щоб повідомити їх, що його відділ повстав проти московських більшовиків. Селяни забрали свою худобу і погнали додому. Дехто з них подарував бичка чи теличку відділові Мамаю на влаштування пиру переможців. Мамай подякував за щедрість та обіцяв захищати селян від граббжів.

Знай, лютий враже, сотня поляже,
Стануть натомість тисячі до боротьби,
Із кайдан, недолі до життя на волі
Повстануть знов потоптані раби.

Начальник губкому більшовиків у Кременчуці сидів за столом і читав доповідну записку уповноваженого райпарткому в Чигирині. Уповноважений більшовик з Чигирини писав губернському більшовику таке:

«Продагенти приезжают с вооруженной силой и тут же делают подесятинную разверстку, то есть обложение, не разбираясь бедняк, кулак, а три пуда с десятины давай. Так же разверстка выполнялась на скот. Комнезамы же стояли в стороне, на них опоры не было, а с них брали наравне с кулаками и, что хуже всего, кулаки бедняков сагитировали против нашей власти.

Части, присылаемые вместе с начальником гарнизона, ни одна из них не оставляла хорошего впечатления, а наоборот, своими поступками и действиями дискредитировали власть. Например, выезжая в район, каждое село стонало, что отбираются вещи как-то: белье, обмундирование, полотно, сало, обувь и прочее... Воинские части производят допросы селян и публично бьют плеткой...

Селяне, видя такое действие, ругают большевистскую власть, все абсолютно селяне против нашей власти, наблюдается, как-то Цветная, Фундуклеевка и ряд других сел поддерживают бандитов. Имеется масса донесений, что готовится поголовное восстание...

С марта 1921 года в Чигиринском уезде вновь поднято антибольшевицкое выступление глава-

рами банд Хмарой, Деркачем, Ильченко и Загородним. Большая часть уезда, а именно часть сел и деревень следующих волостей: Цветнянской, Суботовской, Подорожанской, Шабельницкой, Боровицкой, Медведовской, Головкинской, Трилесской, Александровской, Ставилянської, Телепинской, Оситняжской, Злотопольской и Лебединской обжаты оперирующими бандами».

— А можна лі інакше поступать? — зітхнув начальник губкому, — Нікак нет, інакше наша власть завалітся. А етот слезоточивий хохльонок не понимает, что власть нічто іное, как імператів сверху і насіліє. Борьба ідьот за то, как будут звать ету землю — Западним Югом Россіі ілі Украіной?... А советскую власть уже давно прострочілі пулемьоти... А теперь коміссари воюют за свою власть...

Приготування

Як не крився Юрко і не ховав свою таємницю, а однак підглядав його друга Федір Пугач і побіг за ним. Коли Юрко вгледів, що він прямує до його криївки, спочатку прагнув сховатися глибше в балку, але зразу змінив думку. А хай прийде, може щось допоможе... Він же ж не зрадить його таємниці. І рішив Юрко навіть йому показатись. Федір наблизився і зацікавився:

— А що це у тебе така якась булька?

— Булька? Ха-ха-ха, — усміхнувся Юрко, — Так точно, це є правдива булька... Якби ти потягнув за це колісце, якби воно тебе булькнуло, то ти-опам'ятався б у самого сатани.

— То навіщо тобі оця страшна бомбулька?

— Як будеш про все випитувати, то тобі незабаром носа натовчуть, що будеш кривоносим. Не будь такий швидкий, краще мовчи і гляди...

— Вже мовчу і дивлюся...

— А ще слухай... Чи ти згоден з тим, що прийшов комісар та знищив нашого вчителя?

— Ну, та навіщо питаєш? Звісно комісар бешник, командир банд-бригади.

— Отож, належиться йому по заслугі?...

— Належить.

— Поможеш?...

— Руками й ногами.

— Ото мова сина землі своєї... А коли тебе будуть допитувати, то ти не будеш співати?

— Співати бешникам? Ніколи! Про те не слід тепер думати. Тепер треба думати про діло.

— Гаразд, — радо мовив Юрко.

— Що жти замірив?

— Ти знову допитуєшся?

— Ну та хочу знати, що робити.

— Не спіши поперед батька в пекло, все треба розважити... Комісар часто обідає у шинку, сідає при столику поближче до печі, щоб тепліше було...

Федір слухав і мовчав, бо це було уже, як йому здалося, поважне та натхненне слово. Та Юрко на цьому поясненні зупинився, бо ще не визрів у нього ясний план дії. Про війну з комісаром вирішили говорити завтра. По дорозі до

дому у Федора виникло питання:

— Хто наказав вбивати вчителів?

— Мама казала, що їх вождь велів знищувати всіх, хто не з ними, бо хто не з ними, той, значить, проти них.

— То їх вождь так підюджує стріляти людей?

— Так, на те він вождь, щоб диктувати...

— Якби так мати шапку невидимку і піти та того вождя по макітрі, то вже більше не було б вбивств.

— Може й не було б, а може знайшовся б інший. Це все залежить від народу, як казав Петро Дмитрович, наш нарід не хоче вождя, а московський нарід висуває його.

— Як можна хотіти вождя, який велить стріляти вчителів?

— Та бо він не велить стріляти московських вчителів, а лише наших.

— Розумію, наші вчителі йому чужі.

— Він вважає наших вчителів своїми ворогами.

Дома Юрко ніби поспішив спати, бо хотів спокійно поміркувати та укласти план дії. Думки його пливли потоком. Підійду під шинок ззаду, — роздумував він, — від городу, підповзу під вугол і вуглом вдрапаюся під стріху. Якщо буде діра між китицями і плахою, влізу на горище, а тоді по латах полізу під строп, а там прорвуся поміж китиці наверх і вийду на димар, а тут вже тільки рвонуть за обручку і вкинути гранату в димар. Граната полетить прямо до печі і там вибухне. Поки вона летітиме, я перечовгаюся подалі від димаря і влізу поміж китиці на горище. Граната, ясно, рознесе піч. Якщо цеглина попаде комісарові в голову, то тут буде йому амінь, а якщо в спину, то переломить хребет. Всі будуть думати, що воно якась нечиста сила сиділа в печі, якась московська ікра вибухнула. І будуть роздумувати, звідки вона там взялася?... А я тимчасом зсунуся вуглом в город... Або можу пересидіти на горищі до ночі?... Ні краще зійти на землю... І хоч би мене тут і зауважили, я не буду тікати, а вдам, ніби я нічого не знаю і сам налякався вибуху. А коли мене спитають:

— Ти чого тут шляєшся?

То я скажу:

— А ось які смачні сливи, я їх собі нарвав...

Треба буде разом з гранатою набрати по кишнях сливок. А за сливки хоч і дадуть кілька різок, то воно вже мені не болітиме, бо я заплатив комісарові за вчителя.

Та то все гарно... А як не буде проходу між плахою і китицями? І почав він обдумувати все від початку, та не вистачило сил перемогти сон. Юрко заснув, так і не уложивши, як слід, плану помсти.

Коли ранком проснувся, зразу почала мучити його думка, що він скаже Феді? Адже він мав прийти нині на зустріч з готовим планом нападу. Та на щастя не було цього дня комісара в селі, а надійшли повстанці — Мамай із своїм відділом. Повстанці скликали людей на майдан коло церкви. І Юрко радо поспішив послухати, що говоритимуть та чого вимагатимуть народні месники, чи то справедливіше сказати, народні захисники. Щосміливіші люди прийшли на схід, а бояз-

ливі постановили почекаати дома на вістки. На майдані виступив Мамай. Він виступив з повідомленням та закликком:

— Дорогі селяни, дорогий народе! Настали важкі часи, прийшли до нас комісари та політруки. Ми думали, що вони несуть нам радянську владу трудящих, а виявилось, що вони воюють проти радянської влади трудящих, вони встановляють свою владу, владу комісарів і п'явок, грабують селян, вбивають чесних людей за слово правди, вбивають народних вчителів. Більшовики воюють за свою владу над народом. Та ще й до того вони прислані з Москви, Петрограда, Івано-Вознесенська — з Московщини. Ведуть себе, як істинні окупанти. Вони говорять, що несуть з собою радянську владу, та це неправда, брехня. У більшовиків тільки одна думка — здобути владу, закон у них воля комісарів і жодної ради. Вони не несуть із собою радянської влади, не вірте!

Мусимо воювати за свою свободу, бо як вони встановлять у нас свою владу, як придуть більшовички, заберуть ваші бички і телічки, як придуть їх комісарочки, оголять вас до сорочки, а як придуть їх політручки, то й ваші душі приборуть у свої ручки. Попадемо тоді у повну неволю, ограбують нас достеменно, зроблять нас пасинками, в нашій не своїй землі. Тоді не буде ні коровки, ні свині, тільки вождь їх — на стіні. А як придуть їх чекісточки, залишаться з нас лиш кісточки. Мусимо воювати за свою свободу, а свободу може нам дати лише наша держава, наша Україна — Українська Народна Республіка, яка творить правдиву, багатоголосу, багатодумну радянську владу. У більшовиків є комісари, а у нас — ради.

Приступайте, хто годен, у ряди повстанців, допомагайте повстанцям чим можете! З вашою допомогою повстанці подужають грабіжників, разом переможемо комісарів, в єдності ми зможемо не допустити до знущань над нашим народом, до грабунку, розстрілів, голоду, в єдності переможемо!

Приступив Федько Недошитий до кума Гната Паливоди та й спитав:

— А що, куме Гнате, він такого сказав?

— Та що сказав?! Чули ж: більшовики заберуть бички і телічки, треба воювати.

— Воювати, то ясне, але чи вистачить сил?

— Та ж казав отаман: як візьмемось разом, то переможемо.

— Дав би то Бог!

— Та Бог дасть, як ви поможете.

— А чому я?

— Ну та всі ми, в тому числі і ви.

— Якби то всі разом... А то наша земля щедра та гарна і всяка напась суне нас поневолити.

— Та то ж тому й треба воювати. Найкращий захист — атака. Повстанці атакують і зникають — це новий спосіб захисту, бо фронтову війну з московськими більшовиками Народна Республіка прогнала, не вистачило сил.

Прогнала, бо у нас багато зайд та й своїх перевертнів. Отамани Григорієв, Махно не захистили нас від грабунку, а зрадили. Перебігли до грабіжників.

— Та тоді, коли вони переходили, ще не було відомо, що вони грабіжники.

— Не було відомо, це правда, та зраджувати нашу Народну Республіку і приставати до московських більшовиків, це ж вам не виступ за народ, за Україну, а проти.

— Так... А чомусь їх називають отаманами?

— Вони перестали бути отаманами від моменту переходу на бік агресорів. При більшовиках вони перевернулися в командири. Правдиві отамани не зраджували своєї Народної Республіки... І не оголошували нейтралітету, як отаман..., ні, не отаман, а чухало, чи як його, Терпило недозрілий, сиріч Зелений.

Мова Мамаю на майдані коло церкви не була марною, бо кілька хлопців пристало до його відділу, особливо ті приставали, які побоювалися репресій від більшовицького комісара. Більшовицький комісар наганяв більше селян у повстанські ряди, як патріотична агітація, як правда визвольної війни.

Коли Юрко почув у мові Мамаю про те, що комісари розстрілюють вчителів, йому аж у серці щось зацеміло. Значить вони стріляють не лише у нас, а й скрізь по Україні, отже його гнів праведний, помста справедлива, треба обов'язково відплачувати злочинцям... Злочин треба покарати, бо комісар, коли не зустрине кари, буде злочинити далі... Нині в балку не піду, подумав він, а сидітиму дома і укладатиму план. В балку мушу прийти з готовим планом атаки, Повстанської атаки і виступу, чи то пак, зникнення, як казав отаман. Увечері Юрко знову поспішив спати, а насправді, роздумувати над планом. І вирішив: немає іншої ради, треба атакувати через димар.

Спроба дії

Повстанці, відпочивши в селі, вдосвіта відійшли в лісі Холодного Яру. А після обіду нагрівував комісар із своїм відділом. Юрко вирішив нині увечері виконати свою постанову. Комісар буде вечеряти в шинку. Отже Юрко майнув до Феді.

— Слухай, прийшла пора. Ти маєш ходити перед шинком так, щоб тебе зауважили.

— Чи підходити близько?

— Ні, здалеку, щоб лише на тебе звернули увагу, розумієш? Щоб відвернути їхню увагу від мене. Я підходимо ззаду, від городу.

— Розумію, — погоджувався Федя, — я маю бути прапором, на який всі дивляться.

— Гаразд, тоді починаємо із сутінками.

Коли сонце торкнулося обрію, Юрко побіг у свій сховок, всунув гранату за пазуху і почав оточувати шинок, щоб його зайти від городу. Коли він перейшов шлях, Федір затривожився, щоб почати своє маячіння в пору. Він так перейнявся своєю роллю, якби то відвернення уваги вартового було найголовнішою дією. Та воно може й правда, що часами в такій кампанії рішають дрібні деталі. Врешті почало сіроти, Федя подався в напрямку шинку. Він уже якийсь час вправляв ходіння на руках. Тепер він рішив використати своє уміння цього виду спорту. Правда не відразу, бо його виступ має тривати щонайменше годину. Він спочатку пройшовся шляхом повз шинок. В шинку ще нікого не було. Він сів у віддалі на колоду і спостерігав, Юрко тимчасом набли-

звився до городу чи то садка, бо тут росла городина і дерева поміж грядками. Дійшовши до огороження, зупинився. Ще день зовсім не погас, отже вирішив хвилину відчекати. Серце йому тіпалося тривожно. Треба заспокоїтися, подумав, як заляже стемок, то воно заспокоїться. Треба почекати, повторяв шептом стратегічні накази розуму... Треба нарвати слив і випхати ними пазуху... На всякий випадок. Проліз попід огороження і опинився між грядками, підповз до сливи, урвав кілька сливок та поповз під задній вугол шинку. Тут теж відпочив і намагався заспокоїтись, але це йому не дуже вдавалося.

— Чому тепер так молотити, — шептав він до свого серця, — таж тепер треба спокійно виконувати свій обов'язок, а то ще хтось почує тривожний стук. Утихомирся, навіжене...

— Та серце не слухало, тріпалося, як у вогневиці.

— А стукай собі, як хочеш, а я мушу йти далі.

І він увійшов у тінь і вуглом вдряпався під стріху. Тут була щілина між плахою і стріхою, яку творили крокви. Юрко просунув голову у шпару, а там, на горіщі було сіно. Він ледве протягнувся крізь шпару і поліз між сіном і китцями на верх скирти. Важко було йому пробиватися, та по великих зусиллях він опинився врешті на горіщі. Був так знеможений, що впав горілиць і думка у нього зринула: я не дам ради далі йти. Він зітхнув, дихнув два-три рази... і дійшов до себе та вишептав:

Та ти слиняве чудило!... Та хто так воює за правду? Ти козацького роду чи слинявого? «Душу й тіло ми положим за нашу свободу», свої душу й тіло чи чийсь? Нема вороття! Або козак, або кізяк! Бий їх, божа сила! Раз мати родила...

Він твердо постановив діяти далі. Тут він почув, що гості прибули до шинку, гамір людських голосів, хоч далекий і незрозумілий, виразно свідчив, що комісар завітав до господи. Юрко порачкував до димаря. А якби так вибити цеглину в димарі і через цю діру вкинути гранату? Людський гамір у шинку тут було чутно виразніше. Та не довго роздумував, щоб закинути цей замір, бо зразу дійшов до висновку, що таке підприємство не реальне, хочби з приводу браку зняряддя. Отже вирішив вводити латами попри крокву та пролізти поміж китиці на верх даху при димарі. Та тут почув, що гамір перемістився з шинку на подвір'я, а далі кінський тупіт зник у темноті.

— Нині нападу, бачиться, не буде, — сів безрадний на сіні, зітхнув глибоко і вилаявся, — який дідько вами судомить, пекельники прокляті, що не всидите хвилину на місці?... Треба буде іще раз вкрадатися сюди, а це понад мої сили..., і не знаю, чи зумію виконати покарання? От же ж спесивці одні!

Потім він порачкував сіном до виходу. Зсуватися вниз було набагато легше. Він проліз крізь щілину до вугла, а тут уже зовсім легко зповз на землю. Стеріг лише гранату, мов яйце, щоб була не стукнути нею, бо тоді йому кінець. На шляху зустрівся з Федором.

(Далі буде)

• ХРИСТІЯНСЬКА СТОРІНКА

*Провідники рубрики: почесний доктор теології Леонід ЯКОБЧУК та журналіст Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ***ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ**

Слово культура ми вживаємо майже в усіх сферах суспільного життя. В розмові слово культура найчастіше стосується мистецтва, літератури, музики. В суспільному житті слово культура може стосуватися різних ідей, об'єктів та способів творчості групи людей. Воно може включати мистецтво, віру, звичаї, винаходи, мову, технологію, традиції. При вивченні культури більше розуміються дії, почуття, мислення, ніж біологічне визначення.

Люди можуть вивчати цей феномен і використовувати його різними способами у процесі, якому немає кінця. Згідно австрійського психолога Зигмунта Фрейда культура є сукупністю обмежень, встановлених людством для відвернення самовиродження. В розумінні Фрейдистів, само обмеження при вирішенні суперечностей практикували первісні люди, суспільство яких осуджувало вбивство, як шлях розв'язання проблеми. Вже тоді у цьому проявилася Божа воля, яка пізніше набрала форми біблійної заборони — не вбивай! Заборона людоїдства, як вирішення проблеми харчування, врятувала людство від самознищення і самовиродження.

Британський антрополог Бурнет Тайлор охарактеризував культуру як комплекс усього, включаючи знання, вірування, мистецтво, мораль, право, звичаї та інші здібності і звичаї, набуті людиною як членом суспільства. За його визначенням культура має три найважливіші характеристики:

1. Культура набута людьми через навчання поведінки, а не за спадковістю. Діти вчатьсь від батьків. (Рідна культура, батьківщина...)

2. Культура досягнута особою, як членом суспільства. Це — взаємини між людьми. Суспільне життя було б неможливим без взаємозрозуміння і розділення здобичі між собою.

3. Культура, як комплекс усього, яку можна поділити згідно рис або характеристик. Наприклад, звичаї одруження, похорони, обробіток землі, привітання і т.п. Вона ділиться на групи, які відрізняються поміж собою і можуть запозичитися, навчатися і ділитися різними звичаями (як стилі, моди, політичні, економічні системи). Обмін культурними набутками багато разів допомагав у виживанні цілих груп.

Часом ще вживається означення культури як субкультури (суб — під) окремих груп суспільства, етнічних груп, які практикують свої звичаї, традиції, живучи в іншій культурі (українці, індійці, мексиканці та інші народності в Америці, євреї в різних країнах світу).

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ, З ЯКИХ СКЛАДАЄТЬСЯ ПОНЯТТЯ КУЛЬТУРИ

1. Передовсім, культура розуміється як людська — універсальна. Вона притаманна тільки людині. (Тварини живуть тільки біологічним життям.)

2. Розмаїття культур. В антропологічному понятті слово „культура“ вживається в множині. В різних народів, етносів, груп культури відрізняються.

3. Культура — специфічні моделі, зразки поведінки, відрізняють одні суспільства, групи від інших, але різниця видна тільки при соціальній взаємодії. Культура визначає також межі розселен-

ступу. Поширення християнства сприяло позитивним змінам (Римська імперія відійшла від служіння і жертвоприношення ідолам. Римляни також багато перейняли з грецького мистецтва і літератури). Цей процес називається окультурненням (Від ескімосів ми сприйняли сани, снігоступи, лижі і т.д., а вони — човни з моторами, рушницю, моторні сани.)

Існує ще процес уподібнення або асиміляція, коли одна група (переважно менша) сприймає культуру іншої. При цьому процесі меншини зникають (русифікація українців в Росії).

ПСИХОЛОГІЧНА ПОДІБНІСТЬ КУЛЬТУРИ

Антропологія вважає, що культура складається з вивчених взірців поведінки, яка характеризує членів суспільства і не є результатом біологічної спадщини (Гоебер, 1972, 6).

Кроебер і Клюкгогн так підсумували поняття культури: „Культура — це склад взірців чітко й не завжди виразно сформованої поведінки, набутої і переданої символами, які утворюють характерні риси, досягнуті спільнотою (чи групою людей), включаючи артефакти — нові утворення людського виробництва, традиції, ідеї, і спеціальні (особливі) вартості. Система культури може бути з однієї сторони продуктом дії, а з іншої — умовним елементом для дії в майбутньому”.

Дуже складно дати визначення культури, оскільки існує понад 400 таких визначень і кожне з них має свою расію.

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

На початку 990-их років з'ясувалося, що всі пізнання про феномен культури необхідно привести в одне ціле і притому в одну самостійну науку, яку назвали культурологією (від грецького „слово про культуру“). В Росії на теперішній час майже всі книги, праці культурології приховано або відкрито основані на засадах марксизму-ленінізму. Щодо християнської культурології в Україні, то вона тільки починає розвиватися і, дай Боже, щоб знайшла своє місце у вищій школі України.

Саме слово культура походить від трьох латинських слів: *occultio* — обробляти, вирощувати, *occultis* — невідоме, закрите, *cultus* — поклоніння.

Після відомого з Біблії гріхопадіння перші люди у важких умовах почали добувати хліб, обробляючи землю. Це було „cultio“. З розвитком ремесла, майстерність одних часто була загадковою (невідомою, закритою) для інших „occultios“. Деяких майстрів і їх майстерність підносили до „культу“ — їм поклонялися і звідси — „cultus“. Сьогодні також багато людей поклоняються мистецтву, художникам, співакам, роблячи з них своїх ідолів.

Я думаю, що християнин має підходити до феномену культури згідно Божого Слова, Біблії.

(Далі буде)

БІБЛІЯ І ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ

(продовження, початок у №8-10, 2011 р.)

ня народів, які можуть співпадати з географічною територією.

4. Сутність культури окреслює спільноту: її вірування, поведінку, знання, святість, вартості і цілі життя, які творять систему життя людей. Людина є такою, як про себе думає (Прип.23:7).

5. Культура поширюється на всіх членів даного суспільства. Хоч існують різні класи, групи, союзи, проте культура цього суспільства поширюється на всіх (В Африці — африканська, в Європі — європейська і т.д.

6. Все, що людина створює в процесі життя, виходить з концепту культури. Культура визначає традиційну поведінку, яка виробляється в людській расі, вивчається кожним поколінням і передається наступним.

КОНТАКТИ З ІНШИМИ КУЛЬТУРАМИ

Коли два суспільства з різними культурами встановлюють контакти, вони послідовно змінюються (Фінікія і Ізраїль під час панування царя Ахава — II Царів, 17:33) вони запозичають одне в одного риси, особливо якщо нове видається кращим від традиційного. Цей процес називається поширюванням або розповсюдженням. Такий обмін може діяти на користь розвитку або призводити до деградації суспільства (для Ізраїля за царювання Ахава такий обмін діяв на зло). Поширення християнства з Єрусалиму сприяло добру, розвитку, по-

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму "Відвертість", яка виходить в ефір щоп'ятниці о 21.15, на першій програмі Українського радіо.

КОНТРРЕВОЛЮЦІЙНЕ ПІДПІЛЛЯ В УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛІ В ПЕРІОД НЕПУ: ПРАВДА І ВИГАДКИ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ОДНІЄЇ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ)

Про автора: Романець Наталя Радомірівна — докторант Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, кандидат історичних наук, доцент

Тема масових політичних репресій і їх ролі у становленні сталінського тоталітарного режиму належить до «вічних» тем, актуальність яких не зменшується з плином часу. Зростаючи з кожним роком увага істориків до дослідження радянської репресивної системи пов'язана, як з можливістю залучення більш широкого кола джерел, раніш не доступних науковцям, так і з потребою більш глибокого осмислення феномену тоталітаризму, окремі фантоми якого час від часу з'являються на пострадянському просторі. Важливою складовою репресивної проблематики є «селянська лінія» у каральній політиці більшовицької влади. І якщо період «великого перелому» кінця 20-х-початку 30-х рр. ХХ ст. досліджений досить детально, то доба непу, незважаючи на наукові розвідки В. Ченцова [6, В. Данилова [3, С. Кокіна [4], потребує окремої уваги істориків. Тому метою даної статті є висвітлення особливостей репресивної політики радянської влади в українському селі в період так званого «справжнього непу» (1925 — 1927 рр.) на прикладі справи «контрреволюційної організації» Сергія Чернявського.

У жовтні 1925 р. Катеринославський окрвідділ ДПУ ліквідував на території Царичанського району підпільну «контрреволюційну організацію монархічного спрямування, що ставила за мету підняти збройне повстання проти Радянської влади». У матеріалах кримінальної справи вказувалося, що членами організації були, головним чином, куркулі й колишні бандити, незадоволені міроприємствами радянської влади. «Очоловав організацію Сергій Чернявський, 22 років» [2, арк. 191].

Щоб зрозуміти суть порушеної катеринославськими чекістами справи й з'ясувати чи насправді існувала Царичанська контрреволюційна організація, потрібно детально розглянути постать її керівника. Як свідчать документи, перед нами неординарний самоучка, який зміг сформулю-

вати власний погляд на природу більшовицької влади. Сергій Лаврентійович Чернявський народився у 1904 р. у селі Курилівка на Катеринославщині у родині народного вчителя. Його батько — за соціальним становищем бідняк — працював у різних селах, однак коштів на утримання сім'ї не вистачало, і тому він був змушений не лише викладати у школі, але й працювати на землі, як звичайний селянин.

До революції Сергій Чернявський встиг закінчити початкову 2-класну церковно-приходську школу й міське чотириохкласне училище. Але через відсутність коштів юнак не зміг продовжити навчання і почав самостійно готуватися до вступу до вищого навчального закладу, вивчав різноманітну літературу: історичну, релігійну, політичну, економічну, зокрема твори К. Маркса, Л. Толстого, Г. Спенсера, П. Кропоткіна [1, арк. 22].

Здавалося, після приходу до влади більшовиків у сина сільського вчителя мали з'явитися всі можливості для реалізації заповітної мрії — здобуття освіти. Але реальне життя швидко розвіяло ці ілюзії. Поведінка й дії нових можновладців виявилися більш брутальними, ніж їх попередників. Восени 1919 р. під час так званого «перехідного періоду білих і червоних» група бандитів, які називали себе червоними партизанами й пізніше працювали в різних радянських установах, розправилися з батьком Чернявського. Народного вчителя вбили під час грабунку [1, арк. 22].

Згодом представники робітничо-селянської влади взяли й за самого Сергія Чернявського. У 1919 р. його заарештувала міліція. Після побиття Чернявського звільнили. Однак восени 1920 р. Чернявський потрапив за ґрати вдруге: його заарештував загін по боротьбі з бандитизмом. Завдяки рішення сільської громади Сергія випустили на волю. Але того ж року міліція села Бабайківка, де проживав Чернявський, рекувізувала або, просто кажучи, забрала все майно їх сім'ї, у тому числі бібліотеку. В результаті родина Сергія залишилася без будь-яких засобів для існування і наступні роки жила у жахливій бідності. Як згадував сам

Чернявський, «всі були змушені спати у холодній хаті і не їсти» [1, арк. 23].

Оскільки після двох безпідставних арештів Сергій потрапив до числа неблагонадійних, то у 1921 р. його заарештовували ще двічі. Того ж року його побив голова виконкому, який був нападпитку, за те, що Чернявський неголосно з ним привітався. Коли Сергій спробував вступити до комсомолу, йому, зрозуміло, відмовили. Для представників влади, яка називала себе робітничо-селянською, син народного вчителя вже був класово-ворожим елементом. До того ж Сергій не тримав язика за зубами, постійно сперечався з партійцями, засуджував і критикував владні розпорядження.

Сам Чернявський під час допиту заявив, що ніколи не був прибічником царського режиму, вважав «дореволюційний устрій суспільного життя ненормальним» і підтримував ідею «реорганізації держави задля кращої, більш справедливої державної організації, за якої були б вирішені наболілі соціальні питання» [1, арк. 23]. Але дослідження «філософії матеріалізму і соціалістичного вчення» примусило його замислитися над питанням, «чи не є вона занадто далекою від дійсності, чи можна її запровадити на практиці, чи принесе вона дійсне покращення життя тим, хто був пригноблений, чи дасть вона повну свободу совісті думки, слова, людства». Скептицизм Чернявського ґрунтувався на тому, що він усвідомлював «незрілість, політичну неосвіченість, відсутність громадянського почуття у російського народу» [1, арк. 24].

З особистого, цілком негативного й навіть трагічного досвіду комунікації з представниками низового радянського апарату, повсякденного спостереження за поведінкою й діяльністю тих, хто називав себе «другом бідних і ворогом багатих» Чернявський зробив для себе невтішний висновок: з встановленням більшовицької влади «зло скоріше не зменшилося, а навпаки прогресувало». Нові можновладці «пихатістю, жорстокістю, жадібністю, марнотратством, хабарництвом, диким свавіллям» перевершили своїх попередників. Як зазначав Черняв-

ський, «нині сільський комуніст виступає синонімом жадібності, продажності й інших ганебних вад» [1, арк. 26].

Згодом «від звинувачення низового апарату» Чернявський «перейшов до звинувачень вищого». Він дійшов переконання, що «керівники, творці більшовицької доктрини добре знали настрої, психологію народу, його темноту, того звіря, який розвинувся під впливом відомих економічних, політичних, історичних умов, знали навіщо спустили його з ланцюгу, навіщо кинули святиню на поталу тим, хто ще не готовий до її сприйняття» [1, арк. 26]. Порівнявши «комісаро-державство і самодержавство» Чернявський дійшов висновку, що «останнє все ж таки краще». Тому у нього остаточно сформувалася думка, що необхідно підготувати народ і повалити радянську владу задля його ж блага» [1, арк. 27]. Для боротьби з більшовицькою владою потрібна була організація. Чернявський сподівався, що створене ним угруповання не буде самотнім, розраховував на закордонну підтримку.

У матеріалах справи вказується, що нібито контрреволюційна організація С. Чернявського була заснована у 1922 р. і на момент її ліквідації органами ДПУ — 6 жовтня 1925 р. нараховувала 30 осіб, які поділялися на п'ять п'ятірок — груп. Кожна група очолювалася керівником і мала запасних членів, які за першим закликотом мали виступити разом з організацією для боротьби з радянською владою. Члени організації проживали у 4-х селах: Юр'ївка, Бабайківка, Канави і Царичанка. За цим же принципом були й розбиті п'ятірки. Село Юр'ївка було місцем зборів членів організації [2, арк. 192].

Однак на підставі аналізу документів кримінальної справи, на наш погляд, можна стверджувати, що «контрреволюційна організація монархічного спрямування» існувала лише на папері і в уяві самого Чернявського. Достатньо сказати, що сам список бойової групи був складений Сергієм напередодні арешту, при цьому більшість осіб він записав до нього без їх згоди. Окремі учасники «контрреволюційної організації, як приміром Г. Тараненко, не лише не знали про існування «бойової групи» Чернявського, але й не були знайомі з самим Сергієм [1, арк. 223 Зв.]. Так, один з фігурантів справи А. Шинкаренко припустив на допиті, що Чернявський записав його до складу

організації, оскільки знав, що він був повстанцем (боєць загону Левченка у 1921 р.), боровся проти радянської влади, добровільно склав зброю, і був амністований [1, арк. 323]. Більшість обвинувачених довідалися, що є членами контрреволюційної організації лише під час арешту від співробітників ДПУ або у камері від інших фігурантів справи. В цілому, як визнав під час допиту сам Чернявський, «представлені у списку відомості не відповідали дійсності», і відповідно «організація була трупом» [1, арк. 27].

Окремо слід сказати про роль у цій справі Олександра Яриза, шкільного товариша С. Чернявського, який представлявся працівником закордонної організації з осередком у Росії. Саме за посередництва Яриза Чернявський встановив контакти з особами, які називали себе закордонними представниками Союзу Порятунку Росії. Сергій провів з ними три зустрічі [1, арк. 28]. В історії з О. Яризом і закордонними представниками СПР дуже багато «білих плям» і, м'яко кажучи, сумнівних моментів, які дозволяють зробити припущення про причетність до створення списку і відповідно організації Чернявського самих органів ДПУ. Приміром, Чернявський встановив зв'язок з О. Яризом через М. Каїра, який з 1921 р. був секретним співробітником ДПУ й, за його визнанням, «давав багато справ» [1, арк. 175]. Особи закордонних представників СПР взагалі не були встановлені, а самі вони затримані, однак ці напівміфічні контрреволюціонери на кожній зустрічі наполегливо вимагали від Сергія надати списки його організації. Показово, що в матеріалах справи так званого закордонного представника СПР чомусь називають ще й представником Польського Генштабу. Така «плутанина», а також те, що представнику Польського Генштабу надали можливість втікти разом з двома співробітниками ДПУ «для подальшої розробки» під час арешту Чернявського [1, арк. 2], наводить на думку, що, можливо, цей представник також був агентом ДПУ. Щодо зброї, виявленої у контрреволюціонерів, то потрапляла вона до них також дивним шляхом. Приміром, у Г. Тараненко браунінг на зберігання чомусь залишив секретар сільради К. Леонтєв за три тижні до арешту [1, арк. 223 Зв.].

На наш погляд, причиною появи справи Чернявського стала поведінка самого Сергія, який відкрито ви-

словлював невдоволення радянською владою, доводив, «що стара влада краща», а також постійно конфліктував з місцевими нововладцями. У тому, що Чернявський не приховував свого прагнення створити антирадянську організацію, яка буде боротися з більшовиками, фактично відкрито пропонував своїм одноліткам вступати до її складу, простежується певне позерство молоді людини. У матеріалах кримінальної справи зазначалося, що «Чернявський не позбавлений манери хизуватися й вихвалитися» [1, арк. 283].

Зазначимо, що селяни скептично ставилися до слів Чернявського. Приміром Ф. Гавриленко на допиті заявив, що оскільки Сергій називав різні цифри чисельності своєї організації — то 25 членів, то 30, це примусило його поставити під сумнів сам факт існування цієї контрреволюційної групи. Інший звинувачений П. Орел, спостерігаючи за виступами Чернявського, насміхався над ним, кажучи: «Хто піде за тобою?», «Кинь, все одно з тебе не вийде Наполеон» [1, арк. 195]. Односельців непокоїла поведінка Сергія. У його відкритій «опозиційності» владі вони вбачали небезпеку для себе, а тому сусіди М. Каїра не радили йому спілкуватися з Чернявським тому, що «буде біда» [1, арк. 174 Зв.].

Із постанови про переведення агентурної справи в слідчу зрозуміло, що органи держбезпеки зацікавилися Сергієм, коли отримали інформацію, що син народного вчителя з села Юр'ївка «гуртує навколо себе селян, головним чином молодь, щоб підняти повстання у тилу Червоної Армії під час інтервенції з боку західних держав» [1, арк. 1]. 6 жовтня 1925 р. під час зустрічі з так званим представником Польського Генштабу у місті Катеринославі С. Чернявського і Ф. Гавриленко заарештували співробітники місцевого окривідділу ДПУ.

Всього по справі проходило 23 особи. При цьому 18 обвинувачених не визнали себе винними під час розгляду справи у суді, інші — Ф. Гавриленко, М. Каїр, П. Орел, С. Чернявський — частково. Так, провина П. Орла, на його думку, полягала в тому, що він возив на з'їзд С. Чернявського і Ф. Гавриленко, хоча «ні мети поїздки і з'їзду не знав» [1, арк. 289 Зв.].

Слідство по справі тривало більше року. 12 листопада 1926 р. було підготовлено обвинувальний висновок, згідно з яким С. Чернявсь-

кого мали притягнути до кримінальної відповідальності згідно з статтею 58 (організація з контрреволюційною метою збройних повстань або вторгнення на радянську територію збройних загонів або банд, а також участь у будь-якій спробі захопити владу у центрі або на місцях) і статтею 61 КК УСРР (участь у організації або сприяння організації, діяльність якої спрямована на допомогу міжнародній буржуазії), Г. Соколянського та Д. Дякуна — за статтею 89 КК, всіх інших — за статтею 61 КК [2, арк. 204-209].

3 березня 1927 р. Надзвичайна сесія Дніпропетровського окружного суду винесла вирок членам контрреволюційної організації. Найсуворіше покарали С. Чернявського, якого засудили до 8 років позбавлення волі з конфіскацією майна й поразкою у правах терміном на 3 роки, а також Михайла і Федора Гавриленко: до 6 і 5 років ув'язнення відповідно. П. Орла, І. Симона, П. Карабута, О. Горощацького, Г. Котенко засудили до 9 місяців позбавлення волі «без суворості ізоляції», Г. Тараненко — «за незаконне зберігання зброї» — до 3 місяців виправно-трудова робота. Провину інших обвинувачених суд визнав не доведеною, а тому їх було виправдано [2, арк. 314-315]. На наш погляд, під час процесу реабілітації у 90-ті рр. ХХ ст. органи прокуратури України поверхово проаналізували цю справу, дійшовши висновку, що С. Чернявський та інші засуджені обґрунтовано [2, арк. 356].

Документи ДПУ свідчать, що організація Сергія Чернявського була не єдиним контрреволюційним угрупованням, ліквідованим у цей період органами держбезпеки. Так, дослідник С. Кокін вказує, що одночасно у Коростенському, Бердичівському і Житомирському округах були «виявлені організації, що склалися з колишніх учасників «Волинської Повстанської Армії». Київський окружний відділ ДПУ перевіряв відомості про існування «широкої повстанської організації», що будувалася за принципом трійок і п'ятірок та була зв'язана із закордоном. Такі ж організації, за інформацією чекістів, існували у Прилуках, Лубнах та інших містах» [4, с. 64].

Очолювали вказані контрреволюційні групи так звані «колишні» — особи, які приймали активну участь у боротьбі проти радянської влади, як «у лавах Армії УНР і Гетьмана, так і підпільних організаціях і бандах. За цими ж справами проходила пуб-

ліка, яка повернулася за амністією з еміграції» [4, с. 64].

В цілому, «Орієнтовка по активній українській контрреволюції», яку Особливий відділ Українського військового округу направив 2 березня 1926 р. начальникам особливих відділів корпусів і дивізій» дозволяє зробити висновок, що наприкінці 1925 — на початку 1926 рр. органи держбезпеки республіки провели спецоперацію з ліквідації контрреволюційних організацій, створених «інтелігентськими і напівінтелігентськими угрупованнями, які в минулому брали активну участь у петлюрівщині». Вказані групи залучали до організацій «й окремі елементи села, готуючи їх для дій в тилу на випадок війни та терористичної й агітаційної діяльності зараз» [4, с. 64].

У цій операції вперше простежується поєднання «селянської й української контрреволюційних ліній», які в подальшому стають провідними у репресивній діяльності органів ДПУ. Так, у циркулярних листах ДПУ УРСР «Про українську громадськість» від 30 березня 1926 р. і «Про український сепаратизм» від 4 вересня 1926 р. село прямо визнавалося базою українського націоналістичного руху, а від органів держбезпеки вимагали «ув'язати роботу по українській інтелігенції з роботою по селу» [4, с. 65].

Чому органи держбезпеки вважали українське село опорою українського націоналізму? Відповідь на це питання можна знайти у доповіді Секретного відділу ОДПУ СРСР, підготовленій у жовтні 1928 р. В ній зазначалося, що «в національних республіках, головним чином на Україні, значне розшарування села, більший відсоток куркульства і заможної верхівки села породжує й більш агресивні виступи останнього проти Радянської влади», які активізують «міську дрібну буржуазію» та національну інтелігенцію. ОДПУ вважало, що «в куркульстві і заможній верхівці села національна інтелігенція вбачала ту силу, яку можна використати для боротьби з Радянською владою», тим паче, що їх економічні вимоги повністю співпадали. Щодо політичних вимог, то гасло «національного визволення» розглядалося, як «той цемент, який здатен скріпити різномірні й навіть ворожі одна одній групи для спільної боротьби з диктатурою пролетаріату» [5, с. 815].

У доповіді ОДПУ СРСР також наголошувалося на відмінності «ін-

телігенції національних республік» від «російської інтелігенції» — «вона більш активна й більш близька селу за своєю соціальною природою і своїми політичними настроями, оскільки більшість її селу за своєю соціальною природою і своїми політичними настроями, оскільки більшість її вийшла з села і зберігла з ним тісний зв'язок». На підставі цього робився висновок, що «боротьбу з антирадянським рухом на селі і боротьбу з антирадянськими групами і організаціями у місті, що спираються майже виключно на антирадянську активність села, не можна роз'єднувати» [5, с. 816].

Взагалі, аналіз справи С. Чернявського доводить, що незважаючи на задекларований владою в період непу союз з селянством, органи держбезпеки продовжували пильно відстежувати всі процеси, які відбувалися в українському селі, вважючи його джерелом потенційної небезпеки. Особливу увагу у 1925 — 1927 рр. українські чекісти приділяли так званим «колишнім»: колишнім петлюрівцям, повстанцям, білогвардійцям, тощо, а також особам, які відкрито демонстрували негативне ставлення до існуючої влади. Саме проти них і була спрямована одна з перших репресивних «чисток» українського села, яку органи ДПУ провели у другій половині 1925 — першій половині 1926 рр. Зазначимо, що саме під час цієї каральної акції вперше проявилася єдність «селянської» і «української» ліній у діяльності органів держбезпеки.

Джерела та література:

1. Галузевий державний архів Служби безпеки України (далі ГДА СБУ), м. Дніпропетровськ. — Ф. к. с. — Спр. П — 25002, т. 1.
2. ГДА СБУ, м. Дніпропетровськ. — Ф. к. с. — Спр. П — 25002, т. 2.
3. Данилов В. П. Введеніе (Истоки и начало деревенской трагедии) /В. П. Данилов// Трагедия советской деревни. Коллективизация и раскулачивание. 1927 — 1939: Документы и материалы. В 5-ти тт./ Т. 1. Май 1927 — ноябрь 1929/ Под ред В. Данилова, Р. Маннинг, Л. Виолы — М.: Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 1999. — 880 с.
4. Кокін С. Голодомор в Україні і ДПУ/ С. Кокін// Розсекречена пам'ять: Голодомор 1932-1933 років в Україні в документах ГПУ-НКВД. — К.: Вид. дім «Кисво-Мозилляньська академія», 2008. — с.62-87.
5. Советская деревня глазами ВЧК — ОГПУ — НКВД. 1918 — 1939. Документы и материалы. В 4-х т. / Т. 2. 1923 — 1929 гг./ Под ред. А. Береловича, В. Данилова. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2000. — 1168 с. 6. Ченцов В.В. Політичні репресії в Радянській Україні в 20-ті роки/ В. В. Ченцов.— Тернопіль: Збруч, 2000. — 482 с.

• ПОЕТИЧНА ВІТАЛЬНЯ

Карнавал печалей наших

У кожній жінці бачу я богиню,
Сестру і матір. Не моя вина
У тому, що Пандори клята скриня
Відчинена і досі. Я сумна
Тому, що знаю: так не має бути
У цьому світі. Втім, я не скорюсь
Юрбі шаленій. Не вдягну я пута
Пихи й розпусти. Краще вже згорю
В багатті смутку, стану днем вчорашнім,
Легендою, в яку не вірять — гріх.
Звершилося! Мені уже не страшно.

Відмучилась за себе і за всіх.
Слова у мене вже не випадкові,
А сни тривожні, як у всіх жарптиць.
Учора я померла від любові,
Сьогодні — воду п'ю з твоїх криниць.

Якби не ти — в розлуки чорних хащах
Блукала б я, напевно, сотні літ.
Люблю тебе. Для мене ти — найкращий,
Бо клином на тобі зійшовся світ.
Ти тільки мій. Навіщо ревнувати
І прислухатись до пліток дурних?
Статечна пані (а для когось — мати)

Мені говорить: "Бідного — жени,
Зате "крутих" завжди стрічай ласкаво.

Життя — не казка. Гроші можуть все".

Киплю від злості.

— Пані, в мене справи!

(Нехай тебе в Зімбавбе чорт несе).

— То що, Леандро, йдем на дискотеку?

Знайомства, флірт... Ходім, ти ж не дитя!

— Я бачу, ти шукаєш небезпеки,
Мене ж цікавлять загадки життя.
Цей світ складний. Людина — ще складніша.

Скарби життя потрібно цінувать.

Дорожчка за слова щемлива тиша,
Коли кохання душу зігрива.

Дівча скривилось: "Люба, ти зануда!"

Втікаєш від розваг, як од біди.

Життя — це гра. Що буде — те і буде.

З одним гуляй, а з іншим — в РАГС іди".

Чи знаєш ти, розбещена дитино,

Як серце обліка зневіри струм?

Ти вже ридала біля домовини?

Втрачала друга, матір чи сестру?

О ні! Ляльки не знають про скорботу,
Не відають печалі та жалю.

Які болючі долі повороти!

Як важко жить... А я живу, люблю!
Як палко я повірити хотіла
У те, що смерть — лише короткий сон!
Страждали всі — орфеї та атілли,
А потім забирала їх в полон

Столика смерть. Кому ж судилась вічність?

Радіє серце — знає, що згорить.
Своє кохання я зустріла в січні,
Безсмерття ж я знайшла в очах сестри.

Дорогу до світил ніхто не вкаже
Сліпцеві, що в болото сам забрів.
Цей світ — лиш карнавал печалей наших.

Мій друже! Вчасно ти мене зустрів.

Були ми неприкажні обоє,
Незрозумілі, строгі, всім чужі.
Я надто довго марила тобою,
А зустрічала блазнів і пажів.

Та й королі були такі, що — леле!
Сама пиха — у душах і словах.
Безликість учепилась, як омела,
У дерево життя. Чому ж співа
Хлопчисько-вітер про кохання щире?
Чому від щастя плачуть солов'ї?

Бреде у небуття юрмисько сіре,
А на межі світів — Пророк стоїть.
Бентежний, грізний — він не знає страху.

Слова Пророка ріжуть, як ножі,
Безликий натовп:

— Нелюди! Невдахи!

Невже ви не стомились відо лжі?
Як сміли ви забути життя закони,
Які давно писав для нас Творець?
Хто совісті зневажив заборони,

Наталія ФЕДЬКО

Звів працю славних предків нанівець.
Хотіли волі — і зреклись кохання,
Жадали грошей — совість продали.
Врятує нас лише зоря пізнання...
— А хто її врятує від імлі? —
Кричу в тривозі. Чом Пророк суворий
Так сумно посміхається мені?
— Дитино, в світі так багато горя,
Що ми забули ті щасливі дні,
Які подарували нам пізнання.
Ти любиш? Мрієш?
— Так.

— Тоді лети!

Ми, вільні від зневіри і страждання,
Літали в небесах. Роки й світи-
Усе змішалось. Важко доторкнутись

До істини, що може обпекти.
Лігати легко. Легко й розминуться
Із власним щастям... Десь чекаєш ти.

З Пророком в річку болю я пірнула,
Із ним я доторкнулася до хмар.
І лиш тоді, омудрена, збагнула:
Кохання — то найвищий Неба дар.

Я прокидаюсь. Легко, мов у казці.
Іду до тебе.

— Скучила. Привіт.

Не вчилися ми радить чужій поразці.

Ми повертаєм людям вічний міт.
Змирнитися з дикунством я не в змозі.

Куди поділась гордість берегинь?
Чому свобода — в Пекла на порозі?
Хто світу віддаватиме борги
І хто зуміє передати нащадкам
У спадок мужність, віру і любов?
Зіграла душу знов щемлива згадка
Про ту весну, де ти мене знайшов.

Тебе ні з ким порівнювать не стану.
Твою журбу, мов зілля, надіп'ю.

Хай скаржаться поети і султани
Вітрам на мене. Всю любов свою
Тобі я віддала. Ти — мій обранець.
Я розцвіла в обіймах снів твоїх.

Тобі дарую і молитву, й танець,
І ніжності нестримні ручаї.
З тобою я не воїн, а цариця.

Нас обминає розпачу імла.
Так, є жінки, чиї серця — мов криця.

Ніколи я такою не була.

Так, є поети з душами пігмеїв
І креси, що купити мріють світ.
Їх обирають не казкові феї —
Ляльки безликі (спритні, як живі).

Коли ж то я навчуся розуміти,
Що друзів мало, а байдужих —
Тьма?

Сестра казала: "Всі ми — наче діти.
Наш світ на плечах Істина трима".

16.08.2011

Вся історія людства так чи інакше має своє відображення у творчості. Найбільше в літературі. Тому й нащадки мають можливість переживати події, що чинили предки, осмислювати їх, давати оцінку. Коли дії славні, гордяться; соромляться, якщо лихі. Правда, не завжди.

Нерідко, аби не було соромно, нащадки історію підмальовують. У цьому великої біди нема. Біда в іншому — коли вчинений злочин проти людей нащадки злочинців заперечують. Тоді твориться підґрунтя, яке формує бажання помсти... І таке бажання передається з покоління в покоління...

Але є злочини настільки страхітливі, що їх не те що важко, їх неможливо осмислити, неможливо повірити, що людина здатна вчинити так проти іншої людини. Таке страхіття вчинене проти нашого народу. Це — Голодомор-геноцид у 1932—1933 роках.

Історія людства такого не знає. Були вбивства, винищення народів, але щоб так масштабно вбивати голодом цілий народ — такого не було.

Історичні нації, аби утвердити в свідомості народу значимість дій своїх предків, продукують високе мистецтво. Але не завжди твори — літературні, музичні, малярські — відповідають історичній дійсності. Та це і не потрібно, бо мистецтво не обов'язково має бути ілюстрацією до історії. Однак, є події, які передати не можна ніякими засобами. Ніякими! Щоб не було написано, намальовано у жодному разі не спроможне передати глибину страждання, глибину відчаю, від якого люди божеволіють.

Нещодавно «Бібліотека „Видання журналу „Бористен“» видала альманах «3 душі та серця» (Дніпропетровськ, «Пороги» — 2011), який упорядкував головний редактор журналу Ф. Сухоніс. До книжки ввійшли уривки з роману Уласа Самчука «Марія», Василя Барки «Жовтий князь», підбір документальних та художніх творів наших сучасників. Альманах присвячено саме тій страшній темі, яка ще не одне століття жахатиме нащадків — темі Голодомору-геноциду українців у 1932 — 1933 роках.

Людина втрачає людську подо-

бу і поїдає собі подібних (Ростислав Василенко, свідок пережитого голоду, «Спомин про голодне дитинство»).

І зовсім протилежне — аби не їсти останнє і порятувати дітей, мати приймає отруту (Наталя Федько. «Не бійся, Маріє!»).

Поряд із творами представників старшого покоління, таких як К. Фролова, Ф. Сухоніс, Ж. Крижанівська, М. Миколаєнко, у книжці представлено доробок юних — учасників Конотопського міського конкурсу творчих робіт до 76-й річниці вшанування жертв Голодомору.

В учнів не тільки своя лексика. У них — світогляд, власне розумін-

ня 10 класу Марина Завалій, художній етюд Аліна Пипко, 11 клас, вірші написала учениця одинадцятого класу Марина Щербань, 9 класу Наталія Вишняк, десятикласниця Дарія Конопля, учениця 5 класу Діана Зінченко, твір-мозаїку — Світлана Ілляшенко.

У всіх творах — біль, питання, на яке бояться відповідати спадкоємці того інfernального злочину: «Навіщо?»

Юному поколінню важко зрозуміти ту трагедію. (Людство теж не може зрозуміти. Або не хоче).

Але злочин був. А був злочин — буде кара. Інакше весь світ скотиться у пекло.

Ми тільки починаємо досліджувати Голодомор-геноцид, а вже опубліковано десятки тисяч сторінок спогадів очевидців і тих, кому в потворний час батьки й діди, що вижили, таємно розповідали про трагедію. Ці спогади страшні.

Поширюється думка, що відповідальність за геноцид несе Сталін. Так, він був головним розпорядником у тій вакханалії, але хтось йому подав ідею, хтось спланував, з кимсь він радився, комусь віддавав накази. Це злочин не однієї людини...

Чому сьогодні ховаються за спину Сталіна спадкоємці вбивць і ті, хто й нині солідаризується з убивцями? На це відповідь буде дана. На все свій час... Був злочин — буде кара. Але ми тепер мусимо зрозуміти, що, як говорить Ф. Сухоніс, «Така позиція мерзотна для кожної людини».

Щоб осмислити той інfernальний злочин потрібен не лише час. Потрібно аби людство усвідомило, що раз ми гордимось славою предків, значить, ми мусимо брати на себе відповідальність і за їхні злочини. Але для цього людство має піднятися в своїй моралі. Щоб у свідомості людини, народів розуміння моралі як вищої цінності домінувало. І не ховатись за фрази «була посуха», бо це брехня, а осягнути глибину трагедії, осмислити її і, щоб очиститись від скверни, покаятись.

Саме до цього і закликає книжка «3 душі та серця».

■

ГОЛОД ЯК СВІДОМИЙ ТЕРОРИСТИЧНИЙ АКТ

ня трагедії, її оцінка. У молодого покоління мозок не засмічений ідеологічними шаблонами типу «була посуха», «необхідність індустріалізації», «голод був скрізь», за які досі ховаються недолюдки. Молодь конкретна.

Десятикласник Сергій Крючок: «... голод як свідомий терористичний акт».

Юлія Сомак, 9 клас: «... зла воля одних людей проти інших».

Ільгар Величко, 8 клас: «І почорніли з горя цілі села, і ріки сліз впадали у Дніпро».

Яна Новікова, 8 клас: «Все забувалося, але у серці тим далеким дзвоном Кривава смерть дзвонила вік у вік».

Яна Андрійко, 11 клас: «Голод був заздалегідь спланований».

На спогадах написали цікаві оповідання дев'ятикласниці Ангеліна Поповцева та Ольга Худенко, шестикласниця Тетяна Ющенко, бувальщину — восьмикласниця Євгенія Деняк, есе — Анна Тельна, 11 клас, новели — учень одинадцятого класу Олександр Трегуб та уче-

• НАШОГО ЦВІТУ ПО ВСЬОМУ СВІТУ

ВИДАВНИЦТВО «ГНИП» — НЕВ'ЯНУЧА СУВ'ЯЗЬ СВІТОВОГО УКРАЇНСТВА

Ще колись, аж у 1997 році на свою батьківщину в місто Обухів, що на Київщині, перший раз приїхали з далекої Америки Іван та Марія Гнипи. Батько Івана у 1944 році був змушений покинути рідну домівку і податися разом із сім'єю на захід, бо ніяк не хотів залишатися під окупацією російських визволителів. З того часу в уяві Івана Гнипа рідна Обухівщина оживала лише у розповідях батьків та його дитячих спогадах. Для нього другою батьківщиною стала Америка.

І лише більш як через півстоліття Іван Федорович з дружиною Марією змогли відвідати рідні місця. І з перших же днів свого повернення стали шукати контакти з творчими, духовними людьми Обухівщини, аби якимсь чином долучитися до відродження української України, яка тоді ледь-ледь спиналася на ноги.

Зазвичай ми звикли, що меценатами, благодійниками, спонсорами стають заможні люди, в яких фінансові статки дозволяють без помітних збитків для себе подарувати кілька десятків тисяч доларів на якусь добру справу. Гнипи багатими не були. Вони приїхали на Україну уже не молодими людьми, живучи на зароблену в Америці пенсію, але, як кажуть, любили свою рідну землю не лише до глибини душі, а й до глибини своєї кишені. За кільки приїздів на батьківщину в Обухові з їхньою допомогою був збудований храм Української Православної Церкви Київського Патріархату; заснована районна

мистецька премія Марії та Івана Гнипів із щорічною грошовою винагородою в тисячу американських доларів; придбане обладнання для видавництва, в якому за десяток років вийшло у світ більше сотні різних книг, в основному письменників Обухівського району.

Особлива помітним у 2005 році стало видання Антології літераторів Обухівщини на 500 сторінках, до якого увійшли твори шістдесят чотирьох авторів і яке на сьогодні є найповнішим збірником творів письменників району, починаючи від Сергія Бердяєва, Григорія Косинки, Андрія Малишка, Василя Чухліба і закінчуючи наймолодшими — Мариною Пономаренко та Юрієм Петровим.

А минулого року у видавництві «ГНИП» побачило світ ще одне солідне видання — історія сіл Старих і Нових Безрадічів та їх хуторів під назвою «Із туману забуття». Це великого формату книга на 600 сторінок, яку написала заслужена учителька України, пенсіонерка Галина Хитенко і в якій, крім іншого, зібраний унікальний матеріал — спогади людей про голодомор 1932—33 років та часи німецької, а потім советської окупації сіл Старих і Нових Безрадічів. Ці події постають у книжці в незвичному, не традиційному для нас трактуванні, без компартійних купюр та ідеологічних редагувань. Люди розповідають правду про «червоні мітли» і про тих звірокомуністів, які забирали в селян останню жменю гороху, останню картоплину, аби таким чи-

ном змусити українського селянина полюбити советську власть; розповідають про добрих і поганих німців, які стояли під час війни у їхніх селах. Виявляється були серед них і добрі, які ділилися їжею і лікували наших дітей, а не лише такі, яких нам показували в кіно та розповідали у радянській літературі. Згадують люди у цій книзі й про те, як червоні командири гнали юних хлопчаків, що підросли за два роки війни, з голими руками на німецькі дзоти... «Чем больше убьют хохлов, тем меньше придется вывозить после войны в Сибирь» — казав на це великий російський полководець Жуков. Про все є в цій книзі. Гола правда. Бо люди, які жили до цього часу, уже крім смерті нічого і нікого не боялися, вони розповідали так, як було.

Сьогодні у валізі видавництва «ГНИП» кілька нових рукописів, які ось-ось мають з'явитися у вигляді книг. Марія та Іван Гнипи ось уже більше шести років не приїздять до нас в Обухів. Мабуть, уже й здоров'я не те, там й не такі вже вони багатії, щоб кожного року їздити в таку далечинь. Перервався і мій зв'язок з ними. Інтернетом вони не користуються, а телефоном в Америку не дуже надзвоняться. Але я час від часу висилаю їм нові видання, які виходять у видавництві з їхнім прізвиськом. Знаю, що там у далекій Каліфорнії, отримавши мою посилку, защемиє солодко серце у справжніх українців Івана та Марії Гнипів, і радісно їм буде від того, що справа, яку вони започаткували на своїй батьківщині продовжує жити. І дасть Бог житиме ще довго.

Я пам'ятаю про все, що Ви зробили для Обухова і для мене особисто, дорогі мої Іване й Маріє Гнипи. І дай Вам, Боже, ще багато світлих і радісних днів.

Письменник і видавець

Василь ТРУБАЙ

м. Обухів

(Київська обл.)

На фото: Добродії Іван та Марія ГНИП (в центрі) у Халеп'ї на обійсті автора під час останнього приїзду в Україну в червні 2005 року. На світлині також Антоніна ТРУБАЙ із сином Юрасем та крайній справа Василь ТРУБАЙ.

ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

В Україні за роки незалежності сформовано базові елементи демократичного суспільства та інститути публічної адміністрації. Проте актуальною залишається проблема наближення інституційних основ державної служби і державного управління України до загальносвітових норм. До цього часу все ще залишається відкритою низка питань, що потребують врегулювання як на законодавчому, так і на рівні керівництва держави.

Особливого значення набуває всебічна та докорінна зміна ролі, функцій та сфери дії уряду, оскільки без структурованої, упорядкованої та дієздатної системи державного управління неможливе ефективне функціонування держави. У цьому контексті на сучасному етапі в Україні цілком очевидними є такі питання, що — потребують невідкладного вирішення:

— невідповідність інституціональної структури апарату державного управління потребам і запитам громадян, бізнесу, внутрішнім та зовнішнім пріоритетам держави, зависока вартість державного управління;

— відсутність наскрізного середньострокового планування діяльності, органічно пов'язаного з плануванням бюджету в системі органів виконавчої влади;

— відсутність стабільного політично нейтрального корпусу державних службовців, професійна підготовка яких відповідала б конкретним завданням і функціям управління;

— обмеженість компетентного кадрового потенціалу, здатного забезпечити ефективні зміни в апараті державного управління;

— нерегульованість та некерованість як персонального, так і інституціонального конфлікту інтересів.

***Про автора:** Олександр ШАМРАЙ — кандидат історичних наук, старший викладач кафедри державного управління і соціально-політичних наук Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.*

Необхідністю розв'язання цих та інших проблем зумовлюється робота, спрямована на здійснення адміністративної реформи. Вона розпочалася з утворенням Президентом України у 1998 році Державної комісії з проведення в Україні адміністративної реформи та Указу Президента України від 22 липня 1998 року, яким затверджувалася розроблена цією комісією Концепція адміністративної реформи.

Ключовими елементами реформи має стати модернізація структури і системи органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та їх персоналу, що підпорядковується визначальному принципу — ідеї сервісної держави, зміни характеру відносин держави і людини як соціальних партнерів [1,5—7].

В свою чергу, це зумовлює необхідність вироблення і прийняття виважених рішень щодо формування економічно і фінансово спроможних територіальних громад, здатних на належному рівні вирішувати питання місцевого значення, надавати послуги населенню відповідно до державних стандартів, задовольняти інші потреби громадян.

На сьогодні в Україні 87 % місцевих рад (майже 10,5 тис. одиниць) нараховують до 5 тис. осіб у кожній. Середня чисельність населення територіальної громади, наприклад, у сільській місцевості, становить близько 1,6 тис. осіб. Водночас фахівці Світового банку розрахували, що мінімальна чисельність населення такої територіальної громади для того, щоб вона могла

ефективно здійснювати управління, має становити не менше 5 — 6 тис. осіб. Інакше кажучи, виникає проблема укрупнення, об'єднання територіальних громад. Зволікання з її розв'язанням гальмує вирішення програмних завдань соціально-економічного розвитку країни [2, 29 — 31].

На сьогодні правом на об'єднання територіальних громад скористалися 20 690 сіл, які об'єдналися у 6 262 територіальні громади, але при цьому їх статус не визначено, тобто це колишні сільради. Крім того, існує ще кілька типів об'єднань, зокрема сіл і селищ — 716, сіл і селищ міського типу — 457, міст і сіл — 123, міст і селищ міського типу і сіл — 30, міст, селищ міського типу і сіл — 47 і зрештою об'єднання декількох міст. Однак цей процес відбувається не як об'єднання двох чи більше рівноправних суб'єктів для створення єдиного органу місцевого самоврядування, а шляхом поглинання одних населених пунктів іншими [3, 46].

Аналіз діяльності місцевого самоврядування в Україні засвідчує, що його основу складає архаїчна система рад, організаційно та ресурсно неспроможних в сучасних умовах ефективно вирішувати питання місцевого розвитку і якісно надавати населенню відповідні послуги.

Регіональне самоврядування, яке в розвинених європейських країнах слугує запорукою рівномірного та успішного економічного розвитку всієї держа-

ви, в Україні деюре взагалі відсутнє. За таких обставин практично неможливо провести необхідну для держави реальну децентралізацію влади.

З огляду на це стає цілком очевидним, що створення системи ефективної публічної влади повинно відбуватися шляхом комплексного проведення добре підготовленої реформи місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою. Вона матиме на меті створення чіткої тривірневої системи адміністративно-територіальних одиниць, що слугуватимуть територіальною основою місцевого та регіонального самоврядування: громад, районів та регіонів. Важливою вбачається теза про те, що при визначенні повноважень для органів публічної влади кожного рівня адміністративно-територіальних одиниць необхідно виходити із принципу субсидіарності.

Органи місцевого самоврядування базового рівня адміністративно-територіального устрою — громади (голова громади та рада громади і її виконавчий орган) повинні здійснювати всі повноваження, які за своєю суттю можуть бути реалізовані на місцевому рівні.

Безумовно, що для належного виконання цих повноважень органи місцевого самоврядування мають бути забезпечені достатніми матеріально-фінансовими ресурсами. Другим рівнем місцевого самоврядування повинен бути суттєво укрупнений в результаті реформи район, що складатиметься із громад. Районні ради повинні виконувати лише ті завдання публічної влади, які не можуть бути реалізовані на рівні громади або виконання яких на рівні громади є неефективним. У перспективі районні ради мають формуватися шляхом непрямих виборів — із числа делегованих радами громад представників, і мати свої виконавчі комітети.

Органи ж регіонального самоврядування (обласні ради та їх виконавчі комітети) мають дбати про економічний та культурний розвиток регіонів — найбільших адміністративно-те-

риторіальних одиниць держави, формування яких обумовлене історичними, географічними, економічними та іншими факторами. Це сприятиме збереженню самобутніх особливостей регіону, розвитку тих галузей, що властиві саме йому. Сила України забезпечуватиметься її різноманітністю, а не штучним нав'язуванням визначених державою без врахування регіональних особливостей пріоритетів, гальмуючи внутрішній потенціал регіонів [4, 5 — 6].

Важливими, на наш погляд, у проведенні адміністративної реформи місцевого самоврядування є здійснення таких заходів:

— створення життєздатних громад на основі центрів економічного зростання і наділення їх органів максимально широким обсягом повноважень стосовно розвитку території та надання населенню публічних послуг;

— запровадження мажоритарної виборчої системи з багатомандатними округами для обрання місцевих рад;

— законодавче визначення власних і закріплених доходів місцевих бюджетів, достатніх для покриття середніх витрат на виконання повноважень місцевого самоврядування;

— укрупнення районів як територіальної основи для субсидіарного рівня місцевого самоврядування та районних державних адміністрацій з інспекційно-наглядовими повноваженнями [5, 7].

Одночасно з реформуванням місцевого самоврядування слід позбавити місцеві державні адміністрації невластивих для них функцій — виконання повноважень виконавчих органів районних та обласних рад.

Для законодавчого забезпечення реалізації реформи адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування, насамперед необхідно розробити та прийняти Закон про адміністративно-територіальний устрій, нові редакції Закону "Про місцеве самоврядування" та Закону "Про місцеві державні адміністрації". Регіональне самоврядування необхідно запроваджувати після за-

вершення реформування місцевого самоврядування.

Безумовно, що для реалізації таких змін слід, перш за все, посилити конституційні гарантії прав людини і основоположних свобод, ухвалити новий Кримінально-процесуальний кодекс, провести реформування судової системи і кримінальної юстиції відповідно до ухвалених указівми Президента концепцій, змінити пріоритети інформаційної політики, ухваливши законопроекти про доступ до публічної інформації, про інформацію, про суспільне радіомовлення, про громадські організації, і переглянувши законодавство про захист суспільної моралі та практику його застосування.

Головним рушійним механізмом на шляху до подолання кризових явищ та впровадження системних реформ у місцевому самоврядуванні має стати консолідація дій усіх гілок влади, самоврядування та громадськості. Лише за умов спільної діяльності, системної та виваженої політики щодо розвитку місцевого самоврядування, залучення до процесу вироблення політичних рішень представників територіальних громад, органів місцевого самоврядування, науковців та громадських діячів можливо досягти позитивних змін.

Література:

1. **Мотренко Т.** Державна служба в Україні: реалії та перспективи II Урядовий кур'єр. — 2010. — 23 червня. — с. 5 — 7.

2. **Яцуба В.Г.** Адміністративно-територіальний устрій України. Проблемні питання та можливі шляхи їх вирішення. — К., 2003. — с. 23 — 48.

3. **Новик В.** Сучасний стан адміністративно-територіального устрою та шляхи його вдосконалення II Вісник НАДУ. — 2004. — № 2. с. 43 — 49.

4. *Стратегія модернізації України. Бачення незалежних експертів II Дзеркало тижня.* — 2009. — № 48. — с. 2—7.

5. *Модернізація України: пріоритети реформ II Дзеркало тижня.* — 2010. — № 14. — с. 2—9.

■

ЗАПАЛЬНИЙ МАЧО З ГУСЬ-ХРУСТАЛЬНОГО

Готуючи поїздки до славного Львова з Січеслава, намагався укласти подорож якнайвигідніше. Повітряний маршрут відпав зразу. Прямих летів до міста Лева з Дніпропетровська не має. Слід летіти лише через Київ, щоправда, не так вже довго очікуючи на рейс до столиці Галичини і навпаки. Однак, вартість квитків на таку подорож для громадян з українськими статками виглядала просто як знущання. У квітні біжучого року я перелітав в США за внутрішнім маршрутом Нью-Йорк — Детройт-Чикаго — Нью-Йорк. Відстань колиби не в тричі більша, аніж за схемою Дніпропетровськ-Київ-Львів-Київ-Дніпропетровськ. А вартість квитків, попри середню американську зарплату в 2.5—3 тисячі «зелених» щомісяця, була десь в півтора рази менша. Очевидно, поки-що повітряні лети в Україні тільки для небожителів.

Подорож автобусом відпадала зразу. Я навіть не намагався вив'язити чи є рейс Дніпропетровськ — Львів дорожнього сполучення. Їхати майже через всю Україну вітчизняними автошляхами можна тільки у разі наглої потреби. Отож, залишався лише потяг. І тут виявилось, що навпростець не завжди ближче. Принаймні, якщо прокласти маршрут потягами Укрзалізниці. Бо «найшвидший» поїзд Дніпропетровськ — Львів долає яких, тисячу кілометрів щонайменше за 18 годин. Вісімнадцять годин дорожнього земного буття, за умов середньої тривалості життя в Україні для чоловіків аж в 62 роки, витратити на задушливий потяг! Такого я собі не міг дозволити. Нишпорячи Інтернетом, дізнався, що через Київ така подорож буде на 4 години меншою. Себто, швидкісним експресом з Дніпропетровська до Києва, а звідти таким же поїздом вже до Львова. Щоправда, заощадженні приблизно ж ті чотири години доводилося витратити в очікуванні столичного експреса Київ-Львів. Однак, їх я міг з користю використати для справ у столиці. Згодьтєся, це більш розумно та комфортно, аніж сидіти під гуркіт коліс в тісному спальному вагоні.

І ось я у доволі вигідному та чистому столичному експресі Дніпропетровськ — Київ. Нудоту дороги пасажири скорочують традиційно: читанням, заячим чутливим сном, чаєм та кавою, а то й пивком. В так званих швидкісних експресах «Укрзалізниці» з самого початку спробували налагодити сервіс цивілізованого рівня. Подорож про яку йдеться, знову ж таки підказала, що не на всіх маршрутах з цим завданням впоралися. Якщо потяг Дніпропетровськ — Київ загально більш-менш відповідає стандартам залізничних перевезень, скажімо так, європейського рівня, то подібний потяг Львів-Київ засмутив майже советським антуражем. Тісний, з незручними сидіннями та ще старий вагон, брудний і огидний як у брежнєвські часи туалет, сморід в тамбурі — ось які згадки полишив про себе для мене «столичний експрес» Львів-Київ. Щоправда, і в тому, і в другому поїзді провідники пропонували чай та каву, а витривалі молодички з дорожньої ресторації, час від часу розвозили у спеціальних металевих возиках різноманітні наїдки та напої. Між іншим, у провідника знову ж таки львівського експресу не виявилось тривіальної серветки, коли я замовив склянку чаю. Дякувати, хоч цукор був у наявності.

Та давайте повернемося до того, чим же намагалася окрім кави і чаю Укрзалізниця розважати своїх пасажирів. В обох потягах у вагонах були прилаштовані плазміні екрани. У львівському потягу — знову ж по одному в кінці вагону. З огляду на це виглядало, що серед пасажирського загалу, напевно, передбачалися орли і шуліки. Бо, мабуть, лише в б вони могли розгледіти з деяких місць зображення на маленькому екрані з відстані у якихсь 15—20 метрів. У дніпропетровському потягу дорожні телевізори висіли по обидва боки і посередині вагону.

Коли за вікном вагону замиготіли останні хати передмістя Січеслава, ожив дорожній екран та вже не згасав фактично усі п'ять з

половиною годин подорожі. І увесь цей час невтомно крутилося якесь російське «мило». Людині з середньостатистичним IQ взагалі образливо дивитися подібні речі. А тим більш московського виробку. Бо, як на мене, російські «мильні опери» відрізняють не лише вкрай примітивні сюжети, безталанні актори, а й ще збіднена картинка. Вочевидь, як і ведеться у північних сусідів, вкрасти треба і на сценічному реквізиті. Ну як можна дивитися батальну сцену, де пара десятків москалів з похмілля, покликана зобразити масштабність та героїку звияжного бою?! Ще огидніше виглядають у московському «милі» еротичні сцени. Режисери та оператори таких сюжетів високе мистецтво намагаються підмінити товстим шаром косметики на обличчі головної героїні, а чоловічу принадність — глибокою затяжкою сигарети перед поцілунком. Ось з такого розряду творчість пропонували нам і під час поїздки столичним експресом Дніпропетровськ — Київ. Я навіть не намагався вникнути в сюжет. Напівсвідомо лише запам'яталося, що дії розгортаються десь в російській глибинці, містечку з назвою на кшталт Гусь — Хрустальний. А решта так — мигтіння на екрані.

Вмістившись у львівському експресі я мав надію, що залізничники «українського П'ємонту» будуть більш вибагливі до естетичного та змістовного репертуару дорожнього кінозалу. Але тут замість гусь-хрустальних парубків почали крутити знову ж таки «мило», скидається, американського виробку. Фільм був виготовлений коли б не на початку минулого століття. Явно було видно, що кіноплівка хоч і перенесена на цифрові носії, все одно не тримала «картинку». Сюжет розгортався серед мексиканських кактусів і залишок іспанських кам'яниць. Завзяті мачо лаялися англійською з поганим перекладом російською. Погоні, перестрілки, бійки, поцілунки — весь набір дешевого «мила» на додачу з поганою тех-

нічною якістю. І це так само майже до самого Львова....

Я згоден що «вагонне телебачення» не університетська аудиторія. Пасажир в дорозі потребує полегшених, розважальних жанрів. Але ж не таких примітивних! Окрім того, Укрзалізниця могутня загальнодержавна структура. І ми в праві очікувати від неї державницької позиції. Зокрема, в підборі репертуару кінозалу на колесах. Свого часу, як на мене, був доволі вдалий досвід того, що пропонували нам на екранах вагонного телебачення. Напевно, на замовлення тієї ж Укрзалізниці вітчизняні телевізійники підготували серію програм, котрі розповідають про головні залізничні станції країни. І все це через призму історії, культури, звичаїв, традицій нашого народу. В тому ж таки

столичному експресі Дніпропетровськ — Київ особисто я із задоволеннями переглядав ці сюжети років 5—6 тому. Повчально, розважально, зрештою, патріотично. Можливо, що й не слід усі шість годин такої подорожі подавати ці сюжети. Можуть знайтися справді гарні художні фільми як українського так і світового кінематографу. Але вартісні художньо, змістовно. Непотріб, якого нині не бракує, пасажир і сам відшукає. А ось допомогти подивитися правдиве кіно чи розважальну або пізнавальну програму — це шляхетне завдання перевізника. Окрім того, доцільним виглядає структурування відеоблоків «вагонного телебачення». Тут не важко перейняти досвід авіаторів. Будь-яка солідна авіакомпанія проінформує своїх паса-

жирів на моніторах в салоні літака про особливості приміщення аеропорту призначення, погоду, транспортні сполучення міста прибуття. За сьогоднішніх комунікацій ця справа підсильна студенту-першкурснику. Годі, вже везти мову про таку структуру як Укрзалізниця.

Коли ми говоримо про формування патріотизму, громадянської позиції у наших земляків, то згадуємо при тому найперше владні чинники. Але не все слід покласти на владу. В усьому світі про духовне самопочуття нації дбає суспільство в цілому. Принаймні, відповідальна його частина. Хочеться вірити, що Укрзалізниця належить до цього сегменту нашого соціуму.

■

ШКОЛА ПІДЗЕМНОЇ РОЗРОБКИ РОДОВИЩ — 2011

На початку жовтня відбулася щорічна V міжнародна науково-практична конференція «Школа підземної розробки — 2011». Пригадаємо, що п'ять років тому її заснували четверо професорів кафедри підземної розробки родовищ НГУ — Володимир Бондаренко, Володимир Бузило, Олександр Кузьменко та Ірина Ковалевська.

У конференції взяли участь й виступили з доповідями та повідомленнями представники вугільної та гірничорудної промисловості України, Польщі, Російської Федерації, Монголії, Індії. Серед них понад 100 учасників — Міністерство енергетики й вугільної промисловості України, ДПЕК «Павлоградвугілля», ТОВ ДПЕК «Добропіллявугілля», Донбаська паливно-енергетична компанія, державне підприємство «Львіввугілля», Національний гірничий університет, Головний інститут гірничої справи з Катовіце (Польща), Департамент з гірничої справи та геології «MON-ATOM» LLC (Монголія) та інші.

Понад 60 учасників виступили з доповідями, які мають наукове та практичне значення для гірничодобувної промисловості провідних країн світу. Доречно зазначити про видання англомовного збірника наукових статей «Technical and geoinformational systems in mining», що вийшов до міжнародної науково-практичної конференції «Школа підземної розробки — 2011» під редакцією професорів Г.Г. Півняка, В.І. Бондаренка, І.А. Ковалевської. Збірник видано однією з найбільших видавничих компаній

світу CRC / Press Balkema, штабквартира якої знаходиться в Лондоні (Англія) і представляє науково-технічні досягнення й прогресивно-інноваційні технології гірничого виробництва провідних країн світу. Видавнича компанія присвоїла один з найвищих індексів цитування за високий рівень наукових досліджень і якість наукових статей.

На знімку: учасники V міжнародної науково-практичної конференції «Школа підземної розробки — 2011».
ІАЦ НГУ.

ІНША ТУРЕЧЧИНА АБО ЦИНІЧНІ УКРАЇНСЬКІ СПОГЛЯДАННЯ СЕРЕДЗЕМНОМОР'Я

Інша Туреччина починається там, де є Середземне море. Пальми, сонце, гарні дороги та усміхнені люди — соковитий шматочок поблизу Анталії. Маленькі затишні міста Кемер, Текірова. Там час тече трохи повільніше.

У Текірові готелі займають усю берегову лінію. А ззаду на них насуваються гори, а між ними — саме маленьке місто. Магазинів тут досить багато. Про Україну нагадують лише поодинокі прапори в готелях та написи «мы принимаем рубли и гривны».

У Туреччині завжди варто торгуватися. Це не лише весело, а і вигідно. Ви дуже легко вмовите скинути пару доларів, а восени ці суми ще більше, адже сезон закінчується і всі клієнти на вагу золота. У кожному готелі вам дають безкоштовну екскурсію — «шопінг». Наш гід люб'язно поцікавиться, що саме ви хочете придбати — сувеніри, текстиль, хутро? — «о, тоді вам в Анталію».

Наш гід на ім'я Юксел (за його словами болгарсько-турецького походження, за моїм спогляданням радянсько-єврейського) відправив нас саме в Анталію. Після годинної їзди з персональним водієм, ми опинились біля двоповерхової

скляної будівлі під назвою «Lather & Fur». Фасад магазину тонко натякав на ціни. Нас люб'язно зустріли, наділи бейджи та провели в царину шкіри та хутра. Російськомовний Рустам запропонував чай та каву, і почав психологічну обробку. Певно, Рустам вирішив, що обробляти фізичним контактом з хутряним товаром краще мене, аніж мого чоловіка. На мене вдягали по черзі різні вироби. Останнім було пальто кольору кави з молоком. Гарне, але, от проблема, коштує близько 2 тисяч мертвих американських пре-

скинув і нам запропонували пальто за 500\$ (у нас у місті за такі гроші купуються коротенькі хутряні шубки).

«Дякуємо, еее... ми подумаємо. Але певно ні. Вибачте. До зустрічі наступного року». Трошки принижені нібито нашою купівельною неспроможністю в очах турків, ми вийшли і зрозуміли: таке пальто коштує насправді 100—200\$, просто турецькому Руслану, Рустаму, а також гіді Юкселу просто хочеться грошей.

В готелі та турагенстві нас лякали розповідями про те, як небезпечно виходити за межі готелю. Але ми наважились відвідати зранку Текірову. Напівсонне місто з кожного магазину нам обіцяло всіма мовами «знижки 50% — кінець сезону». І не збрехало. На 50\$ можна купити всім своїм родичам і друзям сувеніри, а на 100 — вдягтися у гарні речі. Усі продавці просили нас розповідати в готелі, що у місті купувати і гуляти безпечно,

адже ми, туристи, маємо тут навіть більше прав. Це гіді навмисне поширюють розповіді про «небезпечний шопінг», адже їхні відсотки почнуть «капати» лише тоді, коли турист придбає щось в певному магазині, куди його привезли з готелю.

В одному із магазинів ми познайомились з продавцем на ім'я Джа (так скорочено він нам представив себе). Молодий хлопець продає джинси та текстиль. Він нас запевнив, що без джинс мій чоловік не вийде з його магазину. Джа спочатку хотів 50\$, але сторгувалися за гарні сині «левіси» за 35. А на додачу мені просто подарував кофтинку. Приємно. Дізнавшись звідки ми приїхали, Джа зрадив — його брат ось-ось візьме за дружину дівчину з Дніпродзержинська. А сам Джа скоро відвідає Україну. Ми подарували йому купюру з Мазепою, аби він купив собі щось у нас. А потім поговорили про ціни — Джа мусульманин і не вживає алкоголь та сигарети, але з друзями може в

зидентів. «О, Дарино, не хвилюйтесь, у нас сезонний розпродаж! Зараз воно вже 700\$!» (Я не хвилююсь, а от подумки думаю що у нас люди місяць живуть на 200\$. Виживають). Потім продавець магазину дізнався про цікавий збіг — виявляється, мого чоловіка звали Руслан, а саме так звуть і хазяїна магазину (огрядний араб в цей час розмовляв про щось з не менш огрядними двома турками). Продавець Рустам підбіг до хазяїна і розповівши йому в двох словах щось на кшталт «Он та чарівна пані і її чоловік, до речі, Ваш тезка, хочуть придбати пальто! Скинемо їм?» Турецький Руслан

день погуляти на 300 \$. Його щиро засмутило те, що у нас середня зарплатня навіть нижче цієї суми. Розійшлися ми майже друзями. А також Джа зауважив, що знає і розуміє різницю між росіянами та українцями, а українські дівчата вдягаються дуже цікаво і гарно — він, як продавець текстилю, це помічає.

В другій маленькій сувенірній крамничці продавчиня також розмовляла російською, а от хазяйкою магазину була мусульманка. Побачивши, що я міряю сукню (до речі, дуже гарна, а за ціною — 140 гривень), вона сказала продавчині (мені переказали) — «дуже гарна дівчина». Продавчиня в свою чергу сказала, що це мій чоловік і ми тут проводимо свій «гані мун» — оженилися тиждень тому. Мусульманка посміхнулась, показала рукою на мою обручку і дістала з вітрини кришталевих голубів. Подарунок нам на весілля. Хоча, вона навіть не знала, як нас звати.

В кінці сезону готелі Туреччини заповнені в основному німцями, англіцями, дуже рідко росіянами, трохи більше українцями і, звичайно, арабами. Звичайно, не варто забувати, що Туреччина — мусульманська країна. Навіть гуляючи по вулицях, помітно, як стає безлюдно, коли чуто заклики з мечеті. Але інша справа мусульмани, що відпочивають у Туреччині. Готель, як прийнято вважати — нейтральна територія. Але кожен день я відчувала на собі несхвальні погляди жінок у хіджабах та їх чоловіків. Для них я втілення того, про що так несхвально пишуть в Корані. І зовсім не аргумент, що я тримаюся за руки з законним чоловіком, все одно ми для них грішні. А от молоді мусульманські родини реагували по-іншому: вони з маленькими дітьми відвідували вечірні розваги і сиділи поруч з гріховними європейцями. Така пара сіла біля нас одного вечора. Їхнє маля мені посміхалось та махало — я не змогла стримати усмішку у відповідь. А наступного ранку, у ресторані, я побачила цю мусульманську родину — жінка, зауваживши мене, посміхнулась і ледь кивнула головою. Я всміхнулась їй. Ми різні, ніби з різних планет, але все ж могли б потоваришувати.

Справжній дисонанс відчувається на пляжі та біля басейну. Мусульманські жінки більш старшого віку закривають очі руками, прохо-

дячи біля басейну, де засмагають відверто відкриті європейські тіла. А от на пляжі купалися молоді мусульманські родини. Але вони трималися осторонь, в кінці пляжу. Жінки купалися в одязі. Оголене тіло для чужих очей — це «харам», найбільший гріх. І я, лежачи в купальнику і уособлюючи цей «харам», дивилась, як вони з посмішками входять у воду, бризкають одне одного, плавають, ніби не помічаючи одягу та хусток. Я впевнена, що в хустках ці жінки ще гарніші — чисті, відкриті погляди, які не затьмарені вчорашніми алкогольними пригодами в клубі, патологічною любов'ю до сигарет чи наркотиків. Але головна відмінність — вони нікуди не поспішають, на відміну від нас.

На дискотеці в готелі мій чоловік познайомився з Абдулою — вони майже ровесники і навіть мають один фах — економісти. Абдула також не дуже гарно володіє англійською, тому розмова була невимушена та зрозуміла. Абдула розповів, що в Туреччині туристам усе продають все одно на пару доларів дорожче, навіть якщо ви торгуєтесь. Таке вже правило. От він купує сигарети за 2—3 долари, а нам продадуть не нижче 5—6. Його також щиро здивувала зарплата у середнього українця, а також він зізнався, що не бачить фізично різниці між українцями та росіянами. Ми йому пояснили. Абдула нас запрошував у своє рідне місто Стамбул, а на ранок всі новини розповідали про страшний землетрус під Стамбулом. Пишучи цей матеріал, я щиро сподіваюсь, що у Абдули не постраждав ніхто з рідних.

В готелі через гіда можна придбати безліч екскурсій (Юксел

люб'язно запропонував нам три найдорожчі «обов'язково відвідати, адже ми вперше в Туреччині»). Ми відмовились. А на пляжі російськомовний турок продав нам екскурсію від готелю на човнику до бухти Клеопатри. Це коштувало 50\$ за двох і окупило себе. Двоє турків (на вигляд такі собі сомалійські пірати) везли нас та ще семеро людей до трьох безлюдних маленьких островів, потім показали бухту (бухта Клеопатри, тому що у скалі видно чіткий жіночий профіль), а потім було купання у бухті (вода дуже чиста, а дно — цнотливий білий пісок). У відповідь на параноїдальні заклики деяких пасажирів «А тут є акули?» турки жартували «Так, зараз свиснемо, і вони припливуть з Єгипту». До речі, серед фауни Середземного моря мені особисто довелося побачити у морі величезних черепах та темного ската (сподіваюсь, він був не електричний). А також безліч турецьких котів — у них довгі лапи та зухвало-красиві обличчя (не можу сказати писки чи морди, бо дійсно то були красиві, горді обличчя з яскравими очима).

Турецька кухня дійсно смачна, природа на Середземному морі соковита, яскрава — дихає свободою, а люди по-справжньому гостинні, дуже комунікабельні та відкриті. Вони вибачаються, якщо ви нічого не знайшли в їх магазині і вийшли з порожніми руками.

Але, коли гарно — час летить швидко. Навіть, коли ви в напівказкових місцях як Текірова. І зовсім скоро в аеропорту ми почувли замість звичного «merhaba» («Привіт!» — турецькою мовою) чи «I'm sorry», гучне «Девушка, блін, уберіте сумку!!!». Ми вдома.

■

ВОЛОДИМИР НЕБОЖЕНКО: «МИСТЕЦТВО НЕ МОЖЕ БУТИ МОДНИМ, АДЖЕ СПРАВЖНЄ МИСТЕЦТВО ВІЧНЕ»

У Палаці студентів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара пройшла чергова зустріч «В гостях у ректора». Цього разу Микола Вікторович Поляков запросив до студентів давнього друга університету і особистого приятеля, народного художника України, члена Національної Спілки художників України, скульптора Володимира Павловича Небоженка.

У Дніпропетровську, не переобтяженому монументальною скульптурою, роботи Володимира Павловича є справжньою даниною поваги сучасників до видатних співвітчизників. Так, вулиці нашого міста прикрашають втілені в бронзу образи, якими їх побачив скульптор Небоженко: Тараса Шевченка, Олександра Поля, Валерія Чкалова. Над Дніпром височіє пам'ятник 152-ій стрілковій дивізії, що визволяла місто від фашистських загарбників. «Для мене мої роботи ніколи не були просто замовленням, — говорить скульптор. — Так, працюючи над пам'ятником воїнам, що в запеклих боях форсували Дніпро і звільняли місто, я уявляв свого батька, який не повернувся з фронту, і, звісно, ніхто не знав, як і де він загинув. Але з дитинства в моїй уяві поставали образи його геройських вчинків на фронті, які і згадувалися під час роботи над пам'ятником».

Другий корпус ДНУ прикрашає бронзове погруддя Олеся Гончара, виконане Володимиром Павловичем до 85-річчя письменника. Також він є автором пам'ятника Почесному ректорові ДНУ

Володимирі Івановичу Моссаковському. Сам майстер вважає, що монументальна скульптура міста відображає його історію у ретроспекції, і сучасна молодь має дати власну оцінку цьому історичному надбанню. «Справжнє мистецтво не може бути модним, адже справжнє мистецтво вічне», — зазначив скульптор, звертаючись до студентів відділення образотворчого мистецтва і дизайну ДНУ, які представляли найбільш зацікавлену частину аудиторії.

«Захоплення, що стало покликанням» — такою була назва цієї зустрічі в Культурологічному клубі, і Володимир Павлович наголосив, що нинішнім студентам пощастило здобувати мистецьку освіту в стінах класичного університету, адже його шлях професійного становлення був не таким прямим. Звідси і головна порада майбутнім колегам: «Не гайте часу, адже треба багато і наполегливо працювати, щоб чогось досягти в мистецтві. Треба робити набагато більше, ніж передбачено програмою навчання. Така праця завжди винагороджується», — переконаний майстер.

Володимир Небоженко подарував до музею ДНУ погруддя Героя Радянського Союзу, колишнього співробітника університету Степана Івановича Швеця. Відважний льотчик прославився тим, що у перші дні Великої Вітчизняної здійснював бойові нальоти на Берлін. «Я вдячний долі, яка подарувала мені зустрічі з такими видатними людьми, і хотів би, щоб пам'ять про них жила надалі», — зазначив автор.

*Інформаційно-аналітичне
агентство ДНУ ім.О.Гончара.*

ШКОЛА, ЯКУ МИ БУДУЄМО

Мабуть кожен почуває себе щасливим, якщо живе в гармонії із самим собою. Колись обмірковуючи своє майбутнє, я вибрала професію вчителя і не помилилась. Завдяки своїй професії я одержала можливість робити те, заради чого людина живе на Землі: формувати в Людині Людину. Школа — це моє життя, найдивовижніше місце на землі. Я підходжу до школи — і все непотрібне зникає. Залишається тільки бажання зустрічі з дітьми, бажання передати їм побільше знань.

Сучасна школа має виконувати соціальне замовлення — навчити дитину жити в суспільстві з ринковою економікою, уміти планувати стратегію власного життя, орієнтуватись у системі найрізноманітніших і неоднозначних цінностей, визначати своє кредо, свій стиль.

Школа XXI століття — це школа самовизначення й самореалізації особистості. Нова школа зумовлює до корінного переосмислення та актуалізації змісту освіти, спрямованого на розвиток і саморозвиток компетентної, креативної особистості, яка вміє творчо розв'язувати проблеми, прагне змінити на краще своє життя і життя своєї країни.

Кожен розуміє, що вивчення англійської мови в наші дні набуває більшої актуальності. Англійська мова вважається міжнародною мовою спілкування. Вона є однією з офіційних мов Організації Об'єднаних націй. Останнім часом все більше молоді розуміє необхідність володіння іноземною мовою заради кар'єрного росту, заради свого майбутнього. Зрозуміло, що англійська нам потрібна і на побутовому рівні, адже турмаршрути відкриті і для мешканців нашого міста. Напередодні Євро—2012 опанування мовою працівниками сфери обслуговування поставлено на державний рівень. Ефективними є Програми по обміну учнями, студентами «Exchange program».

Освіта зобов'язана зробити конструктивний внесок у розв'язання інформаційних, соціально-економічних проблем. Тому використання мережі Інтернет — це потреба часу, в якому ми живе-

мо. Людина, яка володіє інформаційними технологіями, має новий стиль мислення, по іншому підходить до організації своєї діяльності. У нашій школі, яка є експериментальною з проблеми «Вплив єдиного освітнього простору та Інтернет –технологій на становлення інноваційної особистості XXI століття та визначення їх складових», як складової частини в розвитку єдиного — інформаційно-освітнього простору Дніпропетровщини, педагогічні працівники проходять навчання за програмою «Intel — навчання для майбутнього», співпрацюють з Національним проектом «Відкритий світ», відкриваючи для себе великі можливості використання цих курсів у навчально-виховному процесі. Це дає можливість застосовувати індивідуальний підхід, враховуючи можливості кожної дитини. Як вчитель — предметник, і як класний керівник, використовую також суспільні мережі для пошуку різного роду інформації, створення тестів, для роботи із сучасними англійськими матеріалами. А мої учні, маючи непогані навички спілкування англійською мовою, мають он-лайн друзів за кордоном.

У минулому навчальному році учні міських шкіл (серед них учні нашої школи: Воронець Василь і Ємельянова Наталі) брали участь у Євро-форумі, який проводився у м. Кривий Ріг. Учні мали змогу дискутувати англійською мовою з питань політики, економіки, екології та ін., порівняти свій рівень володіння мовою з іншими. Є й проблеми, які потрібно вирішувати і над якими ми працюємо.

У вирішенні завдань, які стоять перед сучасною освітою відчувається підтримка держави, обласного керівництва в особі голови обласної державної адміністрації Вілкула О.Ю., районного — голови П'ятихатської районної державної адміністрації — Чепурка В.В., начальника відділу освіти Малкової Н.В.

Саме ці питання я, як представник III Всеукраїнського з'їзду вчителів, буду обговорювати разом зі своїми колегами в Києві 29 жовтня 2011 року.

Різні сучасні ресурси можна використовувати зараз для вивчення англійської мови, але я впевнена, що особистість учителя залишається головною в навчально-виховному процесі. І від нашого професіоналізму, наших поглядів на виховання, наших особистих переконань залежить яке покоління прийде на зміну нам, яке майбутнє очікує нас і нашу державу.

Любов ПОЛИЩУК,

вчитель англійської мови

П'ятихатської ЗШ І-ІІІ ст. №2.

ДО ДНЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

Міжнародною громадською організацією «Козацтво Запорізьке» до Дня Українського козацтва та Покрова пресвятої Богородиці на території парку ім. Богдана Хмельницького було проведено спортивно-театралізоване свято «Козацькі забави», яке вже стало традиційним.

У проведенні свята взяли участь Головний отаман Січеславського округу, Головний кошовий округу, генерал-осавул начальник штабу округу, представник гетьмана України та діаспори Козацтва Запорозького.

Свято відкрили козацькими піснями актори вокального ан-

навчальних закладів міста Дніпропетровська, Павлограда, Дніпродзержинська, Софіївки, які представляли козацькі куріні: «Половецький» (ДНВЦ—2, Дніпропетровськ), «Малосамарський» (Західно-донбаський професійний ліцей, м. Павлоград), «Кам'янський», «Черемушки» (Дніпродзержинський центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівництва

та автотранспорту, м.Дніпродзержинськ), «Софіївський» (Софіївський професійний ліцей, смт. Софіївка), а також студентська молодь вищих навчальних за-

кладів. Переможці «Козацьких розваг» були нагороджені грамотами та медалями.

Протягом дня жваві танці та гучні пісні розносилися розмаїттям і надавали святу творчої наснаги.

Закінчилось свято смакуванням козацького кулешу.

Методист НМЦПО
О.Ф. ЄГОРКІНА.

самблю «Козацькі шляхи» Дніпропетровського академічного театру опери та балету, піснями та танцями прикрасили національне свято козацької куріні «Жайвір» та учасники художньої самодіяльності професійно-технічних училищ області.

У спортивних змаганнях взяли участь учні шкіл міста та учні професійно-технічних

А нещодавно й студенти Національного гірничого університету могли повною мірою відкрити для себе поезію Івана Драча, нашого сучасника, великого друга Національного гірничого університету, неодноразового гостя й учасника Гончарівських читань, які проходять щовесни у Центрі культури української мови ім. Олесь Гончара.

В ЦКУМ ім. Гончара пройшло чергове засідання клубу «Джерело», присвячене творчості класика української літератури Івана Драча та приурочене до дня його народження. Серед студентської молоді нашого університету знайшлося немало прихильників його чудових віршів. У поетичному заході взяли участь студенти двох факультетів — юридичного і механіко-машинобудівного. Незважаючи на серйозні професії, які обрали для себе

Іван Драч:

**«Поезіє, сонце моє оранжеве!
Щомиті якийсь хлопчисько
Відкриває тебе для себе,
Щоб стати навіки соняшником».**

ці юнаки та дівчата, їм вдалося створити таку атмосферу свята, що у настрої всіх присутніх стали відчутні романтичні нотки.

Студенти-організатори в оригінальній формі розповіли про життєвий і творчий шлях поета, згадавши багато маловідомих фактів його біографії. Не менш цікавою була й розповідь про поетичні збірки Івана Драча — «Соняшник» (1962 р.), «Протуберанці серця» (1965 р.), «Балади буднів» (1967 р.). Студенти вільно цитували рядки з поезій, проводили їх тонкий аналіз. Було видно, що до своїх доручень вони поставилися серйозно, а сам процес пізнання поетичної творчості захопив їх. Літературне свято про-

довжилося вікториною, у якій всі присутні взяли активну участь.

У літературній частині молодь подивувала акторською майстерністю — у їх виконанні поезія Івана Драча набула нових відтінків, кожне слово було вагомим і відчутим душею. «Нас немов огорнуло ніжністю і теплом, адже немає нічого більш романтичного, ніж почуття, написані римою», — поділилися враженнями студенти після свята.

Хочеться подякувати організаторам свята — кафедрі історії та політичної теорії, а також всім учасникам за тепло та щирість і побажати нашим студентам частіше брати участь у подібних заходах. Ніщо так не розвиває людину і не збагачує її внутрішній світ, як література, а особливо поезія!

Тетяна ОРЄШКІНА,

студентка Національного гірничого університету.

ВЗАЄМОКОРИСНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У рамках ініціативи голови Черкаської обласної адміністрації Сергія Тулуба налагоджується взаємокорисне співробітництво між вищими навчальними закладами Черка-

щини та Національним гірничим університетом.

Нещодавно численна делегація НГУ на чолі з ректором Геннадієм Півняком побувала у місті-побратимі

над Дніпром. У ході візиту підписано договір-програму про співпрацю у науковій та гуманітарній сферах, підготовку спеціалістів вищої школи, обмін концертними програмами художньої самодіяльності, стажування студентів, обмін викладачами між НГУ та Черкаським національним університетом ім. Б. Хмельницького, Уманським педагогічним університетом й Черкаським технологічним університетом.

Двічі протягом жовтня з відповідним візитом у нас побували представники Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького. Перший проректор з наукової роботи Ніна Тарасенко зазначила, що бачить хорошу перспективу співпраці за поставленою програмою, з найстарішим вузом Дніпропетровщини, гірничим університетом.

Інформаційно-аналітичний центр НГУ.

СТУДЕНТИ ГІРНИЧОГО ЗАХОПИЛИСЬ КОНФЕРАНСОМ

На початку листопада в Національному гірничому університеті відбулась творча зустріч народного артиста України, видатного конференсьє Івана Шепелева зі студентами.

Творче життя Івана Васильовича сьогодні дуже насичене. Він володіє жанром, який, на жаль, втрачає свою першооснову і майже зникає. Хоча там, де є Іван Шепелєв, цього не відчувається. Живе він у Дніпропетровську, але як конференсьє буває в різних країнах світу й буквально в усіх містах України. Нещодавно перебував у гастрольній поїзді по Росії з театром пісні «Росіяни», провів фестиваль у Барселоні «Російська Іспанія», у Ялті — «Зірки на згасають». За участю Івана Шепелева відкрився і перший музичний фестиваль Бессарабії «Акорди осені».

Незважаючи на насичений концертний графік і численні виступи артиста, творчих зустрічей серед них було обмаль. Зі студентами Національного гірничого університету він провів свою п'яту ювілейну зустріч. За атмосферою це була зустріч щирих посмішок, яскравих емоцій і незабутніх вражень. А її зміст відкрив для присутніх багато чого

нового й цікавого, так би мовити, від першоджерела.

Іван Шепелєв розповів про своє життя, багате на зустрічі з видатними особами. Але, якби не тверде переконання молодого хлопця з родини військового, що він має стати артистом і навчатися саме в Москві, того б ніколи не сталося. Його талановитість помітив Аркадій Райкін на Всеросійському конкурсі артистів естради, де порадив займатися саме розмовним жанром. Ця порада виявилась

влучною. Івану Шепелєву тільки залишалось відшліфувати природній дар у Всесоюзній творчій майстерні естрадного мистецтва. Там він став учнем видатних майстрів конференсу Олега Мілявського та Бориса Брунова. Це далось взнаки на Всесоюзному конкурсі з розмовних естрадних жанрів. На ньому Івана Шепелева визнали кращим конференсьє.

Сьогодні артиста вже визнали кращим артистом цього жанру в Європі. Але на зустрічі зі студентами Іван Васильович зізнався, що досягати високої професійності його навчили саме артисти «старої» школи. Він згадував про спілкування з ними, зокрема, Фаїною Раневською під час навчання в Московській експериментальній студії.

Народний артист України Іван Шепелєв досить часто бере участь в концертних програмах не лише в ролі конференсьє, а як режисер чи артист зі своїми

авторськими номерами. Найвідоміші з них побачили студенти гірничого. Ідея кожного з номерів виникла з власного життя Івана Васильовича. В одному із них артист продемонстрував, як озвучуються мультфільми. В його творчій біографії — робота над мультфільмами «Приходи, сказка», «Я пілот — ты пілот», «Каспер и его друзья» і переозвучування «Морозко».

Візитною карткою репертуару Івана Шепелева є номер «Буріме». Його рідко хто виконує, бо імпровізувати на щойно сказані рими із залу — це вимагає високої майстерності. Її артист блискуче продемонстрував. Вірш на студентську тематику присутні сприйняли на «ура». Свої емоції вони висловили у записках із запитаннями до Івана Васильовича. На них він відповів наприкінці вечора. Гірники запитували і про те, як потрапити до числа його учнів, і про роботу в театрах, і навіть про те, як імпровізувати відповіді на іспиті. Без цінної по-

ради студенти не залишилися. Більше того, авторам кращих запитань конференсьє вручив свою книгу «Естрадні байки від Івана Шепелева», яка вже тричі перевидавалась. У гірничому університеті також працюють і навчаються творчі люди. Тож Івану Васильовичу на згадку вручили поетичні збірки співробітників вишу.

Після зустрічі ще довго не вщухали емоції. До Івана Васильовича підходили з безліччю запитань, щирими словами. Він подарував студентам гірничого справжню радість спілкування. До того ж, вони дізналися про життя конференсьє те, чого не знайдеш в жодній книжці.

Наталія АНДРІЮЩЕНКО.
Фото Світлани ТКАЧЕНКО.

ЖОВТІ ВОДИ – ПЕРШЕ МІСТО НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ, В ЯКОМУ В УСІХ ДИТСАДКАХ ВСТАНОВЛЕНІ ФІЛЬТРИ З ДООЧИСТКИ ВОДИ

У рамках регіональної програми «Питна вода Дніпропетровщини», започаткованої головою обласної державної адміністрації Олександром Вілкулом, у місті Жовті Води в усіх 12 дитячих садках, в яких виховується майже 2 тис дітей, встановлені фільтри з доочистки питної води. За сприяння Олександра Вілкула з обласного бюджету було виділено 455 тис гривень на доочистку питної води в дитячих садках міста.

«Жовті води першими виконали моє завдання щодо встановлення фільтрів з доочистки води. Тепер у садочках міста діти будуть пити чисту воду. До кінця року в усіх дитсадках ще трьох промислових міст області, зокрема, Дніпропетровську, Кривому Розі, Дніпродзержинську, будуть встановлені очисні фільтри води», - зазначив губернатор Олександр Вілкул під час робочої поїздки в Жовті Води.

В області розпочато реалізацію програми «Питна вода Дніпропетровщини». Реалізація зазначеного про-

екту проходить у рамках програми «Питна вода Дніпропетровщини». Термін реалізації проекту – 2 роки. Він охопить дитсадки, школи та інтернати ще в трьох містах області. Серед цих міст – Дніпропетровськ, Кривий Ріг, Дніпродзержинськ. Проект буде реалізовано в два етапи. Цього року система доочистки води буде встановлена на харчоблоках 374 дитячих садків, які відвідують майже 60 тисяч малюків. Наступного року проект охопить 373 школи, в яких навчаються майже 166 тисяч учнів та 31 інтернат, в якому виховується майже 5,5 тисяч дітей.

Загальна вартість проекту 28 млн грн, з яких 14 млн грн з бюджетів усіх рівнів планується залучити до кінця поточного року. Сума першого траншу, передбачена на реалізацію проекту в обласному бюджеті, становить 4,3 млн грн. Ще 1,1 млн грн надійде з державного бюджету, 5,1 млн грн – візьмуть на себе місцеві бюджети.

Инф. ГОУН ОДА.

Олександр КАРАСЬОВ: «Я РОЗУМІЮ, ЯКОЮ ЦІНОЮ ДАЄТЬСЯ МЕНІ ЦЕ ЖИТТЯ!»

Олександр Карасьов пройшов шлях від інтернату до Гірничого Університету. На цьому шляху йому була важко, але віра у власні сили та нестримне бажання перемоги допомогло йому подолати все. В гості до своєї рубрики хлопця запросила Дарина Сухоніс-Бутко.

— Чому ти обрав саме Гірничий Університет?

— Коли я обирав вищий навчальний заклад — були сумніви, чи зможу я до нього вступити. Я закінчив технікум — і розумію, що він дав мені дуже багато. А потім я спитав у себе — куди я можу піти далі? Чи залишитись на такому шляху, де я зараз, чи іти далі, самовдосконалюватись. Моя мета — бути позитивним, завжди вдосконалювати себе. Робота влітку в таборі та технікум навчили мене бути дорослим, піклуватися про своє майбутнє — відкладати, наприклад, кошти.

Я вступив на факультет менеджменту, хоча не можу сказати, що дуже сильно люблю точні науки. Але я дуже поважаю свого викладача статистики — Барабан Ольгу Андріївну. Також я прагну вивчати іноземні мови — моя мрія відвідати Німеччину чи Сполучені Штати Америки. А цього року я відвідав Туреччину — все дуже сподобалось.

— А чим ти полюбаєшся займатися в вільний час? Яке в тебе хобі?

— Я дуже люблю спілкуватися, обожнюю нові знайомства. Тому

мене можна знайти у соціальних мережах — «вконтакті», «одно-класниках» та в мережі facebook.

А ще я дуже люблю співати. Кажуть, у мене непогано виходить. Ще в інтернаті я співав на різноманітних святах, а зараз мрію виконати пісню «Stay» (пісня британського гурту «Hurts») — можливо це мені вдасться зробити тут, в університеті, під час якогось свята.

А ще я дуже люблю плавання — воно ніби дарує нові сили, відновлює. До речі, я брав участь у телепередачі на 51 каналі, її проводив Фідель Сухоніс. А тепер мені приємно, що про мене напишуть в журналі. Користуючись нагодою, хочу передати привіт пану Фіделю!

— Які три речі ти виділив би для себе, як пріоритетні в житті?

— Я хочу себе, як то кажуть, поставити на ноги. По-друге — працювати в певному сенсі місіонером, допомагати діткам, допомагати таким, як я, а по-третє — створити міцну родину. Я не з тих людей, що скаржаться — мій девіз «Я не здаюся, я не плачу — я завжди йду вперед». Незважаючи на те, що у мене немає родини, я вдячний їм за те, що вони подарували мені те, що я маю — не існування, а саме моє життя. Але звичайно, я би хотів знайти своїх родичів — можливо тітку чи дядька.

Олександр живе за власними принципами — він не палить, не вживає алкоголь, намагається

Дарина СУХОНИС-БУТКО

завжди бути позитивним. Його мрія — стати відомим, успішним та незалежним. І на шляху до неї він долає труднощі, які іноді не під силу його ровесникам. Хлопець не раз відвідував та виступав на зборах організацій, присвячених людям з обмеженими фізичними вадами, але там йому не так цікаво, як тут — у вирі подій студентського життя. І навіть, якщо на нього надто звертають увагу, розглядають у коридорах та їдальні — його це не бентежить. «Мені подобається бути не таким як всі. Я бачу себе тільки серед людей, і мені приємно це відчувати!»

Під час підготовки матеріалу, Олександр зазначив, що радо поспілкується з тими, кого якимось чином зацікавила ця історія. Його телефон — 063 854 09 43, а в соціальних мережах його можна знайти за ім'ям та прізвищем — Карасьов Олександр.

■

• ПОСТАТІ ДІАСПОРИ

Віктор БАБАНСЬКИЙ — родом із села Бабайківка, що в Царичанському районі на Дніпропетровщині. Рятуючись від «соціалістичного раю», його родина опинилася на Заході, коли він був ще зовсім маленьким хлопчиком. Можна вважати, що добродій Віктор зростав і формувався поза межами України. Однак, це аж ніяк негативно не вплинуло на його світоглядні українські позиції. Здобувши в США вищу освіту, професію, посівши престижну соціальну сходинку в американському соціумі, Віктор Бабанський зберіг для себе і власної родини не лише рідну мову, звичаєвість, а й став активним членом нашої спільноти на землі Вашингтона. Американець з українським серцем — прийнято говорити про таких, як Віктор Іванович Бабанський. Очевидно, що нині його Батьківщина — США. Тут зростають його онуки, будують власне сімейне щастя дві доні й в усьому допомагає коханому чоловікові вірна дружина, так само українка за походженням, пані Валентина. Але до честі добродія Віктора і на втіху усім, кому не байдужа доля нашої спільноти за океаном, він ніколи не забуває про свій національний обов'язок, про відданість громаді та Україні в цілому. Можна багато перераховувати добрих справ, до яких був причетний Віктор Бабанський на різних позиціях українського етнічного життя в США. Та найголовніше, мабуть, в іншому. Допоки ми маємо серед нашої громади таких людей, як уродженець козацького села Бабайківка на Січеславщині Віктор Бабанський за теперішню і майбутню долю української спільноти на чужині можна бути спокійними.

На фото: Віктор та Валентина БАБАНСЬКІ під час чергових відвідин Січеслава в історичній частині міста.

КОТЯЧИЙ ТЕЛЕВІЗОР

Цьогорічний листопад видався коли не теплим, однак відчутними морозами звірину і людей на більшій частині території України не нажахав. Але перші приморозки таки покрили тонкою, ледь помітною кригою маленькі водойми, калюжі та рукотворні ємкості з водою. Щоправда невдовзі і цей нетривкий лід розтанув. Позаяк короткотривале похолодання подарувало мені зустріч з «котячим телевізором». Так я жартома назвав сюжет, котрий спостерігав на своїй дачній ділянці під Січеславом.

Невеликий басейн з дніпрового водою, де влітку розкошують карасі, жаби, равлики та інші невибагливі річкові мешканці вкрився тонкою, але доволі міцною плівкою прозорого льоду (кожен рибалка знає, що «першольодок», то найміцніша крига). Засмічена опалим листям яблуні, замерзла вода привернула увагу сусідського kota Мурчика, котрий на зиму розжився щедрою пухнастою, натуральною шубою. Так вже випало, що котячий відвідини маленької замерзлої штучної водойми я спостерігав з самого початку. Найперше вусатий задумав було напиться з басейну, бо неодноразово це робив влітку. Однак, рожевий котячий язичок — пелюстка ніяк не міг вхопити бажану вологу. І Мурчик з роздратування навіть вдарив лапою по блискучій поверхні. Виявилося боляче і він з несподіванки отетерів, витріщившись на «тверду воду». Та за якусь хвилину помітив, що під самою поверхнею прозорої холодної плівки, плавають жаданні карасі. Мурчик і влітку підступно намагався вловити таку бажану котячому серцю рибку. Але у вусатого нічого не виходило: чи то карасі вправні, чи поганій з Мурчика риболов. І ось тепер випадала ще одна нагода. Кіт нагадував стислу пружину, кожна клітинка його тіла була готова до полювання. Він зразу ж забув про гіркий досвід намагань плескатись в замерзлому басейні. Бо очікуючи якусь мить, затим немов вправний боксер завів праву передню лапу вбік, розчепив пазурі і цосили вдарив по рибині під льодом. Від, напевно, надзвичайно сильного болю Мурчик голосно заверещав. Я було подумав, що він кине геть від «болючої води», але кіт заховавши забиту лапу під свою розкішну

зимову шубу, продовжував витріщатися на замерзлу воду. А там напівсонні від холодної води, немов загальмовані та зовсім неушкоджені котячою атакою, продовжували навіть не плавати, а немов би висіти під кригою, карасі. Час від часу вони ліниво, немов у надзвичайно повільній відеозоймці, ворушили то одним, то іншим плавником. Напевно, така картина для Мурчика була вершиною цікавості. Він не міг відірватись від такого милого його серцю видовища. Та у котячому дебілізмі Мурчика звинуватити було не можна. Бо він більше не робив спроб впливати з-під льоду рибку. А лише жадібно, немов зачарований, спостерігав за уповільненими рухами карасів під крижаною плівкою. Не одну хвилину Мурчик насолоджувався таким імпровізованим телевізором. У мене цілком вистачило часу знайти свій мобільний та зробити ось це фото, хоч і не кращої якості, однак, котре промовисто свідчить: і коти бувають цікавими до вражаючої на їх думку «картинки». Наступного разу, якщо зустрінуся з Мурчиком, неодмінно постараюся пригостити його чимось добреньким. Так би мовити за інтерактивну поведінку.

*Текст і фото
Фіделя СУХОНОСА*

Допитливість — риса людей творчих і життєдайних. А саме до таких належить наш читач і симпатик з американського штату Каліфорнія Анатолій Валюх-Брантон. Цей американець українського походження разом зі своєю дружиною пані Лідією любить багато подорожувати. Читачі «Бористену» зі стажем, напевно, пригадають цікаві художні нотатки друквані на шпальтах нашого видання та написані добродієм Анатолієм після їх родинних подорожей країнами Європи. А там, де родина Валюх-Брантон поки-що не побувала, вони намагаються здійснювати, так би мовити, віртуальні подорожі. Благо сучасні комунікації дозволяють це робити доволі просто. Ось яку цікаву добірку світлин про казкову країну Лапландію пан Анатолій надіслав нам в редакцію через Інтернет. Ну, а ми радо хочемо поділитися цією цікавинкою і з Вами, шановні читачі.

Дивлячись на цю світлину більшість з наших читачів та симпатиків і гадки не матимуть, що сюжет має якесь відношення до щомісячника «Бористен». Справді до тропічних акваторій наш часопис навряд чи причетний. Але, як то мовиться, світ маленький та круглий. Цей улюблений вислів нашого репрезентанта із США пана Іларіона Хейлика у даному випадку тим більш доречний, бо на фото одна з його милих онучок Гезер Ерейзер. Юнка, як і подружжя Іларіона та Раїси Хейлик, мешкає у американському штаті Нью-Джерсі. Однак, теплі й добрі сто-

сунки поміж найстаршою та наймолодшою генерацією цієї родини не творять проблем для спілкування по усіх світах. Принаймні, приїздити на гостину до дідуся з бабусяю у їх тропічну резиденцію на мексиканському острові Ісля Мугерес Гезер любить. Між іншим, назва острову з іспанської перекладається як Острів Жінок. Можливо через це, гостюючи у близьких для неї людей, Гезер перейнялася відвагою та немов русалонька помандрувала принадними та різнокольоровими шляхами тропічного океану.

Олександр КАРАСЬОВ своїм прикладом ілюструє давно відому аксіому – немає нічого неможливого. Самотужки хлопець подолав усі випробування на шляху до своїх мрій.

Навчався і проводив дитинство в «Дніпропетровському інтернаті для дітей з вродженими і набутими фізичними вадами» - так склалося його життя. Але хлопець впевнений, що ні на кого не потрібно ображатися, адже в житті він зустрічає людей, котрі стають для нього ближчими, ніж ті, хто подарував життя. Цього року Олександр став студентом Національного Гірничого університету, факультету менеджменту.

Хлопець наголошує, що без підтримки небайдужих людей його історія була б іншою. Ставши студентом, Олександр наважився написати листа ректору університету — аби просто подякувати за цей шанс, від щирого серця. Така щирість не залишила байдужим не лише ректора Гірничого університету Геннадія Григоровича Півняка, але і усіх тих, хто став свідком цієї історії. Сьогодні Олександр вчиться, відкриває для себе студентське життя і мріє про майбутнє.

Як саме це йому вдається – читайте на сторінці 36 у статті **Дарини СУХО-НІС-БУТКО «Я розумію якою ціною дається мені це життя!»**

У ЛЬВОВІ ПРОЙШЛА ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГИ, ВИДАНОЇ У СІЧЕСЛАВІ

У четвер, 24 листопада 2011 року Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою презентував книжку відомої україн-

ської письменниці в діаспорі Лесі Храпливої-Щур «У темряві», яка вийшла нещодавно у Дніпропетровську. До Львова презентувати книжку приїхав її видавець – Фідель Сухоніс, письменник, шеф-редактор журналу «Бористен». Захід зібрав чималу кількість відомих діячів науки та культури, зокрема були присутні Ігор Калинець, Ярослав Гарасим, Богдан Залізняк, Любомир Сенік та ін. Прийшли навіть шкільні приятельки Лесі Храпливої-Щур, які навчалися з нею ще в довоєнному Львові.

Розпочався захід із хвилини мовчання в пам'ять жертв Голодомору, яких згадують у ці дні. Прозвучав «Псалом померлих від голоду 1933 року» Лесі Храпливої-Щур у виконанні Галини Шміло, молодшого наукового співробітника Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою.

Фідель Сухоніс розповів про те, як народився намір видати книгу, про своє спілкування з авторкою, а також зачитав листа Лесі Храпливої-Щур, написаного з нагоди цієї презентації. «Ніхто за нас не зробить Україну цивілізованою. Видання цієї книги – це маленька цеглинка, яка дозволяє сьогодні формувати повноцінну українську спільноту по обидва боки Дніпра», – так оцінив головну ціль книги видавець. Водночас, Фідель Сухоніс наголосив на потребі такої книжки на східних теренах України: «Чому важливо, що ця книжка вийшла на сході України – тому що природні речі, які сприймаються тут у Вас, для більшості моїх земляків є не до кінця зрозумілими».

Після виступу Фіделя Сухоніса гості та учасники заходу мали змогу послухати фрагмент із збірки «У темряві», адже на презентації важливо почути не лише про книжку, але й саму книжку. У літературний світ збірки гостей та учасників презентації ввела студентка факультету культури і мистецтв Львівського національного університету ім. І. Франка Наталія Мазур, яка прочитала оповідання «Вірші».

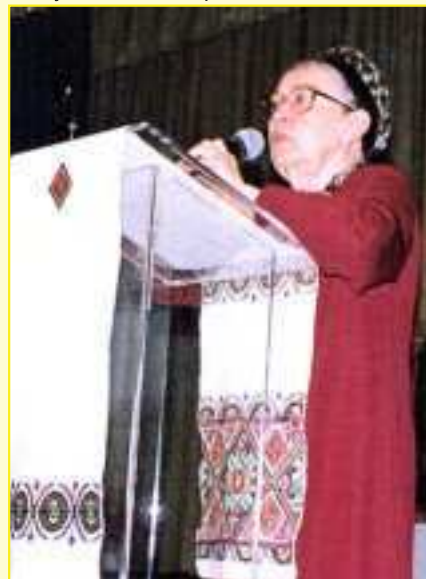
Літературознавчу оцінку збірці дав Ярослав Гарасим, доктор філологічних наук, декан філологічного факультету Львівського національного університету імені І. Франка. Він зазначив, що, незважаючи на таку назву збірки, у ній світить патріотична, національно свідомою душа, обігріта Україною. «Відчувається, що пише педагог, тому що є виховний момент, є статі та різні типи дітей, значна увага до дитячої психології». Щодо важливості цієї книжки, то, за словами пана Гарасима, одна така збірка набагато потрібніша, ніж томи модерної неутилітарної літератури.

Про творчість Лесі Храпливої-Щур розповів заступник директора Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка», відомий поет та громадський діяч Ігор Калинець. Він відзначив Лесю Храпливу-Щур як визначну письменницю для дітей і процитував декілька уривків.

Напевно, не залишила нікого байдужим Марія Магдалина Білецька зі села Двірці, Сокальського району, яка продекламувала вірш «Квіти для мами».

Доцент кафедри менеджменту організації ім. проф. Євгена Храпливого Львівського державного аграрного університету Наталія Михалюк розповіла про музей видатного вченого Євгена Храпливого, батька письменниці. Музей працює при цій кафедрі, а частина його експозиції присвячена Лесі Храпливій-Щур. Безпосередню участь у формуванні цього музею взяла сама письменниця, яка надала значну частину експонатів.

Пані Наталія схвально відгукнулася про видання збірки і запевнила, що книжка знайде своє місце у музеї Євгена Храпливого.

Головний редактор журналу «Світ дитини» Ярослав Лемик, на сторінках якого часто публікуються твори Лесі Храпливої-Щур, розповів про співпрацю письменниці із журналом. Виявляється, ще в 1934 році на сторінках довоєнного «Світу дитини» була опублікована фотографія Лесі Храпливої, яка отримала нагороду за кращий костюм на костюмованому балі. Зараз письменниця навіть дозволяє редагувати свої твори, щоб пристосувати до українських реалій.

Насамкінець взяли слово приятельки Лесі Храпливої-Щур, які не лише поділилися своїми спогадами, але й зачитали деякі з її поезій.

<http://miok.lviv.ua>

На фото Остана КЕНДЗЬОРА:

**Під час презентації книги
Л. ХРАПЛИВОЇ-ЩУР в приміщенні
МІОК.**

НАША ЦЕРКВА- КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

РЕЛІГІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЧАСОПИСУ "БОРИСТЕН"

Видання благославив патріарх УПЦ КП ФІЛАРЕТ

№ 11 (99), 2011

НЕ ГОВОРИ НЕПРАВДИ

• ПРОПОВІДЬ СВЯТІЙШОГО ПАТРІАРХА ФІЛАРЕТА

Дорогі браття і сестри!

Бог дав людям через Мойсея на горі Синай десять заповідей, які мають силу і донині, бо Господь наш Ісус Христос, Який прийшов спасти світ від гріха і смерті, не відмінив заповіді Божі. У дев'ятій заповіді Бог, звертаючись до кожної людини, закликає: «Не говори неправдивого свідчення на ближнього твого» (Вих. 20, 16). Бог заповідав нам не говорити неправди. Але ми так привчили себе до неї, що майже і за гріх її не вважаємо — і совість наша мовчить...

Лжа — дуже поширений гріх. Куди не підеш, всюди знайдеш її. Вона виходить з одних вуст, а проходить через тисячі. Неправду говорять, пишуть, друкують у книгах, читають, розповсюджують через телебачення, радіо, а тепер уже і через інтернет. Лжа проходить через увесь всесвіт. До неї дуже широкий доступ.

Неправда, яку ми часто повторюємо, насамперед вбиває совість, яка спочатку протестує, а потім замовкає. Лжа руйнує сім'ю. Коли чоловік чи жінка, батьки чи діти говорять

у сім'ї неправду, то поступово вони втрачають довіру один до одного — і сім'я як така перестає існувати. Зовні вона може зберігати ознаки сім'ї, але, по суті, її вже нема. Сім'я, у якій оселилась неправда, вже не може називатися ні домашньою церквою, ні фортецею, що захищає людину від зовнішніх небезпек у суспільному житті.

Продовження на стор. 2

4-ГО ЛИСТОПАДА 2011 РОКУ В АЕРОПОРТУ ІМ. КЕНЕДІ, НЬЮ ЙОРК, США ВІРНІ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ ВІТАЛИ СВЯТІЙШОГО ОТЦЯ НАШОГО ПАТРІАРХА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ РУСИ-УКРАЇНИ ФІЛАРЕТА.

Супроводжувати Патріарха під час візиту також прибули шановні гості з України: протоієрей Борис Табачек — настоятель Кафедри Святого Володимира в Києві і професор Православної Богословської Академії доктор богословських наук — Дмитро Власович Степовик.

До аеропорту приїхали з квітами діти від парафії Святого Архістратига Михаїла, їхні батьки, настоятель храму Святого Архістратига Михаїла прот. Ярослав Думановський, прот. Микола Федюк, прот. Богдан Згоба, прот. Олег

Жовнірович, прот. Олександр Двініятін, прот. Віктор Полярний, диякон Олег Сацюк, голова Парафіяльного Уряду Святого Апостола Андрія Первозваного, Блумінгдейл, Ілиной - Івась Ярьсько, Голова Парафіяльного Уряду Святої Софії, Чикаго, Ілиной — Андрій Скиба й інші.

Того ж вечора, Вікаріат Української Православної Церкви Київського Патріархату в США й Канаді запросив шановних гостей на зустріч-вечерю в ресторані готелю Лонг Айланд Маріот в місті Юніондейлі.

Продовження на стор. 3

• ПРОПОВІДЬ СВЯТІЙШОГО ПАТРІАРХА ФІЛАРЕТА

НЕ ГОВОРИ НЕПРАВДИ

Початок на стор. 1

Хто може описати і розповісти, скільки шкоди приносить лжа? Вона шкодить і тому, хто говорить їй, і тому, хто слухає. Хто говорить неправду — того ненавидять люди. Він живе в безчесті і підозрі, коли просить у борг — йому не вірять, обіцяє — його словам і навіть розпискам не довіряють. І слова неправдомовця викликають підозру, і написано на папері облудне, і клятва не тверда. Неправдомовець іноді говорить правду, але й тоді ніхто не вірить йому. А хто слухає неправду і вірить їй, той — подібний до людини, яка женеться за вітром.

Неправда страшна, коли сіється в сім'ї, між друзями, між окремими людьми, але набагато страшніша, коли розповсюджується в засобах масової інформації. Тоді вона приносить велику шкоду суспільству, всьому народові.

Неправда — гірка, але найбільшої шкоди завдає людям і всьому суспільству напівправда, бо вона, подібно до приманки, частіше поглинається людьми недосвідченими і бездуховними. Від чистої і відвертої лжі люди відвертаються і навіть гидують нею, а напівправда діє хитрістю. Часто нею диявол ловить у свої тенета. Напівправда сіє в людях сумнів, який потім приводить до віри в неправду. Зло

досягає найбільшого успіху через розповсюдження напівправди. Тому саме їй треба найбільше боятися.

Лжа руйнує не тільки сім'ю і суспільство — вона роздирає саму Церкву. В основі ересей, розколів і атеїзму лежить неправда. Скільки лжі чують віруючі Київського Патріархату! Нас, православних, називають католиками, неблагодатними, неканонічними, розкольниками. Усе це — відверта неправда. Господь не тільки забороняє лжу Своїм законом, але й іноді суворо карає неправдомовців, щоб страхом утримувати людей від гріха неправди.

У перші часи християнства, за апостолів, віруючі продавали своє майно і виручене від продажу срібло видавали з розпорядження апостолів. Якось один чоловік на ім'я Ананія, домовившись зі своєю дружиною Сапфірою, продав своє поле і приніс одержане срібло апостолам, приховавши частину від проданого. Тоді апостол Петро сказав йому: «Ананіє! Навіщо ти попустив сатані вкласти у серце думку сказати неправду Духові Святому і втаїти з ціни за землю? Чи не твоїм було те, що ти мав, і чи не ти володів тим, що одержав від продажу? Ти сказав неправду не людям, а Богові» (Діян. 5, 3 — 4). Почувши ці слова, Ананія упав і відійшов у вічність. Через три години прийшла дружина його Сапфіра, яка ще не знала про смерть свого чоловіка. Апостол Петро спитав її: «Скажи мені, чи за стільки продали ви поле?». Вона відповіла: «Так, за стільки». Тоді і їй сказав апостол: «Навіщо ти змовилась із чоловіком твоїм спокусити Духа Господнього? Ось біля дверей ноги тих, які поховали чоловіка твого; і тебе винесуть». Раптом вона впала біля ніг його і вмерла (Діян. 5, 9 — 10).

Покарання Ананії і Сапфіри за неправду у багатьох викликає страх і бажання тікати від неправди як від вогню. І в той же час серед нас багато й таких, які, дивлячись на безкарність неправдомовців, продовжують іти шляхом неправди. Чи дійсно лжа може залишитися безкарною? Ні, такого не може бути! Навіть якщо й у земному житті неправдомовець не отримає по заслугах, то є вічне життя і Царство Небесне, куди неправдомовець не ввійде. І це буде йому більшим покаранням, ніж за земного життя.

Але Господь карає за лжу і в цьому світі. Хто може це заперечити? Багато хто несе покарання, але часто не усвідомлює за що. Іноді ми тяжко хворіємо, навіть невиліковно, втрачаємо майно, приходить одне лихо за іншим. Що це, як не покарання Боже за нашу неправду?

Прожити життя і не згрішити неправдою майже неможливо. Але те, що неможливе для нас, можливе для Бога. Віруюча людина, яка з дитинства виросла в атмосфері правди, органічно не переносить лжу. Там, де живе правда, — і сім'я міцна, і суспільство здорове.

Правдолюбця всі люблять, всі поважають і хочуть мати з ним справу, а неправдивого ніхто не любить, його не поважають, від нього всі відходять. Християнин повинен бути правдивим не тільки тому, що треба зберігати добре ім'я, а головне — тому, що цього вимагає Бог і правда Його. Послухаймо святого апостола Павла, який повчає так: «...відкинувши неправду, говоріть правду кожний ближньому своєму...» (Еф. 4, 25). Від цього буде добре і нам, і тим, хто живе і працює з нами. Нехай Господь Своєю благодаттю допомагає нам говорити правду, жити правдою і ходити путями правди Божої.

Амінь!

4-ГО ЛИСТОПАДА 2011 РОКУ В АЕРОПОРТУ ІМ. КЕНЕДІ, НЬЮ ЙОРК, США ВІРНІ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ ВІТАЛИ СВЯТІЙШОГО ОТЦЯ НАШОГО ПАТРІАРХА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ РУСИ-УКРАЇНИ ФІЛАРЕТА

Початок на стор. 1

5-го листопада в парафіяльній залі громади Святого Архістратиґа Михаїла духовенство Вікаріату Української Православної Церкви Київського Патріархату та Голови Парафіяльних Урядів Громад Київського Патріархату зібралися на Конференцію під головуванням Правлячого Архієрея Вікаріату – Святійшого Патріарха Філарета.

Під час зібрання прот. Віктор Полярний виступив з доповіддю про стан і розвинення Вікаріату Української Православної Церкви Київського Патріархату в США й Канаді; було обрано Раду Вікаріату, Ревізійну Комісію і ухвалено план праці на наступний рік.

Пополудні суботи, Патріарх Філарет у супроводі духовенства та з участю вірних відслужив Панахиду біля пам'ятника Голодомору в Айзенгавер Парку в місті Юніондейл, Нью Йорк.

Тогож вечора Святійший Патріарх Філарет освятив церковний дзвін при Парафії Святого Вознесіння, Кліфтон, Нью Джерсі й відслужив Панахиду біля пам'ятника Голодомору при Парафії Святого Вознесіння.

В мистецькій програмі присутні пильно слухали Монтаж-Реквієм Голодомору у виконанні дітей та молоді парафіян Святого

Вознесіння.

В неділю, 6-го листопада 2011 року, духовенство і вірні привітали Святійшого при вході до храму Святого Архістратиґа Михаїла, а у притворі настоятель храму прот. Ярослав Думанський привітав Патріарха і запросив зайти до храму та помолитися разом з українським народом за кращу долю українського народу та за зміцнення Помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату.

Під час архієрейської Божественної літургії Патріарх Філарет рукоположив диякона Олега Сацюка в сан ієрея і нагородив золотим наперсним хрестом з підвищенням до сану протоієрея ієрея Ярослава Яріша - настоятеля храму Пресвятої Покрови в місті Кліфтон, Нью Джерсі.

В переповненій церковній залі громади Святого Архістратиґа Михаїла пройшов святочний обід.

Доповідачі вітали Громаду Святого Архістратиґа Михаїла з 80-літнім Ювілеєм від часу заснування Парафії, лунали привіти вдячності і найкращих побажань від різних організацій на адресу Патріарха Київського і всієї Русі-України Філарета.

7-го листопада патріарша делегація відлетіла до Громади Святого Миколая, Купер Ситі, Флорида.

Ми схиляємо наші голови перед Предстоятелем Помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату Святійшим Отцем нашим Патріархом Філаретом і бажаємо найкращих успіхів.

На многі і щасливі літа, Святійший Владико!

Прот. Віктор ПОЛЯРНИЙ

Церква.info

за матеріалами Сайту Вікаріату

УПЦ Київського Патріархату в

США і Канаді

ЙОГО ВСЕСВЯТОСТІ ВАРФОЛОМІЮ, АРХІЄПИСКОПУ КОНСТАНТИНОПОЛЯ — НОВОГО РИМУ, ВСЕЛЕНЬСЬКОМУ ПАТРІАРХУ

Ваша Всесвятосте!

Лист цей пишу Вам у дні, коли Церква Українська разом з державою і побожним народом відзначає 1000 років від часу закладення великої святині — собору Святої Софії у Києві. І хоча зараз цей величний кафедральний храм Київських ієрархів є державним музеєм, ми, з дозволу влади, разом з єпископами та духовенством, мали можливість звершити в ньому з нагоди ювілею молитву. Ми піднесли подяку Богові, прославили Пресвяту Діву Марію Богородицю, а також і святих наших правителів та просвітителів, працею яких звершене було будівництво собору Святої Софії у Києві — рівноапостольного великого князя Володимира та сина його благовірного великого князя Ярослава Мудрого.

Це святкування знову нагадало всім нам про той особливий зв'язок, який Церква Київська від давніх часів мала з Матір'ю-Церквою Константинопольською. Згадували ми і візит Вашої Всесвятості до Києва та служіння у соборі Святої Софії у 2008 р.

З тим більшим сумом, згадуючи про славу історію, ми дивимося на сьогоднішній день. Православна Церква в Україні поділена, а нас, що у непростих умовах робимо все можливе, щоби свідчити та утверджувати Православ'я серед українського народу, досі відкидають від братнього спілкування в молитві та Святій Євхаристії.

Але ми не просто у розпачі споглядаємо на такий сумний стан. З великою приємністю хочу повідомити Вам, Ваша Всесвятосте, про те, що ми відновили діалог з Митрополитом Мефодієм та ієрархами очолюваної ним Церкви. 14 вересня цього року відбулася наша зустріч, на якій ми домоглися відновити діалог про об'єднання, а 23 вересня два наших ієрархи, митрополит Львівський Димитрій та архієпископ Івано-Франківський Іоасаф, відвідали собор архієреїв УАПЦ, де мали плідне братнє спілкування на цю ж тему.

Серед ієрархів на чолі з Митрополитом Мефодієм ми бачимо схильність до об'єднання, і ще більшу схильність до цього бачимо серед священників та віруючого народу. Тому сподіваємося, якщо буде на те воля Божа, нарешті добре завершити справу, започатковану з Вашого благословення, та просимо також і Вашу Всесвятість молитися за це.

З приємністю ми в Україні довідалися про проведення під Вашим головуванням Сінаксу найстаріших Патріархів та Архієпископа Кіпру. Сподіваємося, що завдяки рішенням Сінаксу та одностайності Предстоятелів Церков, які брали в ньому участь, зможуть бути розв'язані багато питань, що турбують Православ'я.

Ми не раз свідчили про те, що позиція нинішнього Патріарха Мо-

сковського з багатьох питань життя Православної Церкви є неконструктивною — у чому ми найбільше переконуємося на власному досвіді. Розділення Церкви в Україні, суперечки у Естонії, Молдові, підтримка розколу в Абхазії, а тепер ще й відібрання у громади храму в Ніцці — всі ці та інші приклади ясно підтверджують справедливість нашої думки. Сподіваємося, що спільними братніми зусиллями Предстоятелів Церков стане можливим подолати існуючі проблеми у взаємовідносинах між Помісними Церквами та утвердити єдність Православ'я — єдність, засновану не на мирських началах сили або панування, а на началах любові й жертвовного служіння.

Нас надихнуло і нагадування Патріархів усім автокефальним Церквам діяти в канонічних межах, визначених Томосами про встановлення їхньої автокефалії. Московський Патріархат був встановлений Томосом наприкінці XVI століття приблизно за сто років до того, як Київська Митрополія була незаконно захоплена Патріархами Москви під свою владу. Тому для нас і для багатьох, хто довідався про нагадування Сінаксу щодо канонічних меж — а про це багато писали в наших засобах масової інформації — таке рішення стало ще одним підтвердженням незаконності претензій Московських Патріархів на духовну владу в Україні.

Ваша Всесвятосте!

Бажаючи Вам многих і благословенних літ служіння, а Матері-Церкві Константинопольській — миру і процвітання, прошу Ваших молитов за подолання церковного розділення в Україні, та сподіваюся, що у час, угодний Богові, відновиться і наше єднання у Святій Євхаристії з Матір'ю Церквою Константинопольською та іншими братніми Помісними Церквами.

*З любов'ю у Христі —
Патріарх Київський і всієї Русі-
України, ФІЛАРЕТ*

Митрополит Богородський АДРІАН (УПЦ КП)

ДЕЯКІ ДУМКИ МИТРОПОЛИТА АДРІАНА ПРО ДОЛЮ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ ЦЕРКОВ В УКРАЇНІ ТА ЗА ЇЇ МЕЖАМИ В 90-ТІ РОКИ ХХ-ГО СТОЛІТТЯ ТА В 2000-НІ ХХІ-ГО

(продовження, початок у № 10, 2011 р.)

Але всі ті несправедливі злі відносини в мою адресу, особливо розпочалися тоді, коли я вирішив просити керівництво УПЦ КП про розділення мною створеної Дніпропетровської єпархії з майже 220-ю парафіями. Я дуже боявся, згідно поради одного із архієреїв УПЦ КП, щоб не направили до Дніпропетровщини майбутнього єпископа, а на той час (літо 2009-го року) архімандрита Тихона (Петранюка), родом із Буковини (Чернівецька область), знаючи його як не доброго християнина. Але ж де там... Саме цим я й посіяв неповагу до себе, бо отець Тихон завоював велику "повагу" на території Київської Духовної академії, хоч тільки тепер вияснилось, що колишній єпископ УПЦ КП Тихон (Петранюк) півроку розшукується Луганською міліцією. Мало цього, проти мене повстав і колишній губернатор Дніпропетровської області В.В. Бондар (людина В.А. Ющенко під час його президентства), якому я не давав вільно жити і спокійно спати своїми листами, оскільки він знав і вислуговувався лише перед архієреями УПЦ Московського Патріархату, а для УПЦ Київського Патріархату він ні в чому не допомагав. Зате знав адресу і телефони УПЦ Київського Патріархату, щоб вплинути на керівництво Церквою і позбавитись від мене. Тепер і він при новій владі є, якщо не під слідством, то є в немилості в сучасному уряді.

І ось, радіючи про відновлення добрих стосунків між двома Предстоятелями Українських Православних Церков, хотілося б, щоб до цих двох Предстоятелів приєднати і третього, Главу УПЦ, Блаженнішого Митрополита Володимира, який повинен проявити свою волю так, як у 1991—1992-му роках поступив його попередник, Блаженніший Митрополит Філарет. Не боячись ніяких проклять, а ні анафем, які йдуть не від Бога, а від людей, які й самі не знають, де вони будуть після своєї тілесної смерті.

Але хотілося б, щоб Предстоятель РПЦ Московського Патріархату, Святійший Патріарх Московський Кирило, за своє життя, подарував би Україні незалежність її Православній Церкві, до якої належать УПЦ МП, УПЦ КП та УАПЦ, які об'єдналися б миттєво.

В такому випадку, Московський Патріарх Кирило отримав би до себе велику повагу не тільки з боку українського народу, але й всього православного світу.

Тоді б і в Російській Федерації багатомільйонна українська діаспора отримала б можливість мати свої українські православні храми й молитись своєю рідною українською мовою, як це має теж багатомільйонна російська діаспора в Україні.

Мені було радісно читати й два звернення Святійшого Патріарха Київського Філарета до Президента України В.Ф. Януковича, від 9-го вересня 2011-го року, що було надруковано на сайті УПЦ КП <http://www.cerkva.info/> "щодо газового питання" та від цього ж числа "Україні потрібне порозуміння".

В першому зверненні Святійший Патріарх Філарет нагадав Віктору Федоровичу, що "Росіяни в Україні мають і школи, і засоби масової інформації російською мовою — в той час, як українці в Росії не мають ні того, ні іншого. В Україні є тисячі храмів Московського Па-

тріархату, які діють вільно і отримують від держави всіляке сприяння — а українських храмів у Росії лишеодиноці, і вони постійно потерпають від утисків влади".

Особливої уваги треба надати другому зверненню Святійшого Патріарха Філарета до Президента України В.Ф. Януковича де написано:

"Ви стали Президентом України у складний період, отримавши не простий і еко-номічний, і політичний спадок. Ви пробування, які Вам довелось пройти за останні роки, збагатили Вас життєвим досвідом. Проте лише той, на чий плечі лягає вся повнота найвищої відповідальності за долю держави, може справді зрозуміти, який це важкий тягар... Ви, Вікторе Федоровичу, йдете вірним шляхом. Ви не лише закликаєте любити Україну, але й на ділі показуєте цю любов. І я, і вірні Київського Патріархату, і, впевнений, більшість наших співгромадян підтримуємо Вас у цій боротьбі та бажаємо перемоги...". А в розділі "Критика" в цій же статті, Святійший Патріарх Філарет звертає увагу на відношення людей до критики, завдяки якій в добрих суперечках можна виявити істину. "...в СРСР критикували тільки тих, кого мали звільнити з посади або й взагалі розстріляти. Так і зараз: багатополітиків — і провладних, і опозиційних — сприймають з боку інших та використовують самі критику, лише як інструмент знищення. Незгідний автоматично заноситься у категорію воєнів, згідний — друзів. Що породжує і неправдиву критику, і нещире схвалення, які, як і ржа, роз'їдають суспільну довіру.

Викривати і критикувати одне одного слід з любов'ю та з бажанням виявити істину, а не заради знищення незгідного чи демонстрації своєї зверхності... Критику ж правдиву слід вислуховувати і бути вдячним за неї, адже вона допомагає бачити хиби й виправляти помилки. Не слід забувати, що у добрих суперечках можна виявити істину".

Але Святійший Патріарх Філарет говорить про це й в своїх проповідях. Наприклад, в проповіді "Не говори неправди" він говорив, що "Не говори неправдивого свідчення на ближнього твого" (Вих. 20, 16). Бог заповідав нам не говорити неправди. Але ми так привчили себе до неї, що майже і за гріх її не вважаємо — і совість наша мовчить... Лжа — дуже поширений гріх. Куди не підеш, всюди знайдеш її. Вона виходить з одного вуст, а проходить через тисячі. Неправду говорять, пишуть, друкують у книгах, читають, розповсюджують через телебачення, радіо, а тепер уже і через інтернет. Лжа проходить через увесь увесь світ. До неї дуже широ-

АДРІАН Митрополит Богородський

кий доступ. Неправда, яку ми часто повторюємо, насамперед вбиває совість, яка спочатку протестує, а потім замовкає... Лжа руйнує не тільки сім'ю і суспільство — вона роздирає саму Церкву... Але Господь карає за лжу і в цьому світі... Іноді ми тяжко хворіємо, навіть невиліковно, втрачаємо майно, приходить одне лихо за іншим. Що це, як не покарання Боже за нашу неправду?... Прожити життя і не згрішити неправдою майже неможливо..., але віруюча людина, яка з дитинства виросла в атмосфері правди, органічно не переносить лжі... Правдолюбця всі люблять, всі поважають і хочуть мати з ним справу, а неправдівого ніхто не любить, його не поважають, від нього всі відходять. Християнин повинен бути правдивим не тільки тому, що треба зберігати добре ім'я, а головне — тому, що цього вимагає Бог і правда Його. Послухаймо ж святого апостола Павла, який повчає так: "...відкинувши неправду, говоріть правду кожний ближньому своєму..." (Еф. 4, 25)".

Цікава ситуація склалася і у Харкові, під час похорон Митрополита Харківського Никодима (Руснака) 17-го вересня 2011-го року.

Скільки було написано на веб-сайтах, в газетах і журналах, що на похорони поспішає В.Ф. Янукович і, що відспівування очолить Святійший Патріарх Московський Кирило та Блаженніший Митрополит Київський Володимир. Але пізніше стало відомо, що він тяжко захворів на той час.

Тоді як на похоронах Митрополита Никодима не було жодної високопоставленої духовної особи з Києва, окрім керуючого справами УПЦ, Голови Синодальної комісії по діалогу з УАПЦ Архієпископа Білоцерківського Митрофана (Юрчука).

Божественну літургію та саме архієрейське відспівування очолив високий гість із Москви Митрополит Крутицький і Коломенський, керуючий Московською єпархією Ювеналій.

Необхідно сказати й про патріарше богослужіння в Луганську, яке відбулось без участі Предстоятеля УПЦ, Блаженнішого Митрополита Володимира та інших київських впливових архієреїв. Все це говорить про появу демократії і свободолюбства в сучасній УПЦ Московського Патріархату. Тут є і критика, і порозуміння серед єпископату УПЦ.

Ми нагадували про інтерв'ю Митрополита Софронія, який давав оцінку не тільки подіям про незалежну Українську Православну Церкву, але й про її проросійських опозиціонерів, які не дають можливостей утворити в Україні єдину помісну УПЦ.

Але хто міг подумати про Митрополита Тернопільського Сергія (Генсичького), який в останні роки яскраво захищав ім'я Гетьмана України Івана Мазепи, доводячи, що він був анафематствуваний незаконно і, що треба його обов'язково реабілітувати в очах українського та російського народів.

Нещодавно відбулась у Києві і інша важлива церковна подія. Як повідомив веб-сайт "Киевские ведомости" від 30.08.2011-го року, що мер міста Києва Л.М. Черновецький з депутатами Київради прийняли рішення "...про перейменування в столиці України вулиці Урицького на вулицю Митрополита Василя (Липківського, засновника УАПЦ)".

Святійший Патріарх Філарет (УЦКП) і Блаженніший Митрополит Володимир (УЦ МП).

Таким чином, проаналізувавши всі ці події, які мали і мають місце в Україні, хочеться нагадати багатьом архієреям, священнослужителям, владі і всьому православному народу, щоб обов'язково подивились історично — обґрунтований фільм — драму "Раскол", режисера Миколи Достала, в РФ. В ньому розкрита дійсність Російської Православної Церкви Московського Патріархату, де головну роль грає фанатик, деспотично налаштований до простого народу та до своїх підлеглих, Патріарх Московський і всієї Росії Никон, в тому числі й до протопопів, особливо Авакума, Стефана, духівника царя Олексія Михайловича, ченців, князів, бояр і бояринь, які сміливо виступали проти диктату і його жорстокості. Ці події відбувались в другій половині XVII-го століття перед прибуттям до влади Петра I, сина тогочасного царя Олексія Михайловича. Тому задається питання: хто кого розколов? Старообрядці, чи новообрядці Російської Православної Церкви Московського Патріархату на чолі з Патріархом Никоном, та його прибуття до церковної влади, який виступав не як Першосвятитель своєї Церкви, РПЦ МП, а як кат, палач (який палить без жалю людей у вигляді інквізитора), деспот, розпинатель, тиран і знищувач свого рідного російського народу. Й не випадково я ще раз нагадую цитату сучасного українського кореспондента Віталія Портникова, який писав про церковні обряди, на які звертають увагу керівники Православних Церков, а не "...на християнські цінності в суспільстві..., які повинні супроводжувати віру, виявляються нікому не потрібними". Веб-сайт "РІСУ" <http://risu.org.ua/> від 20-го вересня 2011-го року.

Але ж церковні реформи Патріарха Никона в середині XVII-го століття, були побудовані не на догматичних істинах Церкви, а на обрядових, місцевих, які принесли росіянам стільки страждань, поневірянь і різних катувань, чи то живими в землі закопаними, чи живими були спалені.

Так і Київська Митрополія Руської (а не Російської) Православної Церкви Константинопольського Патріархату була розколота московськими князями на дві митрополії, ще й на Московську. І все це творилося без волі Київської митрополії, а тим більше, без дозволу Константинопольського Патріархату.

Таким чином, і сучасна РПЦ і УПЦ Московського Патріархату повинні припинити обманювати народ

своїми ілюзорними словами, як про "благодатність" і "канонічність" і, що все це є тільки у Москві, а не у Києві, де відбулось і історичне Хрещення руського, тобто українського народу, а також проповідь святого апостола Андрія Первозваного. Щоб у архієреїв і духовенства на першому місці були милосердя, благодійництво, співчуття до бідних і нещасних людей, а не пошуки багатих корупціонерів і олігархів, від яких чекають дорогих автомобілів: "мерседесів", "лексусів", "крайслерів" та інших тимчасових благ.

Тому ці історичні факти яскраво говорять і нашій сучасності, в якій ніхто з вищого духовенства і взагалі, рядового духовенства не рахується з парафіянами, а, як писав великий пророк Єзекиїль у VI-му ст. до Р.Х. у главі 34, що: "...горе пастирям Ізраїлевим, які пасли себе самих! А чи не стадо повинні були пасти пастири? Слабких не укріплювали, а хворої вівці не лікували, і пораненої не перев'язували і вкраденої не повертали, і

думатися над тим, що корисніше перед Богом — "Лексуси" та "Мерседеси" придбані за великі гроші бідних парафіян, які коштують від 100.000 до 200.000 \$ американських доларів, чи формування і будівництво благодійних будинків для самотніх людей старшого віку, в тому числі й безкоштовні ідальні для бідних, нещасних, хворих і голодних людей. Адже у всіх Церквах немає і Православних середніх загальноосвітніх гімназій, ліцеїв тощо.

Пора зробити висновки і не чекати кінцевих днів свого життя на землі.

Про пастирство Митрополит Адріан писав у своїй доповіді, яку оприлюднив на Православному пастирсько — просвітницькому Форумі, у Києві, в Київській православної богословській академії (29.07.2010-го року) <http://www.eparhija.com.ua/index.php?newsid=60>

Таким чином, прочитавши цю велику, а можливо й складну статтю за своїм змістом, мені хотілося б, щоб її читачі вірно зрозуміли мою думку і самі стали на шлях правди, істини, терпіння і перемоги українського народу над віковими своїми стражданнями.

Після цієї статті прес-служба Богородської єпархії УПЦ Київського Патріархату, у Підмосковії, розміщує для читачів нашого веб-сайту прем'єру відеофільма «Раскол» режисера Миколи Досталю по сценарію С. — Петербурзького письменника Михайла Кураєва. <http://rpsc.ru/news/culture/2011/premera-filma-nikolaya-dostalya-raskol>

Відбувається чин похорону над спочилим Митрополитом Харківським Никодимом (Руснаком)

загубленої не шукали, але керували ними з насиллям і жорстокістю...хіба замало вам того, що пасетеса на доброму пасовиську, а тим часом, решту...витоптуєте ногами вашими, п'єте чисту воду, а останок скаламучуєте ногами вашими".

А пророк Єремія у главі 25, 34—36 вірші писав: "Ридайте пастирі і стогніть, і посиपाєте себе порохом, вожді стада, бо виповнилися дні ваші для заволодіння і розсіяння вашого і впаде, як дорогий посуд. І не буде притулку пастирям і спасіння вождям стада. Чутно волювання пастирів і ридання вождів стада, бо спустошив Господь пасовище їх".

Щось подібне сталося на початку ХХ-го століття в роки більшовизму, про що преподобний Серафим Саровський після Божого йому видіння, говорив, як Господь знищить архієреїв і все духовенство Російської Православної Церкви за відступлення від Заповідей Божих. Це видіння було на початку ХІХ-го століття, а виповнилось воно аж на початку ХХ-го століття, в 1917-му році.

Ось чому багаті архієреї всіх Українських Православних Церков, в тому числі й Російської, повинні за-

вороченнях в руском религиозном сообществе XVII века. Мы знаем, что было до раскола — Борис Годунов, Иван Грозный, Смута, Минин и Пожарский... Знаем, что было после — Пётр Первый, дворцовые перевороты. А период царствования Алексея Михайловича по прозвищу Тишайший (отец Петра I) — самый малоисследованный, и широкий зритель с ним не знаком. Как говорил Александр Солженицын, «не было бы XVII века, не было бы и 17-го года»... В этом отрезке, с половины XVII века до его конца, произошли: Соляной бунт, Медный бунт; был Степан Разин, но главное — это раскол Русской православной церкви, который стал, можно сказать, переходом от Руси средневековой к России имперской. Об этом трагическом событии и важнейшем этапе истории Руси рассказывает наш фильм».

Пропонуємо веб — сайт, на якому розміщений відеофільм «Раскол» в 20-ти серіях.

<http://www.lovekinozal.ru/news/2011-09-06-7762>

ВЛАДА ЯНУКОВИЧА ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ЇЇ ОПОНЕНТОМ Є УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД

Нинішні події на вершині владної піраміди в Україні змушують згадати перші дні перебування у президентському кріслі Віктора Януковича. На перший погляд дивні нюанси перших днів його президентства змушують по-новому їх осмислити. Як тільки офіційно Віктора Януковича було оголошено Президентом України, у Києві розпалася скульптурна композиція засновників Києва. Коли Віктор Янукович входив до будівлі Верховної Ради на інавгурацію несподівано закрилася перед ними стулка дверей. А 9 травня 2010 року на церемонії біля Могили Невідомого Солдата на Президента від пориву вітру впав на нього траурний вінок.

Після усього того Віктор Янукович став поводитися доволі дивно як для керівника демократичної держави. Де б він не з'являвся, по нинішній день, обгороджують та блокують цілі квартали. На прес-конференції в червні 2010 В. Янукович зізнався, що у його охорони є для цьо-

го серйозні підстави. Які? — ставили риторичне запитання журналісти. А у той же час серед народу поширювалася вість, що нинішній правитель України, не добувши свого терміну, піде в небуття.

В Україні до цього різним було ставлення від повного заперечення, мовляв примітивні фантазії — до нагадування, що у момент присяги (а це був січень) президента США Джона Кеннеді вдарила блискавка...

Згадати усе це змушує хвиля вимог відставки Януковича, яка у перші дні листопада прокотилася від Донбасу й Харкова аж до Карпат. У Києві такі акції протесту відбувалися під стінами Верховної Ради та Кабінету Міністрів. Мали вони декілька особливостей. По-перше, були вони менш чисельними ніж цього очікували організатори. Це дало владі підставу говорити, що ідеї та заклики опозиції не підтримуються загалом суспільства, зводячи поняття опозиції здебільшого до «Батьківщини». Ця деталь показує, що влада в своїх діях надалі керується емоціями, а не розумом. Нині, як свідчать соціологічні заміри, в опозиції до влади і ті, котрі підтримують опозицію (більше 60 відсотків) та ті, хто не підтримує нікого. А це загалом значно більше 70 відсотків українського суспільства. Чому ж тоді так відносно мало людей виходить на акції протесту?

Організатори акцій з цього приводу наголошують, що з боку влади йде і залякування людей, і фізичне перешкодження у приїзді до Києва. У нинішньої влади у тому плані є вже чималий досвід «попередження» перевізників про позбавлення їх ліцензій за «несанкціоновані курси» до Києва.

Окрім цього, перед кожною більшою політичною акцією йде «інформування» суспільства, що СБУ має дані

про підготовку «терористичних актів». Так і було напередодні 20-річчя Незалежності України, і напередодні винесення вироку Юлії Тимошенко, і передодні запланованих у всій Україні на 3 листопада акцій протесту. В останньому випадку «вистріл» був «грубого калібру». Йдеться про озвучену В. Януковичем на розширеному засіданні уряду заяву про «безсовісних людей», котрі скуповують зброю, щоб нападати на органи влади... Хоч це питання вже широко коментувалося, проте хочу ще зупинитися на деяких його нюансах.

Нинішня влада багато говорить про залучення в Україні інвестицій. Після Януковичевих заяв про зброю багато хто з можливих інвесторів буде думати, чи Україна є достатньо безпечною країною для вкладання інвестицій. Тут напрошується висновок: такі заяви може робити або провокатор, або людина, котра не пам'ять, що робить.

Тому є сумніви чи інформація про «зброю» призначалася для озвучення, чи це був неконтрольований хід Януковича. А інформація, що йому подавалася, мала бути інструментом впливу «яструбів-шовіністів» з верхів влади, щоб схилити Януковича на свою сторону у їх змаганні з прихильниками європейського вибору України в оточенні президента.

А що такі групи існують, і що між ними йде боротьба, свідчить хоча б історія вже декілька разів анонсованої «відставки» Дмитра Табачника. І кожного разу за нього заступався (або просто обґрунтовував прийняті в Москві рішення) Микола Азаров. В результаті на розширеному засіданні

уряду 2-го листопада Табачнику та іншим стовідсотковим кандидатам на звільнення дали черговий термін для чергового виправлення ситуації...

Опосередковано про існування двох вдвох груп впливу на Януковича з різними цілями та з різною ментальністю свідчить зневажливо-насмішкуваті відповіді міністра внутрішніх справ України Могильова на дні уряду у парламенті 4 листопада з приводу оголошеного Януковичем «скуповування зброї». Так же само насмішкуватим були коментарі Могильова й з приводу подій перед парламентом та кабінетом 3-го і 4-го листопада 2011 року та з приводу затримання і побиття людей.

Чи не кожний день бачимо, що Янукович схиляється до агресивно-силової, орієнтованої на Росію, групи. Проте, коли від такої політики можуть опинитися під загрозою інтереси групи, яка має орієнтований на Європу бізнес, на верхах олігархічної може початися інша розмова з Януковичем.

Хоч 4 листопада Могильов ще насміхався з акцій протесту, то вже 7 листопада його перевели з Києва з Міністерства внутрішніх справ України до Криму на посаду керівника уряду Криму.

Нині ще немає достатньо даних, щоб однозначного судити, чи насмішки Могильова, які у першу чергу дискредитують Януковича, стали причиною його переведення до Криму. Проте можна однозначно говорити про черговий акт гвалтування закону з боку Януковича. Відповідно до статті 136 Конституції України, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим призначається на посаду та звільняється з посади Верховною Радою Автономної Республіки Крим за погодженням із Президентом

Україні. Виникає питання, як президент України міг 7 листопада погодити кандидатуру Могильова, коли щойно на 8 листопада було заплановане у кримській Верховній Раді голосування за цю персону. А як що так, то це означає, що В. Янукович розглядає кримський парламент як слухняних кнопкодавів, котрі беззастережно виконують волю Києва. Себто тут маємо класичне свічення диктаторської поведінки Януковича.

І те, що Януковича у світі сприймають як тоталітарно-диктатора, дуже багато зробив Могильов, перебуваючи на міністерській посаді в Києві. Тому можна говорити про його політичне заслання. Не виключено, що останньою краплею терпіння стала «мудра» підказка про шантаж зброю.

А з другого боку, Могильов вже був у Криму. І там, на посаді керівника міліції проявив себе як людина твердої руки, безпощадно розправляючись з кримськими татарами. І якщо Могильова, який відчув хміль найвищої влади, який бачив як з його повеління спецназівці налітали на ненависних йому демократів-націоналістів (у цьому мене остаточно переконав факт, що ніхто з міліції 7 листопада 2011 року й пальцем не кивнув, коли комуністи, проігнорувавши рішення суду про заборону ходи Хрещатиком, вільно пройшлися під червоними прапорами і з портретами Сталіна головною вулицею столиці України, що не могло трапитися без політичного рішення верхів), відсунули на другий план, то він тупо мститиме Януковичу.

Проте не можна виключати, що Янукович, враховуючи настрої в регіонах, в тому числі й в Криму, задумав будувати вертикаль твердоруких та твердолобих, щоб рятувати «стабільність». Проте такими діями він не ані збільшить свого «авторитету», ані не зміцнить стабільності. Як показують найновіші соціологічні опитування, переважна більшість мешканців Криму, належно від національності, край негативно сприймає усі кадрові десанти (як київські, так і донецькі). Тому ряд політиків прогнозують в Криму Могильову «веселе життя», що звичайно, вплине на клімат загалом в Україні.

Проте такі прогнози, багатьма політиками з партії влади, називаються тенденційними та безвідповідальними. Журналісти, твердить і Азаров, і ряд його міністрів, вишукують маленькі негативи і ніяк не хочуть бачити величезного позитиву, який робить «народові країни» нинішня влада. А вона, відомо відбирає у корінного етносу мову й пісню. Тут маю на увазі найновіший приклад — горезвісну поправку регіонала Бондаренко (у минулому прес-секретаря олігарха Колеснікова) до Закону України «Про телебачення і радіомовлення», якою на половину врізається обов'язкова присутність української пісні на радіо та телебаченні. Звичайно, що до «величезного позитиву» влади слід віднести й те, що в ряді науково-дослідних інститутів, внаслідок реформи системи оплати, реальна заплата зменшилася удвічі, і це без врахування росту цін. Це яскраве свідчення, що йде намагання усунути з дороги вчених, котрі нагадують владі, що підміна прибутком об'єктивних законів природи — шлях до самознищення цивілізації загалом і влади, зокрема. В результаті багато вчених, стоять нині на базарах, що є промовистим «втіленням» обіцяного у ході президентської виборчої кампанії «покращення життя вже сьогодні».

І це, що люди під стінами парламенту плачуть від безвиході, міністри й депутати з партії влади називають нормальним демократичним процесом. А іменування ненормальності нормальними процесами — свідчення рівня деморалізації нинішнього політичного класу.

Одними з його зримих виявів є Януковичове Межигір'я з обведеними, наче якась твердиня, непробивними мурами. Людина, яка вдарила автомобілем у той мур, повідомляють інформаційні агентства, загинула на місці.

І хоч Янукович з маніакальною впертістю не хоче позакати свого «царства» журналістам, проте інформація з-за масивного муру все ж таки просочується. Зокрема від лікарів, котрих час від часу відривають від рутинної роботи, та возять за межигірський мур, щоб ті подивилися усю януковичову челядь. Виявляється її немало. Усього, як твердять люди, котрих впустили за мур, тисячу осіб (не рахуючи охорону, яка відноситься до окремої категорії челяді). Це будівельники, прибиральники, кухарі, травокоси, страусопаси та ряд екзотичних професій. І їх медичне обслуговування йде за рахунок держави.

Тут вважаю за доцільне процитувати думку, сказану майже 250 років тому «батьком» політичної економії Адамом Смітом. «Великі народи ніколи не бідніють від марнотратства й нерозумної поведінки приватних осіб, але вони бідніють від марнотратства своїх урядів. (...) Увесь суспільний дохід йде на утримання непродуктивних людей. Такими є усі особи, що складають багаточисленний і блискучий двір...» Ці слова писані начебто про до нинішньої ситуації в Україні.

На одному її полюсі маємо, заховані за високими парканами чи мурами непродуктивних осіб, що складають багаточисленний і блискучий двір, а на другому полюсі є люди, котрі, пройшовши пекло Чорнобиля чи Афганістану, отримують нині по 800 гривень пенсій. А місячний курс лікування, від набутих у тому пеклі хвороб коштує значно більше ніж величина їхньої пенсії.

Тому вони прийшли під стіни Верховної Ради та Кабінету Міністрів домагатися справедливості. Коли на їхні домагання ніхто не відповів, ніхто, окрім депутатів з опозиції, до них не виходив, то розлючений народ (партія влади у своєму жаргоні (не тільки між собою, а й екранів телебачення, називає його насмішковано «талпой» юрбою) двічі звалив символ «демократії» Януковича — двометровий залізний паркан. У відповідь проти, переважно літніх людей було кинуте декілька шеренг у повному бойовому облаштуванні спецназу. Озброєні юнаки, не дивлячись, що під їхніми ударами падали на землю люди віку їхніх батьків, а то й дідусів, переступали через них, виштовхуючи за межі поломаного паркану тих хто, ще стояв. За свіченням очевидців, окремих молодих людей хапали за руки й за ноги, кидали у ще один символ «демократії» Януковича — тюремні спецавтомобілі та по садистськи били. Правда, партія влади свідчення ці називає не бездоказовою інформацією типу «баба бабі сказала...»

Все це стало причиною, що 5 листопада в Києві за ініціативи громадської організації воїнів-афганців «Ніхто крім нас», громадянського руху «Спільна справа», а також низки союзних громадських об'єднань утворили Народну Раду України, головним завданням якої визначено відсторонити від посади Президента України Віктора Януковича. Є це зовсім нова Народна рада, яка не має нічого спільного із ще з формально існуючою Народною радою, створеною восени 2009 року для підтримки Віктора Ющенка на президентських виборах 2010 року. І хоч нова Народна рада є народною ініціативою, підтриманою хвилею акцій протесту, політики з партії влади кажуть, що усе це організують їхні політичні опоненти. З цього однозначно виникає, що для нинішньої партії влади опонентом є український народ. Тому йде нині шалене нищення тих підвалин, які не дозволяють народові скотитися до рівня п'яної юрби. Недаром же шовініст Болдирев та іже з ним усіх протестуючих у Києві називають «талпой...». З історії та літератури знаємо, що такі епітети, такий стиль притаманні мові деградованих окупантів.

Мирослав ЛЕВИЦЬКИЙ

Йосиф СІРКА, (Торонто, Канада)

ЧИ ЗНАЄ Д. ТАБАЧНИК, ЩО УКРАЇНЦІ ТЕЖ ЛЮДИ?

«Мене теж непокоїть політика Міністерства освіти, котре проводить деукраїні засмію в Україні, а саме зменшенням влситуку української мови та викривленням правди-вої історії України».

Ераст Гуцуляк, Почесний Консул України в Канаді (з листа до Президента В.Януковича).

Ще кілька тижнів тому президент України В. Янукович, під час зустрічі з українською діаспорою в Бразилії, запрошував вихідців з України словами: «Приїжджайте в Україну, там зараз цікаво жити». Він обмінявся навіть з українцями Бразилії дарунками.

Українська еміграція у Бразилію почалася 120 років тому, президент Бразилії підписав закон, згідно з яким 24 серпня оголошено національним днем української громади в Бразилії — на знак визнання вкладу українців у розбудову країни. Про українську 500-тисячну громаду Бразилії ще початком року появилася у Дніпропетровську книга відомого журналіста й письменника Фіделя СУХОНОСА. «Ріо-де-Україна». В. Янукович міг на власні вуха й очі переконаватися, що українці Бразилії протягом 120 років зберегли не тільки свою мову, але й культуру, поряд з тим, що вони знають і португальську та є сумлінними громадянами Бразилії. Ще недавно перо Ф.Сухоноса знайомило українців також з великою українською діаспорою США, яка цілком по-іншому влаштувалася на цьому континенті. Бразилійську та канадську українську еміграцію об'єднав те, що українські поселенці отримували тут поля та ліси, які розчищали та оброблювали і тим причинилися до розбудови цих країн. Сьогодні українська діаспора Бразилії ще й далі працює переважно в сільському господарстві (біля 80%), а канадські українці вже із фермерства перейшли в науку, бізнес та в індустрію, і лише мала частина залишилася в сільському господарстві. Об'єднує українську діаспору взагалі любов до праці, любов до своєї релігії (православної і греко-католицької), до своєї мови, культури й історії — те про що і сам президент України не дуже знає, оскільки церкву він підтримує московську, а мову обіцяє українцям чужу. Під сучасну пору українські громади можна знайти не тільки в Канаді, Аргентині, Бразилії, США, але й по всій Європі, бо тікають люди вже не з тої причини, що у 19 ст., але тому, що в Україні запанувало політичне хамство, яке дозволило прийти до влади людям, що дбають лише про власні прибутки. Оліґархи та чужинці, в кишенях яких не тільки український паспорт, але й паспорти інших країн, де і тримають свої награбовані, або нечесно придбані капітали, не дбають, що висококваліфіковані спеціалісти покидають Україну, щоб десь у світі заробити на прожиття, або, щоб знайти успішність, де панує політична культура і верховенство права.

Українська діаспора становить понад 20 мільйонів колишніх та сучасних вихідців з України та українських етнічних земель. Щомісяця діаспора «вливає» в економіку України суми доларів, які далеко перевершують позики Міжнародного Валютного Фонду. Коли б українські заробітчани, діаспорні родичі припинили посилати щомісяця десятки мільйонів доларів на підтримку рідних, то бідність в Україні зросла б подвійно.

Якщо взяти під увагу те, що такі країни, які налічують по 2—5 мільйонів населення, а користуються повною національною свободою, то боляче робиться при погляді на Україну, в якій треба боротися за те, щоб почути українське слово по телебаченню або по радіо, а про друковане слово вже й не згадуємо. До прикладу, двомільйонна Словенія має своє телебачення, радіо, газети, книжки — все словенською мовою, незважаючи на те, що живуть тут і хорвати і серби та ін. У Словенії нікому не спаде на думку вимагати, щоб запроваджувати тут другу державну мову, бо ж сусіди їх не розуміють. Але це не тільки мала Словенія шанує своє, так роблять албанці і прибалтійські республіки, яких по території та чисельності населення можна порівнювати з областями України. Всі ці країни також мають свої діаспори, які досить гармонійно живуть і спілкуються з країнами свого походження.

І тут нам потрібно замислитись, чому українська діаспора так активно допомагає Україні матеріально, а дуже слабо духовно?! Звичайно, можна перерахувати конференції, зустрічі з президентом, Фонд Яценка та пересилання десятків тисяч книжок у різні бібліотеки України, заведення комп'ютерів, гуманітарної допомоги і т. ін.. Духовно в розумінні моральному, щоб підтримати дух боротьби за своє, яке зараз окупаційна влада нищить швидкими темпами.

Міністр освіти Дімітрій Табачник вже вкотре показав своє антиукраїнське, імперське обличчя і залишається далі в уряді Януковича, який мав би дотримуватися Конституції, а не вигаданих «теорій» про те, що так «історично склалося». Навіть людина, що дуже мало знає про історію України, знає, що в Україні «історично» не складалося, але її історично окупували і окупувають досі. Спочатку вдавалися до окупації території, а зараз, коли існує незалежна Україна у певних кордонах, то її окупувають російськими найрізноманітнішими виданнями, російським радіо, телебаченням та кінофільмами, різними сайтами, які позначають, що українські, але з російською мовою (згідно зі статистичними даними в Україні видають лише 10% журналів, 30% газет і 56% книжок українською; частка українського мовлення у програмах восьми (українських?) найрентговіших телеканалів у сукупності становить лише 22% в радіо ефірі спілкуються українською лише 4% — притім понад 50% населення спілкується українською). Тому абсурдно звучить з вуст міністра речення, що в його мовній програмі «права людини поставлені на чільне місце». Дуже можливо, що пан Табачник українців не вважає людьми, то й не бере до уваги їхні права!? Міністр освіти, науки, молоді й спорту Табачник відомий своїми антиукраїнськими ненауковими теоріями та висловами, але відвертий шлях на, русифікацію України він відважився оприлюднити в інтерв'ю журналові «Обрати внимание» (Зверни увагу). Він хоче змусити держслужбовців вивчати імперську мову. Якщо він так дбає про майбутню «конкурентноспроможність» українців (і російськомовних), то чому б не орієнтуватися на вивчення китайської, яка, без сумніву, має перспективу не тільки в Україні, але й у цілому світі, бо вже зараз нею розмовляють майже півтора мільярда людей?!

В інтерв'ю журналові Д. Табачник зазначив, що «безглуздо і аморально відмовлятися від того, що в нашій країні склало-

ся історично». І це сказала особа, яка вважає себе істориком. Тут слід так ясно сказати, щоб «авторитет» міністра не заводив людей в оману — в Україні історично не склалося те, що його, з ласки Москви, поставили міністром — його свідомо поставили на це місце, щоб зруйнувати українську освіту і спрямувати вивчення історії на спільний підручник з окупантом.

Історія України є яскравим доказом того, що з вільної нації, з її мови може зробити шовіністична окупаційна влада, яка не зуміла знищити українську мову за час царської імперії і за час кривавої червоної імперії. Отже, не «історично склалося», а за допомоги різних указів, циркулярів, постанов ЦК КПРС про боротьбу з українським буржуазним націоналізмом (мабуть українці є одинокою у світі нацією, які не мають власної буржуазії, але мають буржуазний націоналізм). Зараз шовіністична пропаганда займається демагогією про російськомовний народ, якого нема, але є живуча шовіністична мрія — зрусифікувати Україну. Фраза про «права людини» у безправній країні є лише окомилуванням та відверненням уваги від дискримінації українців у незалежній Україні та від втягування українців у московсько-азійське ярмо.

ЗМІ на Заході щодня приносять інформації про тисячі студентів в Лондоні (Великобританія), в Монреалі (Канада), які

протестують проти підвищення оплати за навчання, про сотки мирних демонстрантів, які окупували площі перед фінансовими центрами в різних містах світу — вимагають змінити соціальну несправедливість. А українська діаспора мовчить, коли україножер-міністр запроваджує явно імперську політику, яка має знищити не тільки українську мову, але й державу. Можна зрозуміти студенство в Україні, бо студентка, яка квітами ткнула Табачникові в лице, змушена була залишити університет. Діаспора має не тільки моральне право, але й обов'язок запротестувати проти того курсу, який започаткував міністр уряду Януковича. Діаспора повинна голосно і ясно сказати президентові, що людські права в Україні стосуються і українців, бо вони були вже людьми тоді, коли починалося людство. На лист Почесного Консула Гуцуляка президент може не зреагувати, але якщо до Києва надійдуть мільйони листів на адресу Президентської адміністрації з вимогою звільнити україноненависника-міністра, то може хоч один лист дійде й до Януковича! Не вистачає мати моральне право — його потрібно і використати, бо інакше мрія попередніх поколінь про вільну й незалежну Україну залишиться мрією!

12. 11. 2011 р.

• ПОЕТИЧНИМ РЯДКОМ

Віра КРИВА

Не тійся багатством — воно не твоє: сьогодні, чи завтра Господь забере.

Бійся, що прийде колись і така твоя хвилина: відповідь за все людина.

ЄВАНГЕЛІЄ ВІД ЛУКИ 17, 19—28

Як Бог людину сотворив, багатим будь не боронив,
Бо все, що маєм на землі віддав у дар тобі, мені.....
І як таланти роздавав, хотів, щоб кожний користав:
Побільшував, добро творив, нажите з бідним розділив.
Не гріх багатим бути, **а те, як гроші роздобути:**
Чи чесно, з працею прийшли, чи награвовані вони.

Однаково приходим в світ — багатий, бідний чоловік,
Живемо: бідним чи багатим — однаково нам помирати.
И коли Господь покличе нас — відходимо лиш в різний час

Хизується багата людина — у неї гроші, в неї сила!
Здається їй підвладне все: вона купує, продає.

Буває бідному подасть, чи щось на церкву передасть.
І гадки у душі не має, що прийде час і ВіН СПИТАЄ
За скоєнеє зло, коли й кому зробив його.
ЗЛО залишається з тобою,
БАГАТСТВА Ж НЕ ВІЗЬМЕШ З СОБОЮ!

Працюй, людино, чесно заробляй, «ДЕСЯТИНУ»
на «БОЖЕ» не шкодуй,
Навіть більше дай, осягнеш справді «Божий рай»:
Душа радітиме твоя, а це — найбільший ДАР життя.

ДЕСЯТИНА — це виконання ТВОЇХ обов'язки в перед БОГОМ. Це той внесок, який ще АВРААМ-батько всіх віруючих віддав зі всього свого майна Мельхиседекові — священникові бога Всевишнього(діув. Бут.14,17;24) У всіх інших новозавітних писаннях йдеться не про чітку міру, а про суть та важливість щедрого ДАВАННЯ тим, хто цього ПОТРЕБУЄ(виділи сам пріоритетні сфери та потреби, де ТИ можеш ДОПОМОГТИ ТВОЇМИ ГРОШИМА.

Використано матеріал із газети «Час та події» номер 24, ст.59, 2011 рік, (Чикаго-США).

ПРЕЗИДЕНТ ЯНУКОВИЧ ПОБАЧИВ, КУДИ ПАТРІАРХ КИРИЛ ТЯГНЕ УКРАЇНУ

Патріарх Кирил — знову в Україні. Літак з вищою церковною особою Росії ввечері 14 вересня приземлився в Луганську.

Свій четвертий цього року візит на українські території Кирил як завжди публічно присвятив чисто церковним справам — двадцятиріччю луганської єпархії. Однак його противники упевнені, що за частими приїздами патріарха стоїть велика політика і страх втратити вплив на Українську православну церкву Московського патріархату. Про це свідчать дискусії, що нібито загострилися всередині церкви, де зростає кількість прихильників самостійності і незалежності від Москви.

Про те, чому Кирил зачав до України, навіть священників і спонсорів Київського патріархату викликали на «бесіди», на чієм боці в церковному протистоянні Янукович і що примусило церкву виступити на захист Тимошенко і Луценка, в інтерв'ю ЛІГАБізнесІнформ розповів глава Української православної церкви Київського патріархату Філарет, який давно знаходиться в протистоянні з Російською православною церквою і виступає за об'єднання УПЦ.

«Росія використовує церкву в політичних цілях» — *Ваша Святість, на цьому тижні вчетверте в цьому році в Україну приїжджає голова Російської православної церкви Кирил. Що, на ваш погляд, криється за частими візитами патріарха? Це і є релігія або вже політика?*

— На мою думку, Росія використовує церкву в політичних цілях. Адже, коли патріарх Кирил приїжджає в Україну, він не стільки говорить про духовні цінності, про покаєння людей в своїх гріхах, скільки говорить про російський мир. Що таке російський мир? Це та ж Російська імперія в якомусь новому вигляді. Політика це чи ні? Звичайно, політика. Це використання церкви з наміром створити нову державу під керівництвом Москви. Коли патріарх Кирил приїжджає сюди і говорить про вступ України до Митного союзу — а ми знаємо, що про це він говорив під час літнього візиту, — хіба це духовність? Тому, коли він вперше приїхав до України, і його тут і президент добре прийняв, і уряд, то громадськість і ЗМІ оціни-

ли його як політичного діяча. Він займався більше політикою, ніж духовними справами.

Я не хочу стверджувати, що патріарх нічого не робить духовного. Так, він проводить богослужіння, займається питаннями керівництва Української православної церкви Московського патріархату. Але при цьому головною метою його приїздів в Україну, як це зараз ясно видно, було обмежити або навіть ліквідувати самостійність і незалежність УПЦ МП в управлінні. Залишити назву, але щоб митрополит Володимир фактично незалежності не мав. Ось Кирил і їздить по всіх єпархіях УПЦ, як по своїх власних, забуваючи, що тут є свій предстоятель.

— *Є версія, що коли митрополит Володимир відійде від справ, можливі два сценарії розвитку подій. Перший: на чолі УПЦ МП поставлять явно промосковського кандидата, скажімо, з Одеси або Донецька. Другий: спробують позбавити церкву незалежності, для цього патріарх Кирил, можливо, навіть змінить громадянство і переїде жити в Україну. Який варіант найбільш вірогідний?*

— Я думаю, жодного реального варіанта з названих вами немає. Нібито намір у патріарха був, в тому числі, і отримати українське громадянство, створити другу резиденцію в Київській Лаврі і навіть змінити титул — на «патріарх Московський, Київський і всієї Русі». Були запущені такі чутки. Але чутки — це не офіційне рішення, вони запускаються для того, щоб вивчити реакцію: якщо сприймається сценарій — так і діяти, якщо ні — говорити, що чутки нічого під собою не мають.

— *Хочете сказати, що за чутками все-таки стоїть РПЦ?*

— Звичайно.

— *І яка реакція в Україні?*

— Негативна. Але патріарх Кирил не відмовляється від ідеї просування у нас російського світу. І щоб її втілити в жит-

тя, УПЦ МП треба позбавити самостійності, треба взяти Україну під своє безпосереднє керівництво. Для цього він і продовжує свої візити. Як реагує на це митрополит Володимир і взагалі УПЦ МП? Безумовно, негативно. Відчуваючи такі настрої, Кирил в минулому році після служби в Лаврі сказав, щоб Володимир з цього приводу не турбувався. Раз патріарх був вимушений говорити на цю тему, значить, побоювання у Володимира мали місце. А раз єпископат і духовенство відчували, що їх можуть позбавити самостійності, значить, були якісь дії, спрямовані на це. В іншому випадку у Кирила не було б мотивів говорити про це публічно.

Однак поїздки патріарха Кирила продовжуються після цієї заяви. У цьому році він вже в четвертий або п'ятий раз приїхав до України.

І в його планах не тільки Луганськ (патріарх здійснює дводенний візит в Луганську область, — ред.), він ще до кінця місяця на Буковину має намір приїхати. Самі бачите, скільки часу він приділяє Україні.

Але результат все одно негативний. Доказом служить той факт, що у нього, як повідомляють ЗМІ, є наміри про будівництво на цьому місці каплиці. «Ганьба буде нам, українцям, якщо ми не збудуємо тут у найближчий час каплицю, де кожен християнин зміг би помолитися за загиблих у Бабиному Яру!» — наголосив Святійший Владика. Нехай Господь упокоїть душі загиблих у Бабиному Яру і ніколи не допустить у майбутньому подібних трагедій! Вічна їм пам'ять!

«Інформаційний бюлетень НЦ КП»

• 3 ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ЄПАРХІЯ ІДЕ ДОРОГОЮ БУДІВНИЦТВА

20 листопада, у неділю 23 по П'ятидесятниці, керуючий Дніпропетровською єпархією Преосвященніший Симеон відвідав парафію святого Архистратига Михаїла

міста Дніпропетровська, де очолив Божественну літургію. Владиці співслужили: секретар єпархіального управління прот. Віталій Лопушанський, благочинний Новомосковського району області прот. Микола Капралік, настоятель парафії прот. Михайло Смачило та клір єпархії.

По закінченні служби Божої Преосвященніший владика звершив чин освячення фундаментів під зростаючий храм та заклав пам'ятну капсулу, свяченою водою окропив прихожан та прилеглу територію, на якій в недалекому майбутньому планується

будівництво приміщення для недільної школи.

У своєму слові архіпастир у повноті розкрив значення та важливість храму в житті суспільства. За внесення своєї важливої лепти у життя цього храму та парафії загалом достойники отримали від архіпастиря благословенні єпархіальні грамоти.

На завершення отець Михайло висловив подяку владіці за спільну молитву та освячення початку будівництва, побажав міцного здоров'я, духовних злетів та успіхів у нелегких архіпастирських трудах.

Богослужіння закінчилося устаткованим багатоліттям.

МОЛИТВА ЗА ЖЕРТВИ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ 1932—33 РР.

26 листопада 2011 р., в День пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932—33 рр. в Україні та закордоном відбулися численні поминальні заходи.

Зранку біля Меморіалу жертв Голодомору в Києві шану загиблим віддали Президент України Віктор Янукович та інші керівники держави, а також Президенти України у 1991—94 рр. Леонід Кравчук, у 1994—2004 рр. Леонід Кучма та у 2005—2010 рр. Віктор Ющенко.

О 14.30 на цьому ж місці відбулися громадські заходи та панахида за жертв Голодомору.

Свічі пам'яті до меморіалу були покладені екс-Президентами України Л. Кравчуком та В. Ющенком, представниками дипломатичного корпусу, політичних партій, а також усіх областей України, міст Києва і Севастополя.

Очолив панахиду Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет, якому співслужили єпископи Переяслав-Хмельницький і Бориспільський Епіфаній, Васильківський Феодосій, Богуславський Євстратій, Вишгородський Агапіт та столичне духовенство. Також у панахиді взяли участь представники УГКЦ на чолі з Верховним Архієпископом Святославом Шевчуком, єпископ Римокатолицької Церкви Маркіян Трофим'як, представники УАПЦ на чолі з єпископом Володимиром (Черпаком).

На заходах пам'яті також були присутні представники УПЦ (МП) на чолі з єпископом Пантелеймоном (Поровознюком), які, однак, не бра-

ли участі у спільній молитві.

Співав хор Київської православної богословської академії під керівництвом священика Петра Бойка.

Після завершення панахиди перед присутніми виступив свідок Голодомору, а відомий кобзар Тарас Компаніченко виконав «Думу про Голодомор».

О 16.00 було оголошено загальнонаціональну хвилину мовчання, після якої розпочалася акція «Запали свічку». Загалом громадські заходи біля Меморіалу жертв Голодомору зібрали понад 5 тисяч учасників.

Зранку 26 листопада 2011 р. ректор Київської православної богословської академії єпископ Епіфаній та намісник Михайлівського Золотоверхого монастиря єпископ Агапіт у співслужінні академічного та монастирського духовенства відправили панахиду біля меморіального Хреста, встановленого на Михайлівській площі столиці з нагоди 60-х роковин трагедії у 1993 р. в пам'ять про жертви Голодомору. Під час панахиди молилися студенти Академії, населенники монастиря та парафіяни Михайлівського собору.

Напередодні, 25 листопада, з благословення Святійшого Патріарха Філарета єпископ Виш-

городський Агапіт відправив панахиду в приміщенні музею-меморіалу Голодомору. Під час панахиди зачитувалися імена загиблих від голоду в 1932—33 рр., що не ввійшли до першого видання Книги пам'яті, які були протягом останнього часу повідомлені працівникам музею відвідувачами. Таких імен назбиралося близько 3 тисяч.

Поминальні заходи та панахиди відбулися також у всіх єпархіях УПЦ Київського Патріархату. Україна пам'ятає про своїх синів і дочок, загиблих у страшних муках штучного голоду, влаштованого більшовицькою владою на чолі з нелюдом Йосипом Сталінін. Молитва за жертв Голодомору-геноциду не припиняється і не згасає свічка пам'яті.

Царство Небесне і вічна пам'ять жертвам Голодомору!

Церква.info,

Фото – Р. Холодов, сайт Переяслав-Хмельницької єпархії

• 3 ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ КИЇВСЬКОГО ПАТРИАРХАТУ

У ПОЛТАВІ ВШАНУВАЛИ ПРЕПОДОБНОГО ПАЇСІЯ ВЕЛИЧКОВСЬКОГО

27 листопада у великій залі Полтавського краєзнавчого музею пройшов духовно-мистецький вечір «Ти еси уповання моє, Господи, від юності моєї...», присвячений пам'яті великого українського святого — полтавця преподобного Паїсія Величковського.

Ініціаторами заходу виступили представники наукових кіл Полтави. Ідейними натхненниками та основними організаторами вечора були фахівці у галузі давніх церковних співів Ярослав Михайлюк та Оріся Ковалевич. Участь у заході взяли співці церковних хорів Полтави. Музичним керівником духовно-мистецького вечора був В'ячеслав Орищенко.

Вели захід священник Іван Перелюк та матінка Тетяна Перелюк.

Особливістю вечора було те, що глядачі могли ознайомитися із життєвим шляхом преподобного Паїсія Величковського, побачити за допомогою відеосупроводу його іконічні

зображення та місця його духовних подвигів, а також почути українські народні релігійні канти, класичні твори видатних композиторів й автентичні давні молдово-волоські наспіви. По завершенні заходу усі учасники відчували особливе духовне піднесення і бажання приділяти більшу увагу духовному життю.

Участь у мистецькому вечорі взяв єпископ Полтавський і Кременчуцький Федір та духовенство Полтави.

Наприкінці владика Федір подякував організаторам, ведучим та виконавцям за такий чудовий і необхідний захід.

Після духовного концерту у Свято-Успенському кафедральному соборі відбулося святкове вечірне богослужіння. Наступного дня була звершена Божественна Літургія. Богослужіння очолив єпископ Полтавський і Кременчуцький Федір.

ВІДБУВСЯ СЕМІНАР ДЛЯ СВЯЩЕНИКІВ

З благословення Преосвященнішого Федора, єпископа Полтавського і Кременчуцького 15 листопада 2011 року в Полтавській єпар-

хії відбувся семінар для духовенства єпархії під назвою «Наркоманія, алкоголізм — гріх чи хвороба?»

Захід викликав неабияке зацікавлення серед священників та віруючих, тому проводився уже вдруге.

Пастирям часто приходиться зустрічатися із залежними людьми, або з їхніми рідними, які приходять за порадою. Тому, крім знання про Бога, священнику необхідно знати специфіку проблеми, уміти правильно будувати стосунки із залежними людьми та їхньою родиною.

Семінар проводили директор реабілітаційного центру «Модулер», керівник громадської організації «Клуб Квітень» і Федерації «Клубний дім» Євгеній Анічин і директор реабілітаційного центру

«Новий поворот», керівник громадської організації «Зоря» Сергій Седих, які розповіли про види залежності, причини їх виникнення, про те, як правильно будувати діалог із залежними людьми, що потрібно робити, щоб повернути цих людей до нормального способу життя.

Також ведучі семінару відповіли на запитання священнослужителів.

Наприкінці зустрічі єпископ Федір подякував ведучим та усім учасникам семінару, також підкреслив, що сьогодні потрібно поєднувати духовні засоби зцілення людини, які даються Церквою, із досвідом роботи реабілітаційних центрів.

ОСВЯЧЕННЯ ПРЕСТОЛУ В ТРОСТЯНЦІ

19 листопада 2011 року Преосвященніший Онуфрій відвідав парафію Успіння Пресвятої Богородиці м.Тростянець, щоби звершити освячення престолу, який став окрасою храму. Настоятель — прот. Михайло Торбаhevич (благочинний Тростянецького району) зустрів владику вітальним словом та вручив хрест, щоб він благословив священство та громаду, які зібрались у храмі на богослужіння. Владиці Онуфрію під час освячення та Божественної літургії співслужили: прот. Михайло Торбаhevич, благочинний Немирівського району

прот. Василь Коновал, благочинний Бершадського району прот. Ростислав Процанін, духовенство Тростянецького, Теплицького та Бершадського районів. Величний спів звучав у виконанні архієрейського хору.

Після богослужіння єпископ Онуфрій нагородив Архієрейськими грамотами і нагородами тих парафіян, котрі найбільше долучаються до розбудови храму, у тому числі прот. Михайла Торбаhevича і його матушку Світлану Миколаївну.

Церква.info

• 3 ЛИСТУВАННЯ СИМПАТИКІВ НАШОГО ВИДАННЯ

Інколи так буває, що зовсім далекі та незнайомі люди мають напрочуд багато спільного. А головні їх думки та сподівання носять не лише приватний, особистий характер. Вони віддзеркалюють сподівання та бажання певної частини громади. В даному випадку йдеться про устремління здорової національно, свідомої частини нашого народу, котра б хотіла жити в справді демократичній, суверенній Україні. Дві небайдужі ноти перетнулися у моїй електронній скриньці від дописувачів, яких знаю вже не один рік. Іван Буртик з американського штату Нью-Джерсі, знаний в діаспорі громадський діяч, довголітній голова РОДУ — допомогової організації українцям по усіх світах, створеної при одній з найповажніших структур нашої спільноти на чужині Українському Конгресовому Комітеті Америки. Олег Черногуз — відомий талановитий письменник і громадський діяч з Києва, частий дописувач нашого видання. І, хоч на перший погляд, лаконічна переключка згаданих не байдужих людей через океан носить особистісний характер. До цих думок та тривог слід дослухатися кожному свідомо-му українцеві...

Фідель СУХОНИС, редактор.

Дорогий Фіделю!

Я кінчаю читати працю Черногуза «Діти колонії» і подивляю його відвагу, знання історії та гостре слово, якого я ще не чув в Україні раніше. Моє питання, чи Ви знаєте йому подібного письменника в Україні? Скільки йому літ, і чи Ви є в близьких контактах з ним. Чому питаю? Дорогий Фіделю, з таким знанням і гострим словом та ораторськими здібностями, та ще і патріотизмом — чудовий кандидат на Президента. Моя думка, щоб вилізти із існуючого багна в Україні, необхідним є створити Партію українських патріотів — повірте, що в Україні їх є найбільша сила. Із всіх партій були б перебіжчики, щоб творити силу одної партії — крім Черногуза ніхто не спроможний зробити цього в Україні. Для нього не було б опонента, якщо Ви близькі до нього, довідайтесь, чи він хотів би кинути свій капелюх на ринг.

*З пошаною, Ваш сусід із-за «річки»,
Іван БУРТИК.*

Дорогий пане Іване!

До глибини душі зворушений Вашим листом, який Ви надіслали пану Фіделю. Аби цей лист надійшов до мене кілька місяців тому, я б його умістив до другого видання «Діти колонії», оскільки перший наклад цієї книжки вже розійшовся. Мені приємно читати Ваші теплі слова на мою адресу, але є й прикра реальність у нашій українській ментальності, про яку Вам пише у своєму листі пан Сухоніс: ми не вміємо виносити гірких уроків зі своєї історії і не виправляємо їх дружно при нашому житті. Наша генетична індивідуальність, наша незгуртованість — це наше горе, як і безпринциповість. Індивідуальність добра тільки для геніїв і винаходів у науці, техніці чи літературі. А для державності в години небезпеки потрібно жити однією родиною. В іншому випадку не виживемо. А ще додайте до цього — скалічений генофонд нації, як наслідок вікових панувань різних загарбників і окупантів, які перетворювали колись сильну духом козацьку державу в унтерменшів. Тепер ми маємо в реальності ці гірки наслідки нашого люду, який частково і не усвідомлює, що він раб. Може, саме тому й каже: «Какая разница?!» в яку церкву ходить, чи якою мовою розмовляти. Московити утверджують себе по іншому, по-загарбницьки: там, де «руській язык», там їхня територія. Ось чому вони так агресивно наполягають на другій державній мові, в країні, де більшість (принаймні за переписом) живе українців. Ще раз дякую Вам за душевного листа, який прийшов до мене від Вашого щирого серця через пошту пана Фіделя. До мене безпосередньо Ваші листи не приходили. Я неодмінно б Вам відповів.

*З глибокою пошаною до Вас,
Олег ЧОРНОГУЗ.*

• БОЛИТЬ

Найбільше осіб єврейського походження було в каральних органах України. Ці політруки керували боями проти української армії, а комісари ГПУ катували і розстрілювали ранених українських вояків та переводили масакри цивільного населення. Одною з наймаркотніших дат — це день 26 червня 1954 року, що кличе до неба про помсту. 7 танків та 2000 важко озброєних комуністсько-московських червонопогонників, заатакували жіночий табір в Кінгірі, де наші жінки рішилися стати в обороні мужеського табору, який вже московсько-комуністичні сатрапи фізично викінчували. Вони взяли за руки і з пісню на устах виступили рядами проти наступаючих кровопійців, що танками і тяжко озброєними вояками переїхали всіх нещасних жінок і викінчили фізично до одної. Їх було коло 600 осіб. Чи є на світі ще одна десь держава, що могла б похвалитись такими своїми доблесними подвигами? Чи дивує вас, браття і сестри, що на перший поклик нашого проводу зголосилось так багато молоді, щоб взяти зброю до рук і піти слідами наших славних Січових Стрільців чи студентів Крут або Базару? Чи не видно вам, українські яничари, що не хочете прийняти своїх синів як тих, що пішли боронити свій край, свій знедолений нарід, свою віру? Чи не стидно вам, мої дорогі земляки, що до сьогодні по містах та селах стоять пам'ятники-стовбури безбожних кровопійців, що лили невинну кров наших батьків та дідусів? Чи не стидно вам є, що ще до сьогодні ви ще не переіменували вулиці своїх міст від назв посівпак, що останній кусок хліба забирали у ваших матерів, батьків, братів та сестр і лишали їх гинути страшною голодною смертю на такій родючій землі, що колись текла медом і молоком? Чи не залишилось у вашій свідомості, коли прийшли на наші землі визволителі, що служили само-

му сатані: як розбирали всі фігури, що стояли на роздоріжжі доріг, де кожний прохожий віддавав шану. А тепер, коли знайдеться хтось, що зробить щось, щоб закріпити свою історію, як та, що сталась в Тернополі, що перехрестили назву вулиці на Дивізю «Галичина»: — ви, московські дуполизи, підняли страшний крик протесту і називаєте нас фашистами. Ми — вихованці наших предків, були б пішли не тільки з фашистами, але й з самим чортом, щоб віддячитись за тисячі літ нашої кривди. Ми є нащадки наших безсмертних воїнів Конотопу, Берестечка, Крут, Базару, Січових Стрільців. Ми не воювали так, як ваша Червона Армія з цивільним населенням, де на заході є описи їх подвигів — стося літератури. Тому таку назву собі причепили. Червона — бо з неї кров тече невинна. Чи не час вже вам, мої дорогі земляки, опритомніти та збудитись з цього літаргу? Демократія — це система, що вам ніхто нічого задарма не дасть. Ви є господарем свого життя, те ще зробите — будете мати. Ви несете булаву в своїх руках. Тому будьте мудрими і не чекайте на тих шубравців, що вам в час виборів обіцяють ковбасу на вербі — а що далі? Як жити ціле життя? Вибирайте своїх мудрих, чесних, відданих людей в уряді, тоді будете певні: життя ваше буде краще і тоді ваші діти будуть вам вдячні і подякують щиро вам за це!

Щиросердечно бажає Вам всього найкращого ваш земляк.

КОЛОНКА
БОГДАНА
СЕРЕДЮКА
З ДЕТРОЙТА
(США)

• РЕКЛАМА

ШВИДКО

ЗРУЧНО

ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилювий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
 - В Україну: 30-40 днів
 - В Москву: 30-40 днів
 - В Ст. Петербург: 35-45 днів
 - Решта регіона на www.mist.ua
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.mist.ua

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:

- В Україну: 3-5 робочих днів
- В Москву: 5-7 робочих днів

Редукція - колєгія: Адреса редакції: Релігійний бюлетень журналу "Бористен
"Наша Церква - Київський Патріархат", вул. Телевізійна, 3, 49010 м. Дніпропетро-
ровськ, Україна. Тел. 050-340-28-27. E-mail: borysten@a-teleport.com
Представництво редакції:

У СІ Mr. V. Babanskyj,
74 Oakridge Lane
Watchung, N.J.
07069, USA.

В Україні: Юрій Звєгородній
вул. Артема, 40, кв. 1,
м. Київ, 04053

Підписано до друку 30.11.2011. Формат 60/84/8,
друк офсетний. Умов. друк. арк. 1. Зам. № 1788.

ТОВ "Перша міська друкарня".

АДРЕСА:
вул. Степового фронту, 11а, м. Павлоград
Дніпропетровської обл.,
51400, Україна.

МУДРІСТЬ НАРОДІВ СВІТУ: ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

КОЛУМБІЙСЬКІ

Де кохання і вірність, не люб— легка повинність.

Люби, але придивляйся.

Жінка — вогонь, чоловік — клоччя, а чорт пожежу роздмухати хоче.

Побралися молодята — вдвічі більше турбот у ньок і тата.

Дівчина, до кохання байдужа, мов без пахоців ружа.

І з тобою, і без тебе хоч лягай у домовину:

й з тобою жити несила, а без тебе — гину.

Чепуриться для кого дружина сліпого?

Не вір чужій жінці навіть наодинці.

Коли жінка грішна, то й спокуса більша.

Любов минеться — гіркота зостається.

На багатій оженився, під п'ятою опинився.

КУБИНСЬКІ

Серце без кохання—сад без квітування.

Хто не кохає, враз забуває.

Розставання — ворог кохання.

З жінкою та з грішми кепські жарти.

Жінці із пляшками не вжитись.

Час — як жінка: що більше обіцяє, то менше дає.

Нема тягаря важчого за легкодумну жінку.

Самотня жінка за гарячий цвях хапається.

Нема тижня без сонця, а вдови без любові.

Коли голод іде у двері, любов у вікно тікає.

Двоє, що сплять в одній постелі, дійдуть згоди.

Уночі та при свічі і ослиця — як дівця:

І не гожа, щоб зачарувати, і не бридка, щоб налякати.

ЛАТИНСЬКІ

Кого любиш, не знаєш, а кого знаєш, не любиш.

Часто любов творить те, чого не може зробити могутність.

Любов багата медом і жовчу.

Рану любові заліковує той, хто її завдає.

Любов не можна відібрати, але можна заглушити.

У любові гнів завжди оманливий.

Хто щиро любить, той суворо карає.

Любов — як сльоза: починається з очей, а западає в серце.

Погано скаржитись на того, кого любиш.

Жінка в любові й в ненависті готова на все.

Що не дозволено жінкам, те не дозволено й чоловікам.

Поганий чоловік — погано, погана жінка — найгірше.

РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

• ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

• ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
• ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
• УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
• ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

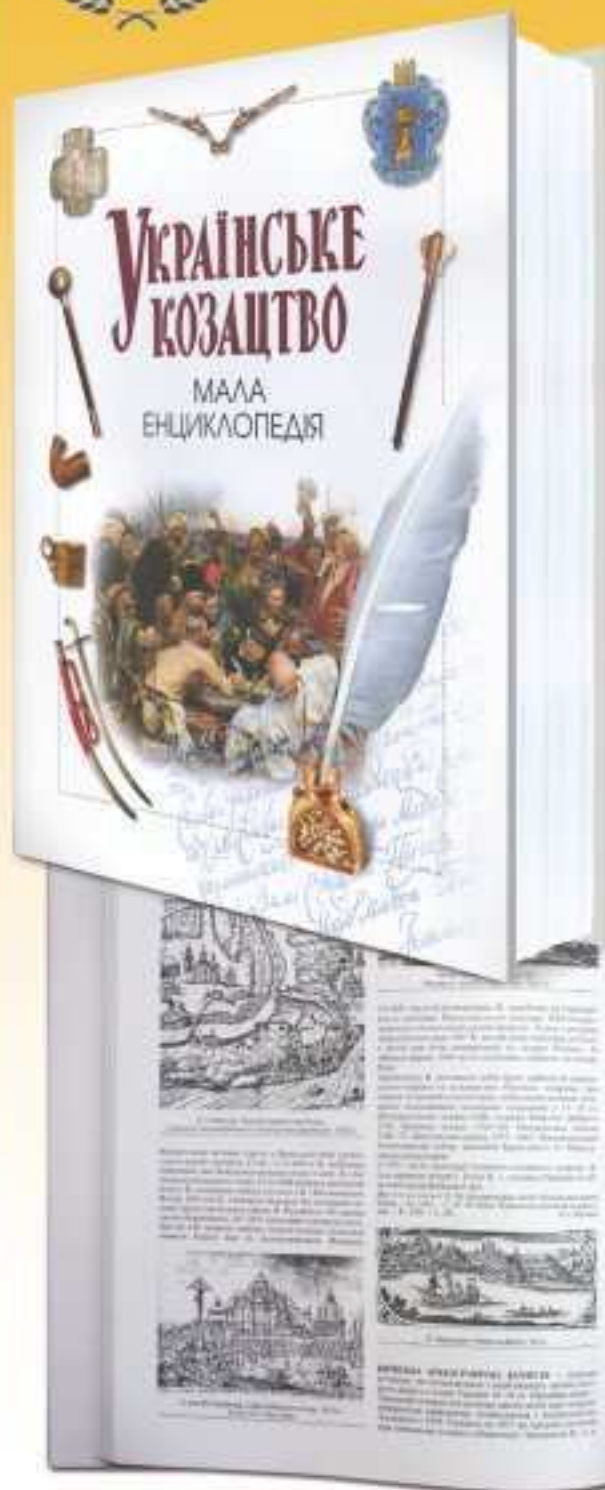
1-800-288-9949 www.meest.us

MIST MEEST
mist

marketing and design by Imaginatio.com

ПІДРУЧНИКИ І РОБОЧІ ЗОШИТИ З ІСТОРІЇ ВИДАВНИЦТВА «ГЕНЕЗА»

Українське козацтво: Мала енциклопедія

Авторський колектив під керівництвом
Ф.Г. Турченко

Видання вперше комплексно представляє один із найяскравіших феноменів вітчизняної історії – українське козацтво, обставини його виникнення та його роль в історії, військове мистецтво, громадський устрій, судочинство, господарську діяльність, побут, звичаї та духовність, міжнародні контакти.

1648 енциклопедичних статей
325 ілюстрацій
87 карт

Замовити видання ви можете
в Центрі навчально-методичної літератури
за телефоном (044) 581 54 19
або на сайті www.cml.com.ua.

geneza.ua

04212, м. Київ,
вул. Маршала Тимошенка 2-Л,
тел.: (044) 412 22 11